

glasilo delavcev
sozd
rudarski elektro-
energetski kombinat
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1986

1119861046,2

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

februar 1986

leto XXII

št. 2

srečno

**VSEM
ŽENSKAM
V TOZDIH IN
DELOVNIH
SKUPNOSTIH
VSEH TREH
DELOVNIH
ORGANIZACIJ,
ZDRUŽENIH
V SOZD
RUDARSKI
ELEKTRO-
ENERGETSKI
KOMBINAT
EDVARDA
KARDELJA,
ISKRENE
ČESTITKE OB
DNEVU ŽENSK
— 8. MARCU!**

SAMOUPRAVNI IN POSLOVOD-
NI ORGANI, DRUŽBENO-POLI-
TIČNE ORGANIZACIJE SOZD
REK EK TER UREDNIŠTVO
GLASILA SREČNO

Naša sodelavca Ivan Žgalin in Ernest Špilar iz do TET, člana likovne sekcije RELIK, sta pred leti izdelala preko 2 m visoka spomenika iz hrasta. Postavljena sta v neposredni sosesčini doma upokojecev Franca Salamona v Koloniji 1. maja v Trbovljah. Kipa predstavljata delo rudarjev v jami ter slovo rudarja od družine, ko odhaja v partizane. (Foto: B. Klančar)

Proizvodni rezultati v DO RRPS v letu 1985

Rudniki rjavega premoga Slovenije so planirali po letnem programu izkoriščanja premoga za leto 1985 proizvodnjo 1,700.000 ton oziroma izraženo v toplotni vrednosti 20,260.629 GJ. Od tega je

bila planirana jamska proizvodnja 1,510.000 ton oziroma 18,046.930 GJ, proizvodnja s površinskega kopa Lakonca pa 190.000 ton oziroma 2,213.699 GJ.

Pri izračunu proizvodnje ton na dan so v tabeli upoštevani samo redni delavniki (265 v letu 1984 in 1985).

Dosežena proizvodnja v RRPS v letu 1985 je bila za 45.353 ton manjša kakor v letu 1984. Vzrok je predvsem v remontu TET II, zaradi česar smo proizvajali manj kotlovnega premoga, ki ima višji izplen, več pa komercialnega premoga, ki je imel tudi do 60% nižji izplen.

Premogovnik Hrastnik je kljub težavam na odkopih in transportni mehanizaciji v A kopu jame Hrastnik presešel proizvodnjo iz leta 1984 za 26.467 ton, predvsem zaradi ugodnejšega pridobivanja premoga v Terezija II. polju jame Ojstro ter zelo uspešnega poizkusa uvedbe kombinacije podporja Becorit in odkopnega stroja Eickhoff v severnem Talnem skladu jame Hrastnik.

Nekoliko višjo proizvodnjo premoga je dosegel tudi premogovnik Trbovlje, predvsem zaradi boljših pogojev pri pridobivanju premoga v AB polju. Ugodni pogoji na tem čelu so bili ustvarjeni predvsem zaradi uporabe odkopnega stroja Eickhoff, ki je omogočal povečane napredke širokega čela.

Premogovnik Zagorje je presešel za 211 ton proizvodnjo, doseženo v letu 1984, kljub temu, da je v aprilu prenehal z odkopavanjem kotlovnega premoga v jami Trbovlje in prenesel proizvodnjo v jamo Kotredež, kjer so uspešno izvršili sanacijo te jame po vdoru v letu 1981. Ugodni pogoji pa so obstojali tudi v jami Loke.

Ostali premogovniki so dosegli nekoliko nižjo proizvodnjo kakor leta 1984.

Premogovnik Laško ni dosegel proizvodnje (7.500 ton) zaradi pomanjkanja izdatnih produktivnih delovišč (ozki sloji).

Glavni vzroki za manjšo proizvodnjo v premogovniku Senovo so bili večkratni vdori vode in mokrega materiala na široko čelo (tudi do 120 m³ mokrega materiala pri enem vdoru), ki so se zaporedoma vršili od avgusta dalje in tako preprečevali proizvodnjo premoga.

Nekoliko manjša proizvodnja v premogovniku Kanižarica (3.700 ton) je zaradi odkopavanja premoga med starimi deli in pomanjkanja ljudi.

Na vseh premogovnikih predstavlja vse večji problem pomanjkanje ljudi, na kar vplivajo delno tudi povečani izostanki. Zaradi tega proizkušamo ta problem delno ublažiti z zaposlovanjem delavcev GZL in RGD na proizvodnih delih (priprave, vzdrževanje itd).

Površinski kop Lakonca je proizvedel za 56.202 ton manj premoga kakor lani. Vzrok za to so slabe vremenske razmere v začetku leta kakor tudi remont TET II, ko je bilo zaradi težav plasmata kotlovnega premoga potrebno zavirati proizvodnjo površinskih kopov.

Planirana in dosežena proizvodnja premoga v RRPS v letu 1985 je naslednja:

Premogovnik	Plan/ton	Doseženo/ton/	Razlika /ton/
Hrastnik	450.000	474.192	+ 24.192
Trbovlje + RŠC	540.000	599.326	+ 59.326
Zagorje	240.000	275.354	+ 35.354
Laško	40.000	25.500	– 14.500
Senovo	120.000	110.100	– 9.900
Kanižarica	120.000	126.600	+ 6.600
Lakonca	190.000	128.928	– 61.072
DO – RRPS:	1,700.000	1,740.000	+ 40.000

Navedena proizvodnja je bila dosežena v 265 rednih delavnikih in naslednjem številu prostih sobot: v Hrastniku in Trbovljah 11 1/3, Zagorju 9 2/3, Laškem 18 1/3, Senovem 16 in Kanižarici 22.

Dnevna proizvodnja iz jam, preračunana na redne delavnike, je znašala 6,080 ton oziroma je za 382 ton na dan višja od planirane. Skupno s površinskim kopom Lakonca je znašala dnevna proizvodnja 6.566 ton oziroma je za 151 ton višja od planirane.

Dnevna proizvodnja je preračunana na redne delavnike brez obratovalnih prostih sobot.

Iz tabele je razvidno, da so proizvodnjo presegli premogovniki Hrastnik, Trbovlje, Zagorje in Kanižarica, iz objektivnih razlogov pa niso dosegli proizvodnje premoga premogovniki Laško, Senovo in površinski kop Lakonca.

Preseganje proizvodnje gre na račun nekoliko boljših odkopnih pogojev, ki so vladali v nekaterih poljih v premogovnikih na področju Zasavja ter na enem čelu v Kanižarici, deloma na delo ob prostih sobotah, posebno pa še uvajanja kompleksne mehanizacije, to je hidravličnega pod-

porja in pridobivalnih strojev v jami Trbovlje in Hrastnik.

Nedoseganje proizvodnje v premogovniku Senovo je posledica večkratnih vdorov vode in blata, ki so si sledili skoraj nepretrgoma od avgusta dalje. V začetku leta pa je oviralo proizvodnjo otežkočeno zvrščanje premoga zaradi nizkih temperatur.

Izpad proizvodnje premoga v premogovniku Laško je posledica pomanjkanja izdatnih produktivnih delovišč zaradi izredno ozkih in kratkih slojev.

Površinski kop Lakonca ni dosegel planirane proizvodnje predvsem zaradi vremenskih nepravil in nepravočasnega odkrivanja v začetku leta, nato pa zaradi otežkočene oddaje premoga (remont TET II., v TET in TOL, polne deponije).

Zaradi tega in zagotovitve nemotenega obratovanja v jamah je bilo potrebno občasno ustavljati vse površinske kope.

Na manjših površinskih kopih smo dosegli naslednjo proizvodnjo: Blate 24.035 ton, Ojstro 25.627 ton in Retje 21.647 ton. Omenjena proizvodnja je prikazana v proizvodnji RRP Hrastnik in RRP Trbovlje.

Primerjava količinske proizvodnje z letom 1984:

Premogovnik	I – XII/84		I – XII/85		Razlika	
	ton	ton/d	ton	ton/d	ton	ton/d
Hrastnik	447.725	1.689	474.192	1.789	+ 26.467	+ 100
Trb. + RŠC	597.002	2.253	599.326	2.262	+ 2.324	+ 9
Zagorje	275.143	1.038	275.354	1.039	+ 211	+ 1
Laško	33.000	125	25.500	96	– 7.500	– 29
Senovo	116.053	438	110.100	415	– 5.953	– 23
Kanižarica	131.300	495	126.600	478	– 4.700	– 17
Lakonca	185.130	699	128.928	487	– 56.202	– 212
DO – RRPS:	1,785.353	67.371	740.000	6.566	– 45.353	– 171

Doseganje kvalitete oziroma kurilne vrednosti po posameznih premogovnikih in za PK Lakonco:

Premogovnik	Plan GJ	Doseženo GJ	Razlika GJ	Plan GJ/t	Dosež. GJ/t	Razlika GJ/t
Hrastnik	5.674.232	5.767.676	+ 93.444	12,61	12,17	- 0,44
Trb.+RŠC	5.461.568	6.186.718	+ 725.150	10,11	10,31	+ 0,20
Zagorje	2.812.771	3.355.361	+ 542.590	11,72	12,19	+ 0,47
Laško	641.200	423.541	- 217.659	16,03	16,65	+ 0,62
Senovo	1.776.643	1.715.320	- 72.323	14,80	15,42	+ 0,62
Kanižarica	1.680.516	1.601.159	- 79.357	14,00	12,65	- 1,35
PK Lak.	2.213.699	1.451.642	- 762.057	11,65	11,26	- 0,39
Skupaj	2.026.062.920	501.417	+ 240.788	11,92	11,77	- 0,15

Iz podatkov v tabeli je razvidno, da skupne planirane kurilne vrednosti niso dosegli premogovniki Laško, Senovo in Kanižarica ter površinski kop Lakonca. Premogovnika Hrastnik in Kanižarica ter površinski kop Lakonca pa niso dosegli kurilne vrednosti na toni premoga (GJ/t).

Premogovnik Hrastnik kljub preseženi skupni kurilni vrednosti ni dosegel planiranih GJ/t, ker je potekalo odkopavanje v obeh jamah v predelih, kjer je bil premogov sloj tektonsko porušen in so zato prevladovali drobnejše vrste premoga.

Premogovnik Trbovlje z RŠC je presegel planirano kurilno vrednost zaradi povečane proizvodnje kakor tudi zaradi odkopavanja večjih količin komercialnega premoga. Enako je s premogovnikom Zagorje, ko so v aprilu prenehali odkopavati kotlovni premog v jami Trbovlje in pričeli odkopavati komercialni premog

v jami Kotredež.

Laško je presegel kvaliteto pridobljenega premoga za 0,62 GJ/tono, vendar zaradi izpada proizvodnje skupne kurilne vrednosti ni dosegel.

Podobno je s premogovnikom Senovo, ki je zboljšal kvaliteto GJ/tono prav tako za 0,62, vendar pa zaradi izpada proizvodnje, kot posledice objektivnih težav, ni dosegel skupnih planiranih GJ.

V premogovniku Kanižarica niso dosegli kurilne vrednosti zaradi slabšega in nekompaktnega premoga (povečanje drobnih vrst), ki ga odkopavajo med starimi deli ter povečanje jalovine v premogovem sloju.

Površinski kop Lakonca ni dosegel planirane kurilne vrednosti zaradi izpada proizvodnje kakor tudi zaradi pridobivanja slabših vrst premoga (manj komercialnega premoga od planiranega).

Dosežene storitve ton na delavnik v primerjavi s planiranimi

Premogovnik	Odkopna		Jamska		Rudniška	
	Plan	Dosež.	Plan	Dosež.	Plan	Dosež.
Hrastnik	13,0	14,45	2,90	2,47	2,20	2,13
Trb. + RŠC	15,0	12,99	4,00	3,47	3,32	3,64
Zagorje	7,7	7,52	2,40	2,15	1,66	1,84
Laško	8,0	4,00	1,80	1,34	1,10	0,85
Senovo	7,1	5,79	2,45	1,96	1,70	1,67
Kanižarica	7,8	7,78	2,15	2,12	1,30	1,48

Primerjava planiranih in doseženih storitev v tabeli ne podaja popolnoma točne slike zaradi menjave metodologije pri izračunu storitve. Poenotenje v izračunu storitev se je izvršilo sredi leta 1985.

Iz tabele je razvidno, da je odkopno storitev presegl le premogovnik Hrastnik, predvsem zaradi ugodnih pogojev pridobivanja premoga v Terezija II. polju jame Ojstro in uvajanja odkopnega stroja Eick-

hoff in podporja Becorit v vzhodnem Talnem skladu jame Hrastnik.

Rudniško storitev pa so presegli premogovniki Trbovlje, Zagorje in Kanižarica.

V delavnice za jamsko in rudniško storitev smo v drugi polovici leta upoštevali tudi delavnice ostalih (RGD, GZL) na proizvodnih delih, kar se v planu za leto 1985 ni upoštevalo. Zaradi tega so tudi te prikazane storitve nekoliko nižje.

Primerjava doseženih storitev ton na delavnik z letom 1984

Premogovnik	Odkopna		Jamska		Rudniška	
	1984	indeks	1984	indeks	1984	indeks
Hrastnik	12,45	116	2,49	99	1,89	113
Trb. + RŠC	12,85	97	4,04	86	3,34	109
Zagorje	8,77	86	2,41	89	1,67	110
Laško	5,60	71	1,56	86	0,89	96
Senovo	6,68	87	2,15	91	1,67	100
Kanižarica	7,60	102	2,35	90	1,60	92

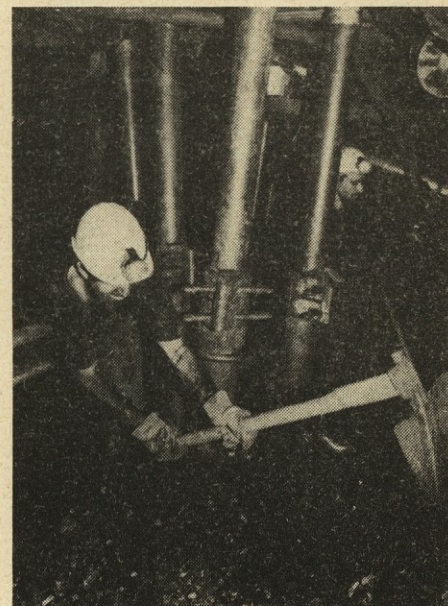
Iz podatkov v tabeli je razvidno, da je odkopna storitev narastla le na premogovniku Hrastnik in Kanižarica, lanskoletna rudniška pa ni bila dosežena v Laškem in Kanižarici.

Kakor sem že omenil, je vzrok za prikazano znižano jamsko storitev v spremembi delavnikov, ki se upoštevajo za to storitev. Nekoliko manj se to opaža pri rudniški storitvi.

Vzrok za nekoliko nižje odkopne storitve je manjša proizvodnja kotlovnega premoga (komercialni premog ima nižji izplen), v Senovem pa težave z vdori.

Storitve med posameznimi premogovniki niso primerljive zaradi razlike v izplenu med posameznimi vrstami premoga. Na primer na področju Zasavja se v vseh treh premogovnikih uporabljajo 1.100 l vozički za prevoz premoga, vendar je povprečni izplen za leto 1985 različen:

- premog v Zagorju (suho sejanje in separiranje) ima povprečni izplen 0,724;
- kotlovni premog v Trbovljah izplen 0,9727;

Odkopavanje premoga v jami rudnika Trbovlje po odstrelitvi.
(Foto: B. Klančar)

— komercialni premog Hrastnik (TTS) izplen 0,6157.

Da bi zmanjšali vpliv izplena na storitev je v naslednji tabeli prikazana storitev v GJ na delavnik:

Premogovnik	Odkopna	Jamska	Rudniška
Hrastnik	175,9	30,1	25,9
Trbovlje + RŠC	133,9	35,8	37,5
Zagorje	91,7	26,2	22,4
Laško	66,6	22,3	14,2
Senovo	89,3	30,2	25,8
Kanižarica	98,4	26,8	18,7

Za povečanje storitev je potrebno posvetiti posebno skrb izdelavi organizacije dela in odkopavanju. Z uvajanjem komp-

leksne mehanizacije in pridobivalnih strojev bo potrebno še bolj kakor do sedaj organizacijo dela prilagoditi čim večji izko-

riščenosti teh strojev in naprav z namenom stalnega dvigovanja odkopnih storitev.

Potrebno bo proučiti organizacijo dela na vseh premogovnikih z namenom, da čim bolj zmanjšamo število zaposlenih na neproduktivnih delih, povečamo pa obložitev odkopov. Na ta način se dviga jamska in rudniška storitev.

Prav tako bo potrebno tudi v projektih predvideti realne storitve za posamezne načine podpiranja in pridobivanja premoga na širokih čelih.

Večjo pozornost bo potrebno posvetiti nagrajevanju organizatorjev proizvodnje, ki mora biti bolj odvisno od dosežene storitve, kvalitete in količine proizvodnje.

Franc SELAN

Namesto intervjuja

Že nekaj dni me "grize" vest, ker še vedno nisem opravila naloge — intervju ob 8. marcu.

Premlevam o objektivnosti, ki je ne zmorem niti za sol, kadar gre za tako imenovano "ženska vprašanja".

In jezna sem sama nase, da se teh vprašanj spomnim (morda celo: spomnimo) ob 8. marcu. Premišljam o preostalih 364 dneh.

Naredim načrt in si zabičam: brez sentimentalnosti in objektivno bom postavljala vprašanja in napisala intervju o položaju žene na delovnem mestu, v krajevni in širši družbenopolitični skupnosti, o delu, problemih in vlogi žene pri uresničevanju samoupravljanja ter na koncu, kot se seveda za praznik spodobi, še o željah in načrtih.

No, krasno, torej moram še opredeliti primeren čas za intervju in poiskati intervjuvanko.

Odločim se. Korajžno pristopim k sodelavki, ki jo poznam kot delovno, mirno in kot žensko, ki nikoli ne "jamera".

Za praznik to slednje ne bi bilo primereno.

Potem začnem. Presneto, že spet sem ga nekje v uvodu polomila, me preblisne, ko vidim nemir v očeh sodelavke. Morala bi pričeti razgovor o čem drugem, se sprašujem, ko vidim, da se nemirno presede.

Še ura neusmiljeno hiti h koncu delovnega časa in skrivaj gledam dirko kazalcev.

Obupujem. Že spet ne bom pravočasno opravila naloge.

Nato si oddahnem. Sodelavkine roke se zganejo, kot da bi hotele ujeti misel v dlan, še preden je izrečena.

Čisto potihem in počasi mi reče: "Oprostite, ampak še danes moram pretipkati tekst, potem pa moram hitro domov, da ne bo otrok sam. Veš skrbi me, vročino ima."

Obrne se in prsti zdrsnejo po tipkah, kot da ni ura skoraj že dve. Mene pa je sram zaradi tisoč stvari. Tudi zaradi tega, ker ne najdem primernih besed.

Ne, ampak na šopek teloha ne bom pozabila!

Za mamó! Za 8. marec!

Jana Čepin

Splošne volitve bodo 13. in 16. marca

Že v prejšnji številki našega glasila smo pisali o letošnjih splošnih volitvah. V prispevku smo omenjali predkandidacijske postopke, kandidacijske postopke ter volitve in konstituiranje delegacij, konferenc delegacij, občinske skupščine, skupščin interesnih skupnosti ter skupin delegatov. Navedli smo primer sicer za področje občine Trbovlje, vendar je bil rokovnik približno enak tudi na področju drugih družbeno-političnih skupnosti.

Letos bomo torej volili že četrtri delegate v samoupravne interesne skupnosti in vse tri zbere občinskih skupščin. Evidentirane kandidate smo v februarju potrjevali na kandidacijskih konferencah, imenovane so bile tudi volilne komisije, ki bodo imele na skrbi zakonitost pri izbiri volitev.

Volitve 13. marca 1986

Tega dne bomo šli na volitve kot delavci v združenem delu. Volili bomo delegate v samoupravne interesne skupnosti in v zbor združenega dela. V interesnih skupnostih imamo po določenem ključu v vseh tozidih in delovnih skupnostih delegatska mesta v skupščini.

Volitve bodo potekale na običajnih voliščih v vseh tozidih in delovnih skupnostih vseh treh delovnih organizacij celotnega kombinata. Volitve bodo tega dne v celi Sloveniji v organizacijah združenega dela. Točen čas in kraj volitev bodo objavile volilne komisije, dela na voliščih pa imajo na skrbi volilni odbori. Vsi ti so bili pravočasno seznanjeni s pripravami in potekom ter zaključevanjem volitev.

Volitve v nedeljo, 16. marca 1986

Kot krajani oziroma občani bomo v nedeljo, 16. marca 1986, glasovali na voliščih v krajevnih skupnostih, kjer stanujemo. Tam bomo volili delegate samoupravnih interesnih skupnosti, kjer ne bodo kot delegati izvoljeni le delavci združene dela, pač pa tudi drugi občani — upokojeanci, gospodinje, študenti itd. Vsi ti delegati, izvoljeni v krajevnih skupnostih, bodo zastopali interes krajevnih skupnosti oziroma občine, v kateri stanujejo.

Volili bomo še delegate za zbere krajevnih skupnosti in delegate družbenopolitičnega zbora občinskih skupščin.

Vabimo vse člane kolektiva kombinata, pa tudi svojce in druge občane, da se udeležijo splošnih volitev v celoti.

Kot delavci v združenem delu bomo

najprvo volili v četrtek, 13. marca 1986 in kot krajani oziroma občani v nedeljo, 16. marca 1986. Pokažimo tudi tokrat našo zavest in našo pripravljenost k nadaljnjemu tvornemu sodelovanju.

Ob obletnici smrti Edvarda Kardelja

Danes mineva sedem let od dneva smrti Edvarda Kardelja, velikega revolucionarja in misleca.

Dobesedno od mladih nog je Edvard Kardelj služil revolucionarni misli, pripadal, živel in delal za delavski razred in slovenski narod ter se — ne oziraje na zapore, policijsko strahovanje in mučenje — požrtvovalno in predano boril za ideje komunistične partije, za nove, pravičnejše odnose v slovenski družbi, v jugoslovanski in mednarodni skupnosti. Že s 16 leti je kot učiteljski postal član SKOJ-a, z 18 leti član komunistične partije.

Temeljni problem, ki preveva celotno Kardeljevo misel, je vprašanje, kako naj delovni človek postane enakopraven član družbe, v kateri živi. Ustvarjalni dejavnik spreminjanja lastnega družbenega okolja in nosilec demokratičnega in kulturnega sožitja med ljudmi in narodi. Kardelj ga spremlja in ocenjuje v njegovih herojskih dejanjih v času narodnoosvobodilnega boja in v neštetih množičnih akcijah in samopožrtvovalnosti v času obnove razrušene domovine, posebej pa še v dohodkovnih odnosih v okviru sistema družbenega samoupravljanja. Skratka, ni pomembnejšega mejnika, ob katerem se Kardelj ne bi vračal na vprašanja človeka kot nosilca revolucionarne akcije in človekove sreče

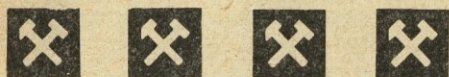
kot poglavitnega smotra socializma.

Kardeljeva misel je aktualna tudi danes in predstavlja pomembno oporo pri razreševanju zapletenih družbenoekonomskih odnosov.

V njegov spomin nosi z vsem ponosom in odgovornostjo svoje ime tudi kolektiv naše sestavljene organizacije Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja.

Zoran Tomše, predsednik mladinske organizacije kombinata, je 10. februarja 1986 ob sedmi obletnici smrti Edvarda Kardelja prebral zbranim ob žalni komemoraciji prispevek o delu velikana naše revolucije. (Foto: D. Bregant)

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. 1. do 15. 2. 1986

I. PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

Rudnik	načrt ton	doseženo ton	Razlika do plana (ton)	%
Hrastnik	36.775	39.260	+ 2.485	106,8
Ojstro	28.515	32.105	+ 3.590	112,6
RRP Hrastnik	65.290	71.365	+ 6.075	109,3
RRPT + RŠC	79.200	80.397	+ 1.197	101,5
RRPZ	35.050	40.680	+ 5.630	116,1
Lakonca	9.900	12.075	+ 2.175	122,0
SKUPAJ	189.440	204.517	+ 15.077	108,0
RRP Senovo	14.850	15.628	+ 778	105,2
RRP Kanižarica	15.560	16.918	+ 1.358	108,7
RRP Laško	4.950	2.470	- 2.480	49,9
RRPS	224.800	239.533	+ 14.733	106,6

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (MWh)

TOZD	načrt	doseženo	%
— PEE — PP	9.670	— 521	—
— PEE — N	81.790	84.229	103,0
— KE	—	— 103	—
DO TET	91.460	83.605	91,4

3. PROIZVODNJA OSTALIH PROIZVODOV

TOZD DE	letni načrt	doseženo	%
GRAMAT			
— Gradb. skup. (din)	cca 20.000.000	—	—
— kamnolom (m ³)	50.000	2.222,5	4,4
Avtoprevoz "Zasavje" (t/km)		909.492	
RRPZ			
— kamnolom (m ³)		5.450	
RRPH			
— toplarna (MWh)			
4.456,50			

Erika Kavčič

Možnosti izpolnjevanja delovnega načrta na rudniku Trbovlje za leto 1986

Za rudnike pomeni delovni načrt v bistvu plan proizvodnje premoga.

Upoštevati je potrebno, da so letni plani sestavljeni na osnovi dolgoročnih in srednjeročnih planov z upoštevanjem stanja v jami.

Če izhajamo iz tega, da je letni plan izdelan na realnih osnovah, potem je na začetku leta težko predvidevati kaj drugega kot to, da bomo letni plan dosegli. Seveda je vsaka napoved, in to v neki meri

velja tudi za letni plan, tvegana. Ne moremo računati na katastrofalne pojave, kot so večji vdori vode v jamo ali večji požari in podobno. Lahko pa računamo na kratkotrajna ali dolgotrajna poslabšanja odkopnih pogojev ali obratno na izboljšanje pogojev.

Letni plan za TOZD RRP Trbovlje je 600.000 ton premoga. Plan je dokaj visok in ga bo mogoče doseči ob dobrih odkopnih pogojih in ustreznem osebnem prispevku zaposlenih.

V ta plan je vključena proizvodnja TOZD RSC s 55.000 tonami. V glavnem bomo proizvajali kotlovni premog in v manjših količinah komercialni premog. Poudarek pri proizvodnji premoga bo na širokih čelih, opremljenih s SHP in ustreznimi odkopnimi stroji. Največ upanja daje že preizkušeni odkopni stroj ESA-60 L firme Eickhoff. V naši jami uporabljamo še odkopni stroj Revageuese. Oba stroja sta na odkopih s SHP Marrel Hydro.

V juliju je predviden začetek odkopavanja z novimi sekcijami Becorit (20 kovsov) z enim odkopnim transporterjem.

Dosedanji rezultati odkopavanja kažejo na to, da lahko večjo proizvodnjo dosežemo samo na kompleksno opremljenih oziroma mehaniziranih odkopih. Seveda pa taki odkopi zahtevajo optimalne dnevne napredke (tudi po cca 2 m), kar ustrezno zahteva kvaliteto dela na takih odkopih. Ne moremo pa opremiti vseh delovišč s SHP, ker ne ustrezajo odkopni pogoji v posameznih odkopnih poljih. V tem letu je planirano naslednje število širokih čel v naši jami:

Klasični odkop v VI. polju, Pasetti polju in Zg. VII. polju (tudi RSC).

Mehanizirani odkopi v AB polju, Vode polju in Pasetti polju (Becorit).

Istočasno bomo izvajali pripravljalna dela v vseh poljih. Poprečna dnevna proizvodnja je planirana na 2.255 t. Pri poslabšanih odkopnih pogojih v jami bomo določeno količino premoga dobili na površinskem kopu Retje. Ta proizvodnja pa je v veliki meri odvisna od vremenskih razmer.

Trenutno se proizvodnja premoga ne odvija po planu zaradi večjih dotokov vode v jamo itd., vendar pa upamo, da bomo letni plan dosegli kljub dokaj slabemu začetku.

Anton Koban

Izgubili smo štiri tovariše

Dne 31. januarja se je zgodila huda prometna nesreča, v kateri so izgubili življenje štiri naši delovni tovariši iz rudnika Laško. Tega dne ob 5.20 sta trčila tovorni avto s prikolico in delavski avtobus rudnika Laško. Do nesreče je prišlo, ker je na zasneženi in spolzki cesti zaneslo prikolico tovornjaka na levo stran ceste. Avtobus je peljal rudarje iz rudnika Laško na delo v jamo Brezno, ki je oddaljena okoli 12 km od Laškega proti Hrastniku. Ko je avtobus pripeljal pod železniški podvoz v Laškem, mu je nasproti s tovornjakom in prikolico s precejšnjo hitrostjo pripeljal zasebni prevoznik Davorin Okrajšek iz Sevnice. Po vsej verjetnosti je Okrajšek močno zaviral in prikolica se je postavila počez na cesti. V tem trenutku pa je pri-

peljal rudniški avtobus, in z vso silo treščil v prikolico. Prišlo je do neizogibne hude nesreče, v kateri so izgubili življenje šofer Konrad Senica in rudarji, Ferdinand Kovač, Jože Maček ter Slavko Košenina. Trčenje je bilo namreč tako hudo, da je večino rudarjev vrglo iz avtobusa, tovornjak pa je zdrsil na desno stran vozišča in obstal ob nasipu. Avtobus je prerezalo po vsej levi bočni strani. 19 rudarjev je bilo v tej nesreči ranjenih, nekaj so jih zadržali na zdravljenju v celjski bolnici, 14 rudarjem, ki so bili lažje ranjeni, pa so nudili zdravniško pomoč v zdravstvenem domu v Laškem, potem pa so jih pustili domov.

Doslej je bila to v letošnjem letu ena najhujših prometnih nesreč.

Z vsemi rudarskimi častmi so bili štiri naši delovni tovariši pokopani ob navzočnosti in spremstvu številnih svojih delovnih tovarišev in drugih članov kolektiva do RRPS in sozd REK EK, pa tudi drugih občanov in sorodnikov. Izkazana jim je bila vsa čast.

Vse štiri naše sodelavce bomo ohranili v najlepšem spominu kot dobre, zveste, pridne in marljive sodelavce. Nesreča je hudo prizadela ves kolektiv, ne le rudnika Laško, pač pa vse rudarje Slovenskih premogovnikov in našega kombinata.

Tudi tokrat izražamo naše najgloblje sožalje vsem svojim ponesrečenim članom kolektiva in vsem delovnim tovarišem rudnika Laško.

Visoka proizvodnja premoga v januarju

DO Rudniki rjavega premoga Slovenije so januarja letos; torej že kar v začetku leta 1986, s podvojenimi močmi začeli s pridobivanjem premoga. Vzrok za to je povečan proizvodni načrt za letošnje leto in kar je še pomembneje, večje so potrebe na trgu bodisi v elektrogospodarstvu bodisi v industriji in splošni porabi. Posebno pomanjkanje je čutiti v trgovskih organizacijah, ki oskrbujejo s premogom občane, šole, vrtce, zdravstvene ustanove in druge. Rezultat prizadevanj naših rudarjev se kaže v večji dnevni proizvodnji, deloma pa tudi v obratovanju ob dela prostih sobotah.

Ne moremo mimo tega, da so posamezni rudniki dosegli v nekaterih januarskih dneh izjemno visoko proizvodnjo premoga. Z visoko dnevno proizvodnjo so pričeli 16. januarja, ko so dosegli skupno 7.372 ton, 17. januarja 7.264 ton, 18. januarja 7.014 ton, 21. januarja 7.421 ton, 23. januarja 7.551 ton, 28. januarja 7.942 ton, 29. januarja 8.276 ton, 30. januarja 8.669 ton in 31. januarja 8.010 ton.

Načrtovana povprečna proizvodnja za januar pa je znašala 6.810 ton.

Predzadnji dan v januarju so dosegli rudarji našega kombinata doslej najvišjo proizvodnjo, lahko rečemo rekordno. Ta dan so nakopali v posameznih rudnikih naslednje količine premoga:

	ton
— v rudniku Hrastnik	
· jama Hrastnik	1.281
· jama Ojstro	937
· površinski kop	329
skupaj	2.547
— v rudniku Trbovlje	
· jama	2.538
· površinski kop Lakonca	1.066
skupaj	3.604

Rudar Jurij Fijačko ugotavlja metan z varnostno svetilko pred odstreilitvijo premoga v jami rudnika Trbovlje.
(Foto: B. Klančar)

— v rudniku Zagorje	
· jama Kisovec	772
· jama Kotredež	668
skupaj	1.440
— v rudniku Senovo	516
— v rudniku Kanižarica	482
— v rudniku Laško	80
SKUPAJ	8.669

V celoti pa je januarska proizvodnja v 22 delovnih dneh znašala 161.054 ton oziroma 7,5% več, kot je določal mesečni načrt. Brez dvoma velja vsem, ki so kakorkoli doprinesli k temu uspehu, vse priznanje.

Želimo si le, da bi nas s takšno rekordno proizvodnjo še kdaj razveselili.

(t. l.)

Investicijska vlaganja in raziskave v letu 1986

INVESTICIJSKA VLAGANJA

Na področju Hrastnika in Trbovelj trenutno izvajajo investicijski program Odpiranje premogovih slojišč ter modernizacija tehnološkega procesa. Predračunska vrednost investicije po Aneksu I, ki je bil izdelan in sprejet v letu 1985, znaša 31.885.551.000,— din. Za leto 1986 je planiran potreben obseg sredstev:

	din
— Rudnik rjavega premoga Trbovlje	4.200.709.000
— Rudnik rjavega premoga Hrastnik	3.879.205.000
— Separacija premoga Trbovlje	913.220.000

Na področju Zagorja trenutno izvajajo Investicijski program odpiranje jame Kotredež med 6. — 8. obzorom. Predračunska vrednost investicije po Aneksu I, ki je bil izdelan in sprejet v letu 1984, znaša 2.128.269.000 din, trenutno pa je v izdelavi Aneks II. Za leto 1986 je planiran potreben obseg sredstev v višini din 2.459.797.000.

Poleg odpiranja jame Kotredež med 6. in 8. obzorom je v teku še izvajanje sanacijskih del po Aneksu I, ki je bil sprejet v letu 1984. Predračunska vrednost vlaganj po Aneksu I znaša 746.549.000 din. Za leto 1986 je planiran potreben obseg sredstev v višini 99.526.000 din.

V letu 1985 je bil izdelan tudi Investi-

ticijski program za odkopavanje nižjekaloričnega premoga v jami Kotredež v skupni predračunski vrednosti 2.534.555.000 din. Za leto 1986 je bil planiran obseg sredstev 916.744.000 din.

Na področju Kanižarice je trenutno v izvajanju Investicijski program Izvedba rudarskih raziskav in odpiranje Južnega polja Kanižarica. Predračunska vrednost investicije po Aneksu I, ki je bil izdelan v letu 1985, znaša 1.017.965.000 din. Za leto 1986 je bil planiran potreben obseg sredstev v višini 554.956.000 din.

Na področju Senovega trenutno izvajajo investicijski program Odpiranje zalog premoga med koto 102 in koto 52. Predračunska vrednost investicije po Aneksu

I, ki je bil sprejet v letu 1985, znaša 1.024.141.000 din. Za leto 1986 je bil planiran potreben obseg sredstev v višini 624.344.000 din.

Na področju Laškega trenutno izvajajo investicijski program Odpiranje premogovih slojišč v poljih TOMAŽ, JOŽEFA, KLARA nad koto 255 in LIŠA polja pod koto 255. Predračunska vrednost investicije po programu, ki je bil izdelan v letu 1984, znaša 166.552.000. Za leto 1986 je planiran potreben obseg sredstev v višini 22.097.000 din.

Ob upoštevanju vseh investicijskih programov smo za leto 1986 planirali potreben obseg investicijskih sredstev za vlaganje v premogovnike v DO RRPS v skupni višini 13.670.000.000 din. Predlog plana graditve objektov elektrogospodarstva in premogovništva za leto 1986, ki so ga izdelale strokovne službe Elektrogospodarstva Slovenije, pa predlaga za vlaganja v poremogovnike, združene v DO RRPS, skupno višino 5.500.000 din. Predlagana višina sredstev po planu graditve nikakor ne omogoča normalnega odvijanja investicijskih del po sprejetih investicijskih programih. Poleg ugotovitev, da predlog plana ne zagotavlja normalnega poteka investiranja, je bilo v razpravi na Odboru za plan in razvoj ISEP ugotovljeno, da sestavljenci plana niso imeli zadostnih podatkov za natančno ocenitev priliva in odliva sredstev za gradnjo objektov v letu 1986, kar je onemogočilo izdelavo dokončnega plana graditve za leto 1986. Ob številnih neznankah (odstotek naslednjega povišanja cene električne energije, višina amortizacije, reprogram kreditov, bencinski dinar, obseg združevanja sredstev po sporazumu, obseg sredstev, ki bodo zbrana po zakonu itd.), pa je bilo ocenjeno, da predloženi plan graditve le omogoča odvijanje začete investicijske dejavnosti vsaj za prvo trimesečje leta 1986. Zaradi nujnosti nadaljevanja tehnično-optimalne gradnje objektov, je bil predložen plan sprejet kot začasni plan do 31.3.1986. Ob sprejemu je bilo ugotovljeno, da v tem obdobju tudi ni mogoče pričeti z izgradnjo novih objektov razen v primerih, ko gre za objekte, ki pomenijo bistveni člen v izvajanju samoupravnega sporazuma o temeljnih plana ISEP za obdobje 1986—1990 in kontinuiteti do leta 1995, ali za objekte, za katere bi pomenila omejitveni faktor v ohranjanju uporabnikov, če jih ne bi zgradili.

Na osnovi sprejetega začasnega plana je potrebno izdelati razdelitev sredstev znotraj DO RRPS na posamezne investicijske programe, ki so v izvajanju. V ta namen so strokovne službe pripravile kriterije za začasno razporeditev sredstev. Ti kriteriji dajejo prednost realizaciji že podpisanim pogodbam s posameznimi izvajalci, kakor tudi programom, ki se zaklju-

čujejo, poleg tega pa je potrebno z delitvijo sredstev zagotoviti nujen obseg del v prvem kvartalu ter nabavo opreme, za katero je potrebno skleniti pogodbe v prvem kvartalu tekočega leta. Za določanje nujnega obsega del so predvideni dodatni kriteriji, kot so: kontinuiteta proizvodnje, delež proizvodnje v celotni proizvodnji, programi, ki zagotavljajo povečanje proizvodnje ter kazalci ekonomske uspešnosti programov.

Na osnovi predvidenih kriterijev bo uvedena delitev razpoložljivih sredstev omogočala nadaljnjo kontinuirano izgradnjo objektov.

RAZISKAVE

Za odpiralno-raziskovalna dela za eksploatacijo premoga v Rudnikih rjavega premoga Slovenije za leto 1986 je bil izdelan program v skupni višini 3.675.600.000 din.

Razdelitev po posameznih področjih:

	din
Zagorje	385.200.000
Trbovlje	534.000.000
Hrastnik	832.000.000
Laško	223.500.000
Senovo	271.000.000
Kanižarica	589.600.000
Globoko	771.300.000
Krmelj	69.000.000
SKUPAJ:	3.675.600.000

V razpravi na odboru za plan in razvoj ISEP je bil izpostavljen problem zagotavljanja sredstev za raziskave, še posebno v primeru, če bo ukinjen sedanji način finansiranja raziskav s pomočjo "naftnega in bencinskega dinarja." Zaradi še nerazčiščenih virov za izvajanje programa geološko-rudarskih raziskav premoga in urana na eni strani ter nujnosti nadaljnjih raziskav je Odbor za plan in razvoj ISEP sprejel začasni program finansiranja. Odbor je za razdelitev začasno odobrenih sredstev zadolžil vse tri zainteresirane organizacije in komisijo za premogovništvo in uran. Na osnovi medsebojnega dogovora so bila odobrena sredstva za raziskave v DO RRPS 833.000.000 din. Odobrena sredstva so bila razporejena po območjih takole:

Območje raziskav	v 10 ³ din
1. Zagorje	105.400
2. Trbovlje	140.000
3. Hrastnik	107.400
4. Laško	136.600
5. Senovo	129.600
6. Kanižarica	94.000
7. Globoko	120.000
SKUPAJ:	833.000

Odobrena sredstva omogočajo kontinuiteto nadaljnjih raziskav do sprejema dokončnega plana.

Branko Lukšič

Rekli so . . .

Andrej Marinc, predsednik CK ZKS

Iniciativnim posameznikom in skupinam omogočimo, da bodo lahko uveljavili svoje ustvarjalno hotenje. Preusmerimo kolektive, ki slabo gospodarijo. Razvijajmo kooperacijsko proizvodnjo, katere nosilci in organizatorji naj postanejo sedanjci ali novi ozdi. V ta namen je treba zbrati minimalna začetna in rizična sredstva v ozdih in skupaj z bankami. Ta denar je mogoče povečati in povezati s sredstvi občanov. Skrajni čas je, da razvijemo stimulative oblike združevanja sredstev in jih uporabimo v proizvodne namene; zdajšnja poraba sredstev delovnih ljudi je pogosto neracionalna, usmerjena preveč v visok standard, denarja za smotrna proizvodna in tehnološka vlaganja pa primanjkuje.

Dimče Belovski, sekretar predsedstva CK ZKJ

Ne glede na to, s katere strani se bomo lotili težav in jih skušali razčleniti, se moramo vsekakor strinjati, da gre za nevaren in vznemirjujoč zastoj v razvoju socialističnega samoupravljanja in proizvodnih sil, za krepitev dezintegracijskih teženj in etatično zapiranje družbenopolitičnih skupnosti, pojava neenotnosti in federalizacije v ZKJ. V bistvu so to posledice neuresničevanja z ustavo določenih družbenoekonomskih odnosov in položaja delavca v združenem delu.

Milivoj Samar, predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje

Bistvene spremembe so predvidene pri vodenju politike cen v energetiki. V delovnih sklepih skupščine SFRJ so že opredeljene usmeritve da postopno odpravimo neskladja med cenami posameznih vrst energije za tretjino na leto. To bo nedvomno povzročilo določeno prestrukturiranje v porabi energije in proizvodnji, s tem pa tudi težave, na katere moramo biti pripravljeni, da nanje pravočasno reagiramo.

Nove cene premoga in elektrike

Zvezni izvršni svet je objavil v Uradnem listu SFRJ št. 8/86 z dne 21. februarja 1986 odlok o možnostih novega oblikovanja cen premoga in elektrike. Na tej podlagi so se komercialne vrste premoga iz naših separacij z 22. februarjem 1986 povečale za cca 11,85 %. Tako veljajo za komercialne vrste premoga iz separacij Trbovlje in Zagorje od navedenega datuma dalje naslednje cene: kosi 11.920, kocke 11.699, oreh 11.473, grah 11.144, zdrob 8.336, prah 6.664, medprodukt 6.389, kotlovni premog 5.989 in suho sejani 7.055 din. Te cene veljajo za tono franko vagon nakladišče rudnika, kar velja tudi za prevoz s tovornjaki. Trgovska podjetja pa oblikujejo cene s pristoječo maržo v višini 14,5 % in

prispevkom za investicije v rudarstvu od tone premoga ter prevozne stroške, če prevoze opravijo sami.

Cene premoga so se po odloku povprečno povečale za 16 % in to za 72,33 din/GJ. Ker so naše cene rjavega premoga drugačne od cen premoga v drugih premogovnikih, se je cena premoga na tono pri nas zavoljo tega povečala le za 11,85 %. Cena premogu za termoelektrarne se ni spremenila oziroma imajo premogovniki podpisani samoupravni sporazum na temelju katerega se oblikujejo cene energetskega premoga.

Istočasno, to je z 22. februarjem pa so se povečale cene električne energije za 16 %.

Industrijski plato na rudniku Trbovlje

Robert Štern, zaposlen v delovni skupnosti skupnih služb RRPS kot vodja izgradnje srednje težkih objektov oziroma težkih objektov pod vodstvom.

Zanima nas, katere objekte gradite na področju rudnika Trbovlje?

Glavni objekt, ki ga gradimo, je delavnica s pripadajočimi objekti na področju RRP Trbovlje. Delamo po investicijskem programu, ki je bil sprejet leta 1985.

Investicijska dela potekajo tudi na lesnem skladišču, in sicer po programu PJJ (proizvodnja jamskega lesa). Sem spada objekta žagalnica in mehanizirana linija za razrez jamskega lesa.

Gradimo tudi industrijsko cesto Nasipi—Sušnik zaradi preusmeritve transporta premoga s površinskega kopa Lakonca na separacijo.

Lahko bi naštel še več manjših objektov, kot na primer portal Frančiška rova, ki smo ga gradili lani in letos dokončali.

Po planu amortizacije delamo tudi na področju Hrastnika. Sem spada hala za rudarski šolski center na Dolu pri Hrastniku.

Pa začnimo z delavnico s pripadajočimi objekti na rudniku Trbovlje.

Delavnico smo pričeli graditi v začetku septembra leta 1985. Pripadajoči objekti delavnice so kopalnice in garderobe za delavce iz delavnice — to je dodatni objekt, aneks k glavni delavnici — nadalje nadomestna gradnja proizvodno tehničnega objekta PTO, objekt remiza vključno s kontejnerskimi skladišči maziv, goriv in tehničnih plinov. Dela potekajo v skladu s terminskim planom napredovanja del, ki je izdelan za vsak objekt posebej. Rok, do katerega moramo objekt zgraditi, je 3. julij letos, torej na rudarski praznik. Po ugotavljanju napredovanja del bomo z gradnjo lahko zaključili v pogodbenem roku.

Dela izvaja SGD — Beton, TOZD operativna Trbovlje. Z izvajalcem je sklenjena ugo-

dna pogodba, in sicer fiksna cena na enoto. Načrte so pripravili v TOZD SGD Beton — TOZD projektiva po projektni nalogi vodstva TOZD RRP Trbovlje in našega sektorja. Projektna dokumentacija je bila izdelana v začetku leta 1985, licitacijski postopek za oddajo del pa aprila lani. Vrednost same delavnice znaša po pogodbi okoli 88 milijonov vključno s kopalnico in garderobami po aneksu pa okoli 127 milijonov dinarjev.

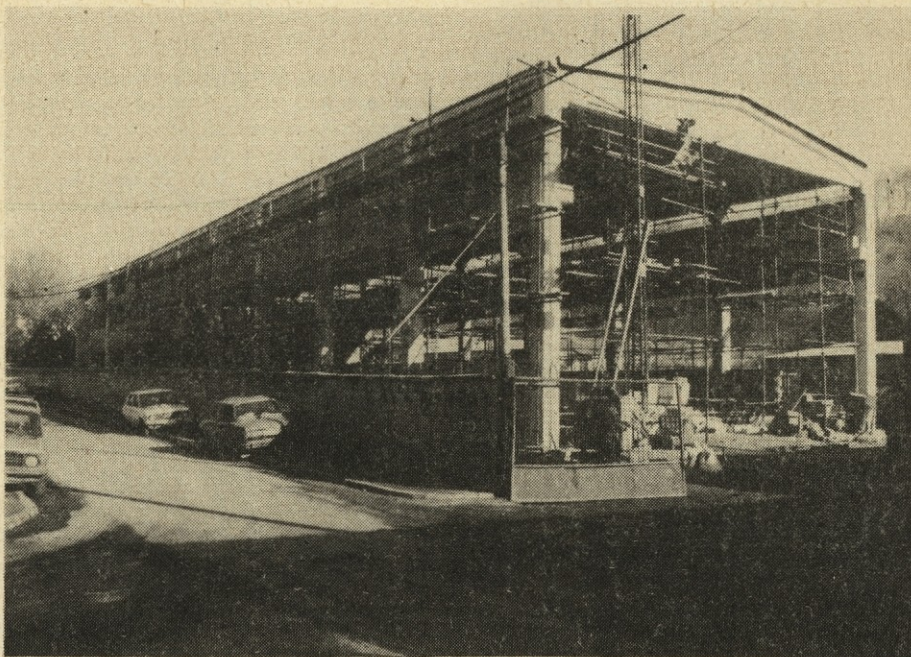
Izdelana je tudi tehnološka dokumentacija postavitve stare in nove opreme v te delavnice.

V marcu bomo tudi montirali mostni žerjav, ki poteka po konzolah na stebrih in bo služil za transport težje jamske opreme.

Predno smo pričeli graditi PTO, to je proizvodno tehnični objekt, je bilo potrebno preseliti skladišče elektrostrojne opreme v nove delavnice. V ta namen smo preuredili tesarske delavnice, šele nato smo lahko porušili stari objekt. Rušenje objekta so prevzeli podizvajalci SGD Betona. Pri tem pa smo naleteli na težave zaradi prestavitve komunalnih naprav, električnih vodov in vodovoda, ki se nahajajo v območju objekta. Ljudi smo iz starih objektov preselili v kontejnerje, ki so bili namenjeni nadzorni službi na gradbišču. Kontejnerje smo odstopili tudi komunalni službi in vratarju.

Objekt PTO z remizo smo pričeli graditi januarja letos. Tudi v tem primeru je izvajalec del SGD Beton, TOZD operativna Trbovlje, projekte pa so izdelali v projektivi istega podjetja v Zagorju. Objekt naj bi bil končan 11. novembra 1986. Po pogodbi so tudi v tem primeru za enoto fiksne cene. Zanj smo predvideli okoli 82 milijonov dinarjev. Ob tem smo se srečevali s finančnimi problemi, predvsem pri pridobitvi garancije tudi za ostale objekte na proizvodnji jamskega lesa. Vprašljiva je namreč likvidnost Ljubljanske banke, Združene banke — Temeljne banke Zaslave, v njeni pristojnosti so tudi soglasja pri izdajanju garancij za zavarovanje plačil. Če bi bile finančne garancije izdelane v decembru lani, bi bila v januarju že zmontirana montažna konstrukcija, praktično bi bil objekt PTO zgrajen do tretje faze.

Pripravljamo tudi projektno dokumentacijo sekundarnih priključkov toplovoda do objektov, ki jih gradimo. Projekte pripravljajo v SGD Beton, projektiva v Zago-

Na Rudniku Trbovlje so se odločili, da bodo podrli vse lope, v katerih so opravljali razne remonte in postavili novo delavnico. (Foto: B. Klančar)

rju. Za priključke še nimamo finančnih sredstev. Če sredstev ne bo, objekti tudi ne bodo ogrevani.

Novi objekti na Proizvodnji jamskega lesa — PJJL

Sem spada nova žagalnica in podaljšanje mehanizirane linije za razrez jamskega lesa.

Vrednost obeh objektov gradbeno obrtniških del znaša po pogodbi okoli 120 milijonov din, oprema pa okoli 120 tisoč din. Izvajalec del je SGD Beton, TOZD operativa Trbovlje, objekt pa naj

bi bil zgrajen novembra 1986. Uradno smo pričeli z deli januarja letos. Vzrok za kasnitev je finančna garancija pri Ljubljanski banki — Temeljni banki Zasavje.

Pri gradnji smo naleteli na probleme zaradi slabe nosilnosti terena. V ta namen smo angažirali geomehansko službo IBT in izdelali projekt temeljev vezi glede na nosilnost tal — to je projekt za izvedbo del. Objekt je predviden za razrez lesa različne kvalitete. Na leto bodo lahko razrezali od 16 do 20.000 m³ lesa na eno izmeno.

Montažo opreme v objektu predvidevamo po 15. aprilu letos in naj bi trajala okoli devetdeset dni, nato pa še mesec dni za poizkusno obratovanje. Elektrostrojno opremo za linijo mehaniziranega razreza lesa in objekt žagalnice bomo dobavili iz Tovarne opreme Mežica.

Po opisu poteka teh gradenj se zdi delo enostavno. Samo tisti, ki je že gradil ali gradi, predvsem v tem času, pa ve, koliko korakov je potrebnih, na koliko vrat je potrebno potrkati in koliko razgovorov opraviti, da gradnja normalno poteka.

Dragica Bregant

Sodelovanje z ameriškimi rudarskimi strokovnjaki

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

V četrtek, dne 26.9.1985, smo bili zadnji dan v Denverju, zato smo že dopoldne na Raziskovalnem centru opravili zaključne razgovore o raziskovalni nalogi ter pripravili skupne zaključke, ki bodo vnešeni v nalogo.

Pred tem smo še prisostvovali nekaterim pripravljenim demonstracijam v laboratorijih tega inštituta. Za nas je bilo posebno interesantno ugotavljanje tlačnih napetosti na vzorcih (Material Testing System od firme Westighaus), kjer s pomočjo računalniškega sistema dobijo glavne podatke in vrednosti napetosti, ki se sproti beležijo in izrišejo v krivulje. Prikazali so tudi izdelani fizikalni model za sublevel metodo, kjer določajo najvažnejše lastnosti kot gostoto, modul elastičnosti Poissonovo število, strižno trdnost, viskozičnost itd. Iz teh lastnosti se poiščejo medsebojne relacije in izvedejo razni poizkusi na zaruševanje in podobno. Tako bodo imeli izdelane nekatere zaključke, ki so jih že sedaj tudi teoretično obdelali, n. pr.: vsaka odkopavana plošča naj bi bila najmanj za tri višine ožja, potrebujejo pa zamik odkopavanja najmanj 90 dni. Mi smo do podrobnih podatkov prihajali le iz izkušenj, pridobljenih iz že izvedenih odkopavanja ...

Od zanimivejših demonstracij bi navedel le še dve:

Prva je bila obdelava in prenos satelitskih geoloških podatkov na karte, dopolnitev po teh podatkih s podrobnejšimi podatki iz rudnika (primer je bil iz države Utah) in prenos vseh teh podatkov na računalnik, ki obdela in izriše vse potrebne projektne podatke in take preko telefonske linije vrača rudniku v uporabo.

Druga pa je bila prikazana majhna televizijska kamera, ki je prirejena tako, da jo je mogoče uporabiti za snemanje "okrog vogala" in za nas še interesantnejša uporaba le-te za snemanje v vrtinah. Tako se lahko s potiskanjem te kamere v vrtino točno pregleda seveda nezacevljeno vrtino in ugotovi sestav in vse druge potrebne podatke, ali pa se to prenaša direktno ob prodiranju kamere po vrtini v globino na zapis preko računalnika.

Ob 14. uri smo zaključili naše razprave na Raziskovalnem centru Bureau of Mines v Denverju in se odpeljali na letališče, od koder smo v lepem vremenu odpotovali proti vzhodu v Washington. Tja smo prileteli ob 21.30 po lokalnem času v hudem dežju, ki je naznanjal približevanje hurikan "Gloria", ki je takrat hudo pustošil po vzhodni obali Severne Amerike. Na letališču nas je pričakal dr. Che She Wang in nas odpeljal v hotel Holiday Inn.

Ponoči se je vihar silovito razbesnel in naslednji dan zjutraj so bili vsi uradi v Washingtonu zaprti, zato nas je dr. Che She Wang odpeljal iz hotela na razgovore skupno z indijskim profesorjem Singom v svojo hišo, ki je bila v bližini. Čeprav je že vihar malo pojenjal, je dež neslo dobesedno vodoravno. Z dr. Che She Wangom, ki s strani ameriškega Raziskovalnega centra skrbi za mednarodno sodelovanje, smo pregledali in prediskutirali naše dosedanje sodelovanje in predvsem možnosti uporabe sublevel odkopne metode v ameriških rudnikih ter obdelali skupno zastavljene naloge.

Po končanih razgovorih nas je sproga dr. Che She Wang, ki je prav tako doma s Kitajske kot njen mož, povabila na kosilo, ki ga je pripravila sama iz kitajskih specialitet. Gotovo ji moramo biti hvaležni za pristrčno gostoljubnost, pa tudi za trud ob pripravi mnogih okusnih jedi, vendar se bom vedno hudomušno nasmejal, kadar se bom ob tem spomnil na "surprise" (presenečenje), ki nam ga je gostiteljica servirala v posebne zavite bambusove lističe. Kolega Slavko je namreč z velikim zanimanjem po navodilih gostiteljice odmotaval lističe, da bi čimprej videl vsebino, in ko je končno vse odmotal, se je sredi gmote razkuhanega riža prikazala velika goba — štorovka, gobe pa Slavko sploh ne je, sedaj pa je moral namesto pričakovane dobre jedi iz vljudnosti gol-tati "surprise" — gobe z rižem.

Med tem časom se je vihar polegel, popolnoma se je zjasnilo in tako smo lahko popoldne uporabili za ogled mesta Washingtona. Moram takoj povedati, da

se glavno mesto ZDA loči od ostalih ameriških mest, ker je po mojem vtisu popolnoma drugačno. To je izredno lepo mesto, kjer je veliko parkov, zelenja in mnogo arhitektonsko izredno lepo izdelanih nestrjenih palač. Ogledali smo si nekoliko znamenitosti: visok spomenik neodvisnosti, okolico Bele hiše, izredno zanimiv muzej aeronavtike z vsemi originalnimi eksponati pri osvajanju vesolja in končno znameniti park Arlington s pokopališčem ameriških veteranov, kjer je pokopan tudi predsednik Kennedy. Zanimivo je videti tudi menjavo straže ob grobu neznanega junaka, saj poteka čisto v ameriškem stilu — z velikim cirkuškim vložkom. Preden izvedejo menjavo stražarjev, izvršijo pregled puške, pri tem pa sem prepričan, da nobena mažoretka ne vihti in obrača tako spretno svoje palice kot vodja straže puško, ki jo pregleduje, nato pa sledi še ceremonijal ob zamenjavi stražarja. Zame je mnogo veličastnejše, če se ob grobu izvrši strumna zamenjava vojakov — stražarjev, kot je to v navadi drugod, ne pa kot cirkuški spektakel ...

Zvečer smo imeli težave z letalom, kajti vihar "Gloria" se je umaknil proti severu in vsi poleti v New York na letališče Kennedy, ki je tik ob obali, kjer je vihar najbolj besnel, so bili odpovedani. Na srečo smo uspeli letalske vozovnice družbe PANAM prenesti na letalsko družbo New York Air, ki pa ni odpovedala letov letal za New York, kajti njihova letala pristajajo na drugem New Yorkskem letališču La Guardia, ki leži bolj v notranjosti. Tako smo prispeli sicer še v precejšnjem vetru in zaradi tega tudi morda "tršim" pristankom na letališče La Guardia v New York pozno zvečer po enournem letu. Na letališče nas je prišel iskat Trboveljčan Stane Kovačič, ki sedaj začasno z družino živi v New Yorku, kjer zastopa nekatere interese Iskre v ZDA. Odpeljal nas je do motela Quality Inn na Long Islandu, kjer smo prenočili. Nikjer v tem nekaj milijonskem naselju ni bilo tako noben semafor ni delal, izruvana so bila mnoga drevesa — vse posledica viharja "Gloria", ki pa se je na našo srečo že od-

daljil in tudi umirjal. Električni tok so prebivalci tega dela New Yorka dobili šele po enem tednu, torej grede tudi v ameriki nekatere stvari počasi, ne samo v našem elektroenergetskem sistemu.

Naslednji dan, v soboto dopoldan, so bile vse trgovine in prodajalne zaprte na Long Islandu, ker ni bilo toka in vsa avtomatika, računalniki in blagajne v prodajalnah so odpovedale.

Tako smo se odpeljali v središče mesta Manhattan, kjer pa je poslovni in trgovski utrip normalno deloval. Popoldan smo ob 16. uri prišli na letališče Kennedy, kjer smo izvedeli, da ima naše Jatovo letalo pet-urno zamudo, tako smo šele ob 10. uri zvečer odleteli iz New Yorka proti

Zagreb. Ko smo prileteli nad Zagreb, pa nas je kapitan obvestil, da bomo zaradi velike zamude leteli direktno v Beograd in nato nazaj v Zagreb. Kakšno ogorčenje je bilo med potniki po neprespani noči in najavi take spremembe, ne bom posebej opisal. Vem pa zagotovo, da po nekajurnem čakanju v Beogradu za povratek v Zagreb nisem samo jaz prekel našo letalsko družbo JAT, ampak še posebno mnogi ameriški turisti, od katerih so nekateri glasno izražali ne samo ogorčenje, ampak tudi zahtevali takojšen povratek v ZDA, čeprav so šele prišli.

Kakorkoli že — mi smo bili zadovoljni, da smo doma.

Ivan Berger

Možnosti uvedbe EVP za naklone do trideset gonov

V SFRJ za prevoz materiala in moštva z EVP oziroma ETP ni veljavnih tehničnih in varnostnih predpisov. Pri projektiranju in vgraditvi EVT oziroma ETP se poslužujemo v SFRJ predpisov, ki veljajo v ZRN, dokler ne bodo odobreni domači predpisi za EVP in ETP, ki so v pripravi in bodo v začetku leta 1986 v javni obravnavi.

V RRPS je v jamah Kotredež, Hrastnik in Ojstro predviden transport materiala in moštva po vpadnikih do 30 gon. Tak naklon pogojujejo debeli strmi premogovni sloji in iz tega izhajajoča ekonomika odpiranja in eksploatacije v posameznih odkopnih poljih oziroma jamah. (EVP — enotirna viseča proga; ETP — enotirna talna proga; gon — $\frac{1}{2}$ kroga).

400

Vpadniki oziroma nadkopi z naklonom med 20 in 30 gonov, kjer je predviden transport z EVP, so že izdelani v jami Kotredež med 6. in 8. obzorom v polju 73, 83, v jami Hrastnik med kotoma 250 in 85 v Kotnem polju in v jami Ojstro med kotoma 250 in 120 (glavni zračilno oskrbovalni vpadnik). Osnova za projektiranje komunikacij s takimi nakloni so bili prospektivni materiali za EVP iz obdobja 1970 do 1980 in tudi uporaba ETP pri naklonu 35° v Velikem Majdanu v Srbiji.

V bodoče se predvideva odpiranje posameznih odkopnih polj z večnamenskimi vpadniki z nakloni od 20 do 30 gonov v severnem in južnem krilu jame Kotredež vzhod in Kotredež — zahod, kakor tudi v jami Ojstro in Hrastnik. V ostalih jamah RRPS pa bodo nakloni EVP pod 20 gonov.

Z ozirom na navedeno je potrebno proučiti možnosti uporabe EVP za osebni transport pri naklonih do 30 gonov, ki po sedaj veljavnih predpisih v ZRN brez posebnih dovoljenj ni dopusten, prav tako pa tudi vgrajevanje kretnic v vpadnikih za odvoz materiala po posebnem predlogu RRPS in firme Muckenhaupt.

S tem namenom je med 3.11. in 7.11. delovna skupina v sestavi prof. dr. Karla Košaka ter dipl. inženirjev Mirka Mlakarja, Viktorja Kersmiča in Metoda Malovrha proučila in izmenjala strokovna mnenja v zvezi z delovanjem EVP pri naklonih do 35 gonov za dane primere v RRPS na poizkusnem poligonu firme Muckenhaupt — Becorit v Hattingenu,

— opravila ogled EVP z dvovravnim pogonom v jami Rheinpreussen — Moers in pridobila informacijo od obratovodstva za obratovanje EVP pri naklonih do 20 gonov,

— opravila ogled "Seilpruefstelle" v Bochumu in z najodgovornejšimi strokovnjaki te ustanove dipl. ing. Hackenber-

gom in predstavnikom višjega rud. urada NRW dipl. ing. von Schaubertom — odgovornim za transportne naprave ETP in EVP, izmenjala mnenja v zvezi s problematiko uporabe EVP in ETP za osebni transport pri naklonu do 30 gonov.

Za obratovanje EVP so bile izdane v ZRN v letu 1974 posebne smernice, ki so bile v letu 1981 dopolnjene. Dopolnjene smernice za obratovanje EVP v ZRN, izdane od Landesoberbergamt-a Nordrhein Westfalen — LOBa—NRW od 24.8.1981, vsebujejo predpise za izvedbo in obratovanje EVP za materialni in osebni transport pri naklonih do 20 gonov z eno oziroma dvema pogonskima vrvmi, z enim oziroma dvema pogonskima strojema s hitrostjo do 2,0 m/s, kakor tudi dodatne predpise:

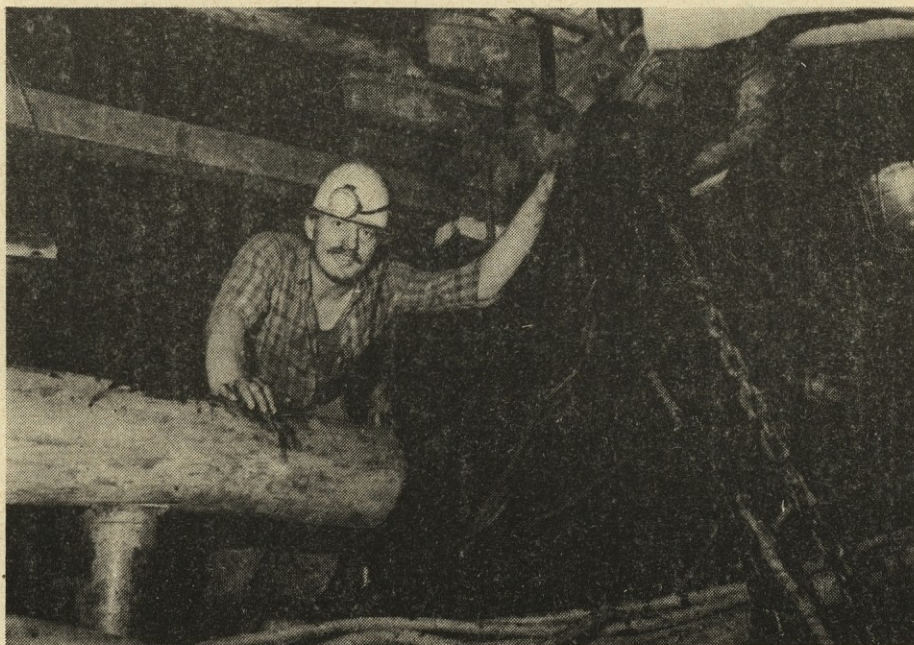
— za materialni transport pri naklonih nad 20 gonov do maksimalno 35 gonov,

— za posebne transporte (hitrost do 1,0 m/s) za osebni transport pri naklonih do 20 gonov.

Za osebni prevoz z EVP z vravnim pogonom je potrebno pridobiti dovoljenje od višjega rudarskega urada po BVOST poglavje 288 tč. 1. Če odstopajo karakteristike naprave od smernic, je treba v vlogi navesti, katere karakteristike od smernic odstopajo.

Za prevoz materiala in moštva z EVP z vravnim pogonom z nakloni nad 20 gonov so bila med drugim izdana v obdobju po izdaji smernic od 24.8.1981 od rudarskih uradov LOBa—NRW številna dovoljenja.

Strokovna razprava in ogled naprav na poizkusnem poligonu v tovarni Muckenhaupt sta bili usmerjeni v problematiko za vgraditev EVP v jami Kotredež po V—73, V—83 pri naklonu 28,8 gonov; H—83 pri naklonu 0 gonov in vzponu 20 gonov

Delo s pnevmatskim škripcem po pretesarbi križišča v jami Hrastnik. (Foto: B. Klančar)

po V—85 in horizontalnih prekopih ob navedenem vpadniku. Razrešitev prikazane problematike bo podlaga za obravnavo podobnih transportnih naprav v RRRS.

Pri predvidenem prevozu materiala z EVP po vpadnih komunikacijah naklona do 30 gonov so predvideni odcepi s kretnicami za odvoz materiala v etapne prekope, locirane med horizonti. Po sedaj veljavnih predpisih v ZRN kretnice v poševnih komunikacijah na EVP niso dovoljene.

SOZD REK EK in firma Muckenhaupt sta skupno razvili tehniko odvoza materiala po EVP v prekope (odcepe) iz vpadnih komunikacij.

Pri navedeni tehnologiji se vgradi kretnico s priključki fiksno v poševno ravnino, vzporedno s stojino tirnice EVP (E profil). Od priključka na kretnici se izvede prostorsko krivino za prehod v prekop. Tirnico EVP se v vpadne komunikacije položi tako, da gibljivi del kretnice ni obremenjen s silo, ki deluje vzdolž tirnic EVP.

Pri dovozu materiala z EVP v navedene prekope ostaja vlečni maček in zaviralni maček na tirnici EVP pred zgornjim robom kretnice, tako da bo vlečena vrv obremenjena le v smeri transporta po vpadniku.

V odcep se preko kretnice spusti del vlakovne kompozicije, povezane med seboj z vlečnimi drogovi. Ta del vlakovne kompozicije sestavljajo, gledano od zgoraj navzdol — 2 zaporedni nosilni gredi brez bremen, obešeni na tekalnih vozičkih in povezani z drogovi, kot vmesnimi členi med kretnico in ravnino v etapnem prekopu;

— 2 zaporedni nosilni gredi s posodama za material, obešeni na tekalnih vozičkih za transport materiala v etapni prekop;

— zaviralni maček.

Po spustu prednjega dela vlakovne kompozicije v horizontalo se posode z materialom s pnevmatskimi škripci spusti na tla, nakar se vlakovna kompozicija povleče nazaj na glavni tir izven območja kretnic.

Nadaljnji transport v etapnem prekopu je predviden s posebnim EVP po horizontu — ročno ali strojno. Transport moštva bo potekal izključno v liniji vpadnika V—73/83 oziroma v nadaljevanju po smernem hodniku H—83 in po nasprotnem vzponu po V—85.

Moštvo bo vstopalo in izstopalo na 6. oziroma 8. obzoru v osebne vozičke v horizontali, medtem ko bo v vpadniku vstopalo oziroma izstopalo v osebne vozičke na posebej določenih stopničasto oblikovanih mestih. Vstop oziroma izstop v vozičke EVP bo, ko bo vlak miroval.

V razpravi in po ogledu naprav na poizkusnem poligonu pri firmi Muckenhaupt je bilo dogovorjeno v zvezi z vgrajevanjem kretnic pri naklonu nad 20 gon naslednje:

— Osvoji se vgradnja kretnic v naklonih vpadnika.

— Profili vpadnikov se na odsekih kretnic ustrezno razširijo in permanizirajo.

— Kretnice se v vpadnikih namestijo v poševnih ravninah, vzporedni s stojino tirnic EVP in fiksirajo na traverze, vgnezdene v betonsko oblogo vpadnika.

— Izvedba kretnic firme "Muckenhaupt" omogoča aretiranje jezika kretnice s pomočjo zaklopov v liniji vpadnika oziroma v odcep s pomočjo pnevmatskih cilindrov.

— Položaj posamezne kretnice pred in med prevozom z EVP se signalizira po dveh ločenih el. sistemih strojniku pogonskega stroja EVP.

— Za uporabo kretnic v vpadniku naklona nad 20 gonov proizvajalec obstoječo konstrukcijo kretnice statično verifikira glede na pričakovane obtežbe in jo po potrebi ojača.

— Proizvajalec bo izvedel preizkus delovanja kretnice pri naklonu do 30 gonov na lastnem poizkusnem poligonu. REK EK kot interesent za nabavo predlaga, da firma Muckenhaupt da na razpolago kretnico za preizkus v jami v vpadniku naklona 30 gonov, kjer je trenutno uveden transport z EVP gravitacijsko oziroma vleko z motalom.

Proučevanje pritrditve pogonske vrvi na vlakovno kompozicijo preko vlečnih vozičkov in čista kompozicije EVP.

Pri transportu z EVP po vpadu in nato po nasprotnem vzponu je smiselna uporaba dveh vlečnih vozičkov na obeh koncih kompozicije. Takšna razmestitev vlečnih vozičkov omogoča, da se vlakovno kompozicijo vedno pri vzponu vleče. Pri takšni razmestitvi vlečnih vozičkov odpade premik kompozicije s potiskanjem. Pri potiskanju pri kratkih nosilnih gredah nastopajo diagonalne sile na tirnici ter povečani upor pri premiku vlaka.

Po zagotovitvi izdelovalca EVP firme Muckenhaupt — KB elementi vlakovne kompozicije nove izvedbe z relativno dolgimi gredami, obešenimi na tekalnih vozičkih in relativno kratkimi veznimi drogovi omogočajo transport s potiskanjem z relativno majhnimi dodatnimi upori pri premiku vlaka tudi v vzponu.

Glede na obremenitve EVP se predvidi enovrtni sistem vleke.

V danem primeru je zaradi transporta materiala v vpadniku V—73/83-j preko kretnic v prekope mogoča pritrditev vlakovne kompozicije samo na zgornjem koncu kompozicije, gledano od pogonskega stroja.

Predvideni sistem transporta materiala z EVP v etapne prekope preko kretnic z zaustavljanjem vlečnega vozička in zaviralnega mačka na tirnici EVP pred zgornjim robom kretnice in spuščanjem spodnjega dela vlakovne kompozicije preko prostorske krivine v ravnino oziroma prekop zagotavlja, da bo vlečna vrv EVP obremenjena centrično (v osi glavne tirnice EVP).

Pri transportu navzgor, po nasprotnem vzponu, bo kompozicija sestavljena, gledano od spodaj navzgor, iz zaviralnega mačka, vlečnega mačka, nosilnih gred — vozičkov s posodami za material oziroma vozil za osebe in zaviralnega mačka.

Pri proučevanju konstrukcije vozil za prevoz moštva na EVP se je ugotovilo, da ima firma Muckenhaupt — KB atestirano vozilo za pet oseb od Seilprüfstelle iz Bochuma. Vozilo sestavlja na dveh tekalnih vozičkih obešena gred ter na gred pritrjen okvir z gibljivimi členki.

Sedeži so nameščeni gibljivo med zgornjo in spodnjo gredjo, tako da so pri gibanju vlaka pri spustu ali pri nasprotnem vzponu vedno v vertikalnem položaju.

Pri zaviranju oziroma aktiviranju zavornega mačka se zaustavi prekomerni pomik spodnje gredi v smeri gibanja s hidravličnimi amortizerji, vzgrajenimi spredaj in zadaj med spodnjo gredo in obešali.

Za naklone pod 20 gonov je v uporabi enostavnejši osebni voziček z leseno gredo, na katero so nameščeni sedeži in držala. Takšno vozilo je v uporabi na rudniku Rheinpreussen. Ta enostavnejši tip vozička namerava firma Muckenhaupt dopolniti tudi za uporabo nad 20 gonov.

Dogovorjeno je bilo, da proizvajalec dopolni konstrukcijo vozila za prevoz oseb po strmini do 30 gonov po horizontali in po nasprotni strmini do 20 gonov, upoštevajoč novejši izsledke pojavov pri zaviranju vlaka EVP oziroma pri sprožitvi zaviralnih mačkov. Rudarski inštitut Ljubljana bo sodeloval pri dopolnitvi konstrukcije.

Pri ogledu funkcionalnosti delovanja EVP z dvema vlečnima vrvema, namenjene za materialni in osebni transport pri naklonu 20 gonov v premogovniku Rheinpreussen z višinsko razliko 400 m je bilo ugotovljeno:

V navedenem vpadniku naklona 20 gonov, dolžine 1400 m, je ob levi strani vpadnika vgrajen EVP, v sredini profila gumitrak ter ob desnem robu vpadnika enosmerna sedežnica za prevoz moštva z natikljivimi sedeži.

EVP z dvema vlečnima vrvema ϕ 18 mm, ki potekata simetrično ob tirnici EVP, je namenjena pretežno za težki materialni transport in tudi pomožni osebni transport z osebnim vozičkom z leseno gredo z držali, ki služi kot sedišče.

Na začetku in koncu vlaka je kabina za voznika kompozicije, ki opravlja oba pogonska stroja dvovrtnega sistema EVP, tipa Duesterloch brezlično — z daljinskim upravljanjem. Stroja imata hidravlična pogona, ki sta medsebojno hidravlično povezana.

Za materialni transport so namenjene nosilne grede na tekalnih kolesih. Na nosilnih gredah so montirani pnevmatski škripci za dviganje in obešanje bremen. Na ranžirnih postajah so priključki za komprimiran zrak. Transport po vpadniku poteka v spetih paletah oziroma na posebnih podstavkih ali v posodah.

Vzdolž tirnice EVP je ob steni jamske komunikacije položen poseben kabel za brezžično zvezo za izvršilne signale k pogonoma. Natezna postaja je locirana pri pogonski postaji. Nosilni in odklonski sklopi valjčkov za vlečne vrvi so jekleni ter so starejše konstrukcije z "u" obliko, zato se vlečni vrvi prekomerno tareta ob jeklene valjčke. Iz teh razlogov bodo pričeli vgrajevati valjčke iz umetnih mas namesto jeklenih, da se bo zmanjšala obraba vrvi. Prekomerno obrabo vrvi povzroča tudi pogonski stroj "Duesterloch" s paraboličnimi pogonskimi koluti starejše izvedbe.

Pri dvovrvmem sistemu z dvema brezkončnima vrvmema in dvema hidravličnima pogonoma, ki sta medsebojno hidravlično povezana, sta vlečna mačka nameščena na obeh robah kompozicije in priključena na levo oziroma desno vlečno vrv na koncih kompozicije.

Vlečne vrvi so pri dvovrvmem pogonu pri vznožju različno obremenjene. Zaradi navedenega in tudi zaradi trenutne uporabe nosilnih in odklonskih valjčnih sklopov starejše izvedbe, brez oblog iz umetnih mas ter uporabe pogonov starejše izvedbe je potrebna zamenjava posameznih kosov vrvi po 2 do 4 mesecih. Neglede na navedeno, je ugotovljeno pri ogledu, da je transport maksimalnega bremena v krivini in po vpadniku — tekoč. Na preizkusni osebni vožnji na sedežih na leseni gredi, obešeni členkasto pod nosilno gredjo in opremljeni z amortizerji po strmini 20 gonov z večkratnim hitrim zaviranjem ni bilo opaziti prekomernih nihanj osebnega vozila vzdolž tirnice EVP. Dele vrvi zamenjujejo z "vpletanjem".

Kretnica na dnu vpadnika v horizontalnem odseku EVP normalno deluje.

Vgrajeni dvovrvi pogonski sistem EVP omogoča varni transport težkih bremen s skupno vlečno silo do 60 kN po vpadniku navzgor oziroma navzdol s pomočjo dveh hidravličnih pogonskih strojev po 30 kN, s tem da je vedno na čelu kompozicije voznik ne glede na stopnjo obtežbe vozne kompozicije (osebni transport).

V horizontali na globini jame 1050 m je v obratu diesellokomotiva za pogon vlaka po EVP po horizontali do delovišč. Diesellokomotiva prepelje horizontalno kretnico dvovrve EVP.

V zvezi s problematiko osebnega transporta z EVP pri naklonih od 20 — 35 gonov na "Seilpruefstelle" — Inštitutu za tehniko prevažanja in raziskave materialov — WBK v ZRN je bilo ugotovljeno.

Za transport moštva pri naklonu 20 gonov uporabljajo enosmerno sedežnico z natikljivimi sedeži. Vmesni vstopi in izstopi s pripadajočimi daljšimi podesti oziroma kot pri GT. Normalni vstop oziroma izstop je na koncih vpadnika v horizontali. Med vožnjo je bilo možno opaziti več odvrženih sedežev na trasi izven pomožnih vstopov.

Pri strokovnem ogledu Seilpruefstelle — oddelka za preizkus materialov in vrvi ter poizkusnega poligona za preizkus EVP oziroma ETP pri naklonih do 35 gonov, ki sta ga vodila dipl. ing. Werner Hackenberg — namestnik direktorja inštituta in vodja oddelka za ETP in EVP pri navedenem inštitutu ter rudarski inšpektor višjega rudarskega urada NRW dipl. ing. rud. von Schaubert pristojen za ETP in EVP je bil v prisotnosti delovne skupine iz RIL in REK EK opravljen preizkus zasilnega zaviranja bremena 30 ton na ETP z zaviralnim mačkom firme Becor (podružnica Becorita v Posarju) — v progi naklona 20 gonov.

Istočasno so bile opravljene tudi meritve vplivov na konstrukcijske elemente zaviralnega mačka, vodilne tirnice itd. Vse meritve so bile opravljene s senzorji in bile posredovane v centralni računalnik navedene ustanove. Vizualno je bilo ugotovljeno pri ogledu poizkusa zaviranja v krivini ob prehodu iz naklona 20 gonov v horizontalo, da je doseglo breme nastavljeno sprožilno hitrost zavore 2,4 m/s po cca 3 m gibanja na strmini, nakar se je sprožila zavora in je sledila po cca 1 m zaviranja zaustavitve kompozicije ETP. Generalno se javlja pri zaviranju s sedanji zaviralnimi napravami problem relativno velikih pojemkov na osebe, ki se prevažajo z ETP ali EVP. Pojemki ne smejo presegati 1,0 g. V fazi preizkusov je zaviralni maček firme Muckenhaupt — Becorit, ki zavira postopno v odvisnosti od obremenitve. Pri poizkusnem zasilnem zaviranju so bili uporabljeni zaviralni diski nove izvedbe, s tem da so bile tirnice ETP iz St 52, torej standardne.

Za transport je na Seilpruefstelle atestirano vozilo za pet oseb za prevoze do 30 gonov. Pogoj za uporabo je absolutna brezhibnost. Slaba lastnost je relativno velika višina od spodnjega roba vozička do tirnice EVP. V ZRN je zahteva, da se glede na pričakovane pojemke pri zasilnem zaviranju vlaka sedeže na osebnih vozičkih ergometrično oblikuje in s tem zagotovi kompenziranje sunkov pri zasilnem zaviranju v horizontalnih ali tudi poševnih komunikacijah naklona do 35 gonov. Firma Muckenhaupt je že predložila zasnovo novega ergometrično oblikovanega osebnega vozička za EVP v presojo na Seilpruefstelle.

Seilpruefstelle ima tudi zahtevo dveh premogovnikov v ZRN za uvedbo osebnega transporta do 35 gonov z EVP. Glede na navedeno in zahteve proizvajalcev EVP bodo pospešili raziskave osebnega prevoza pri naklonih nad 20 gonov, da bi lahko navedena ustanova izdala posebno dovoljenja oziroma kasneje dopolnila smernice.

Med razpravo s predstavnikoma "Seilpruefstelle" in višjega rudarskega urada o problematiki uporabe EVP pri naklonih nad 20 gonov se je izoblikovalo sledeče mnenje:

Smernice za EVP so bile izdelane v letih 1971 — 1974 in so bile dopolnjene

v letu 1981 na osnovi dotakratnih preizkusov uporabnosti posameznih konstrukcijskih sklopov EVP oziroma ETP v navedeni ustanovi. V času izdaje smernic v letu 1981 še ni bilo zahtev po osebnem prevozu pri naklonih nad 20 gonov in vgrajevanju kretnic v naklonih v ZRN.

Novejše izvedbe kretnic omogočajo po mnenju strokovnjakov "Seilpruefstelle" zanesljivo blokiranje v liniji transporta, s tem da je strokovno oceno o uporabnosti posameznega tipa kretnic, vgrajenih pri naklonih nad 20 gonov, lahko pridobiti po preizkusu uporabnosti od pooblaščenih ustanov za izdajo atestov.

Pri predvidenem sistemu transporta z EVT po strmini do 30 gonov bo pri materialnem transportu v polje 73/83, jame Kotredež, izvoz spodnjega dela kompozicije preko kretnice v odcep — prekop do razkladalne točke pri minimalni hitrosti, s tem da bosta zgornji zaviralni maček in vlečni maček ostala na tirnici nad mestom vgrajene kretnice. Pri predvidenem osebnem prevozu z EVT po strmini do 30 gonov v liniji vpadnika do dna in dalje po horizontali ter nasprotnem vzponu pri naklonu 20 gonov bodo vse vgrajene kretcine dvojno blokirane v liniji glavnega transporta.

Ker bo kompozicija opremljena v smislu smernic z dvema zaviralnima mačkoma na obeh koncih kompozicije, bo vedno eden od zaviralnih mačkov deloval izven območja kretnice, kar poleg predvidene ojačitve kretnice omogoča zanesljivost delovanja sistema ob pogoju, da bodo zaviralni mački funkcionalno ustrezni in predpisno vzdrževani za predvidene obremenitve.

Hitrost pri naklonih do 35 gonov je treba omejiti na 1,5 m/s, s tem da se v območju kretnic zmanjša na 1 m/s in na 0,5 m/s pri materialnem transportu v odcepe do razkladalnih točk.

Za osebni transport v horizontali in pri naklonih do 30 gonov in hitrosti 1,5 m/s so po mnenju predstavnikov Seilpruefstelle in višjega rudarskega urada zahtevane konstrukcijske dopolnitve osebnih vozičkov, ki so izvedljive z ergometričnim oblikovanjem sedežev, da bi se doseglo maksimalno varnost oseb pri prevažanju, posebno pri zasilnem zaviranju.

Inštitut za tehniko prevažanja pospešeno izvaja dodatne raziskave v zvezi s sedeži za prevoz moštva z ETP oziroma EVP pri naklonih nad 20 gonov.

Zaviralni mački, ki se uporabljajo na EVP, so atestirani glede na sile zaviranja. Zaviralni mački so preizkušeni tudi pri simuliranju jamskih razmer z oblogami tirnic iz premogovega ali jalovinskega prahu oziroma blata. Pri tem je ugotovljeno, da se pri zasilnem zaviranju z diski, ki se zajedajo v tirnico iz St 52, zaviralni efekt minimalno poslabša.

Proizvajalec bo priložil dokumentacijski atest, da je zasilno zaviranje dopustno v metanskih atmosferah (1 do 1,5 %, CH₄).

Glede na ugotovitve pri razpravi, ogledu naprav na poskusnem poligonu tovarne Muckenhaupt in jami ter na podlagi razprave v Inštitutu za tehniko prevažanja in raziskave materialov v Bochumu je ugotovljeno, da ni zadržkov za uvedbo EVP za osebni prevoz pri naklonih do 30 gonov ob konstrukcijskih dopolnitvah kretnic in preizkusnem delovanju kretnic pri naklonu do 30 gonov, osebnih vozil ter ob upoštevanju predpisanih varnostnih količnikov za konstrukcijske elemente

EVP in atestih za glavne elemente naprave vključno z atestom v dopustnosti zasilnega zaviranja v metanski atmosferi (1 % oziroma 1,5 % CH₄) v smislu smernic za EVP po LOBA — NRW od 24.8.1981

Z namenom pospešitve izdelave ergonometrično oblikovanega osebnega vozička za transport z EVP pri naklonih do 30 gonov je RIL zasnoval konstrukcijo osebnega vozička za EVP, prilagojenega za prevoz moštva pri menjajočih naklonih. Izdelan je bil lesen model v merilu

1 proti 1 in preizkušena njegova uporaba za prevoz moštva v mirovanju pri naklonih — 30 gon do + 20 gonov oziroma v obratni smeri pri naklonu — 20 gonov in nato do + 30 gonov. Dosedanji rezultati so pozitivni.

RIL bo izdelal predlog, da se v predpise, ki so v pripravi, vnesejo Jugoslovanom tudi pogoji, pod katerimi je dopusten transport materiala in oseb z EVP oziroma ETP.

Metod Malovrh
Mirko Mlakar

Analiza delovanja in sanacija TOZD Gramat s poudarkom na opekarni

DOSEDANJI RAZVOJ OPEKARNE

Ko analiziramo smernice za družbeni plan naše družbenopolitične skupnosti za naslednje srednjeročno obdobje ter razvojne usmeritve proizvodnje gradbenega materiala, ki naj bi temeljile na zmanjšanju proizvodnih stroškov in racionalni rabi energije ter povezovanju z gradbeno operativno na osnovi skupnih vlaganj na domačem in tujem trgu, se večkrat postavlja vprašanje pravilnosti in upravičenosti organiziranja opekarni v SOZD REK EK. Pri odgovorih na takšna vprašanja je potrebno izhajati od prvotnega delovanja opekarni oziroma obratovanja opekarni v povojnem času pa do danes.

Povezanost opekarni s takratnimi rudniškimi obrati, to je od leta 1945 dalje, je bila pogojena predvsem zaradi kritja lastnih potreb po opeki. Proizvodnja opeke na opekarni se je v letih od 1945 do 1950 gibala od 1,5 do 6,5 milijona enot.

Glavni porabniki proizvedene opeke so bili:

- rudniški obrati za potrebe jame in stavbnega oddelka zunanjega obrata;
- gradbena podjetja, ki so gradila v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku;
- individualni kupci.

Kvaliteta opeke je bila sicer dobra, med glino pa se je pojavljala apnenec tako kot sedaj.

Opekarna je pridobivala najprvo glino v glinokopu na opekarni, zaradi nevarnosti plazov pa se je nato preusmerila na izkoriščanje glinokopa v Vaslah od leta 1957 dalje pa je pričela pridobivati glino v Limberju, kjer je Zavod za raziskavo materiala ugotovil dobro kvaliteto glin, katere zaloge bi zadostovale za okoli 80 let.

Zaposleni delavci so bile v glavnem mlajše ženske in kvalificirani opekarji — sezonci.

Zaradi sezonskega značaja dela so delavce ob koncu sezone odpustili, en del zaposlenih delavcev pa je bil začasno prestavljen na druge obrate rudnika RTH.

Opekarna je bila do leta 1952 samostojen obrat, od tega leta dalje pa je bila priključena zunanjemu obratu kot pododdelek.

S 1. majem 1964 se je opekarna z drugimi enotami (kamnolom Trbovlje in Hrastnik, betonarna Trbovlje in Hrastnik in gradbena skupina izločila iz bivšega zunanjega obrata RTH in začela delovati kot samostojna delovna enota z nazivom GRAMAT, ki je posloval kot stranska dejavnost RTH.

Ker je bilo celotno poslovanje GRAMAT-a rentabilno in uspešno, je ostal še nadalje pri podjetju RTH, s 1.1.1968 pa se je pripojil k rudniku Trbovlje, ko se je izvedla integracija z rudnikom Zagorje v Zasavske premogovnike Trbovlje — ZPT.

Skladno z ustavnimi dopolnili smo delavci dne 25.5.1973 sprejeli sklep o ustanovitvi temeljne organizacije združenega dela in tako se je formiral GRAMAT kot TOZD proizvodnja gradbenega materiala.

Zaradi zastarele tehnologije in zaradi vse večjega povpraševanja po opečnih izdelkih, posebno po fasadni opeki, so se samoupravni organi odločili za rekonstrukcijo in modernizacijo opekarni TOZD GRAMAT v Trbovljah.

Z namenom, da se bo izboljšala kvaliteta opečnih izdelkov, izboljšali delovni pogoji in predvsem, da bo povečana proizvodnja od takratnih 8 na 13 milijonov enot, smo z deli na rekonstrukciji opekarni pričeli 1.10.1975 ter končali 1. fazo 11.10.1976, ko smo pričeli s poskusno proizvodnjo surove opeke.

Pri rekonstrukciji opekarni je bil dan glavni poudarek:

- rekonstrukciji krožne peči,
- izgradnji mazutne postaje,
- vgraditvi avtomatike transporta opeke,
- ureditvi kanalizacije in asfaltiranju zunanjih površin,
- rekonstrukciji transformatorske postaje,
- izgradnji novih sanitarij,
- preureditvi sedanjih sanitarij,
- izgradnji paketirnice,
- izgradnji zorilnice.

Z rekonstrukcijo je bil izvršen prehod žganja s premoga na mazut, z namestitvijo avtomatike pa je bila proizvodnja specializirana na samo dva izdelka:

- zidak NF/1/1

— modularni blok 4/1, za razliko od stanja pred rekonstrukcijo, ko so na opekarni poleg zidaka NF 1/1 in MB 4/1 proizvajali še porolit, BH 4, stropove idr. Proizvodnja dveh izdelkov naj bi potekala celoletno, za razliko od sezonske proizvodnje, kakršna je bila pred rekonstrukcijo. Praksa je pokazala, da je celoletna proizvodnja težko izvedljiva zaradi narave dela, klimatske cone, pa tudi zaradi neizoliranih sten in stropov in neogrevanih prostorov novozgrajenih hal, na kar se je zaradi omejenih finančnih možnosti za izvedbo rekonstrukcije "pozabilo". To pa je seveda kot posledica privedlo do težjih pogojev dela in v končni fazi tudi velike fluktuacije delovne sile.

Ker je bila rekonstrukcija izvedena s pomočjo kreditov (domačih in inozemskih), katere je temeljna organizacija po reorganizaciji in organiziranosti v DO RGD vračala do vključno leta 1984, odstotno iz amortizacije, je bilo poslovanje opekarni zaradi velikih obveznosti vsa leta od rekonstrukcije dalje negativno (izjema je leto 1981), pa najsi je bila proizvodnja dosežena ali pa ne. O obnovi vsako leto starejših strojev ali celo dopolnitvi kapacitet pa smo lahko samo razmišljali in jih želeli.

V letih po končani drugi fazi rekonstrukcije (leta 1977) je bila največja proizvodnja opeke v letu 1980, ko smo dosegli 10.001.685 enot, a najmanjša v letu 1984, ko smo je proizvedli le 4.880.698 enot iz vzrokov, navedenih v poglavju štiri in ki je pogojeval negativno finančno stanje opekarni in celotne temeljne organizacije.

ORGANIZIRANOST TEMELJNE ORGANIZACIJE TOZD GRAMAT

Kot je predhodno opisano, je bila ustanovljena TOZD proizvodnja gradbenega materiala na podlagi ustanovnih dopolnil ter na podlagi sklepa zbora delavcev dne 25.5.1973, registrirana kot TOZD pa je bila prvič pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani z aktom SRG 2131/74, dne 25.3.1975.

Drugič je bila konstituirana kot TOZD v DO RGD s sklepom v sodni register pod

štev. 1607/04 dne 15.12.1979 in nazadnje zaradi statusnih sprememb glede vrste in obsega odgovornosti dne 20.5.1985 pod isto številko sodnega registra.

V okviru TOZD so delovale in poslovale tri organizacijske enote:

— DE Opekarna kot največja enota TOZD po številu zaposlenih in po planiranem dohodku,

— DE Kamnolom,

— DE Gradbena skupina za vzdrževanje in popravila objektov.

Po samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v TOZD in statutom TOZD ima TOZD GRAMAT naslednji predmet poslovanja:

- kot glavno dejavnost
- proizvodnja in prodaja vseh vrst zidne opeke na debelo in drobno,
- kot stransko dejavnost
- pridobivanje in prodaja gline,
- vzdrževanje gradbenih objektov,
- storitve s samohodnimi delovnimi stroji,
- pridobivanje in prodaja gramoza na debelo in drobno.

DOSEŽENI PROIZVODNI IN FINANČNI REZULTATI TER DRUGI KAZALNIKI POSLOVANJA S POUČENJEM NA POSLOVANJE OPEKARNE

Poslovni rezultat

Po podatkih iz zaključnih računov od leta 1980 je bil finančni rezultat opekarne naslednji:

leto	realizacija	stroški	Razlika
1980	24.235.114,85	28.005.116,35	— 3.770.001,50
1981	33.764.326,40	33.233.515,25	+ 530.811,15
1982	29.403.232,10	32.678.058,35	— 3.274.826,25
1983	43.070.846,00	46.725.785,35	— 3.654.939,35
1984	52.015.391,45	72.792.095,55	— 20.776.704,10
I—XII 1985 (ocena)	65.000.000,00	140.000.000,00	— 75.000.000,00

Doseženi proizvodni in finančni rezultati od leta 1980 pa so naslednji:

(Finančni rezultat se nanaša na celotno TOZD)

V srednjeročnem obdobju je bila na opekarni dosežena največja proizvodnja in produktivnost v letu 1980 in je zato vzeta kot izhodišče za primerjavo.

Po priloženih tabelah.

Leto	Proizv. opeke enot —NF	Zap. na opek. ur tozd gramat	Štev. del.iz	Obračunana amortizac.	Odplačilo kreditov	Obresti za kredite	Ostanek doh. za sklade	Izguba	Opomba
1980	10.001.685	41	73	2.670.185,25	4.163.598,60	1.147.825,60	—	3.678.401,05	
1981	9.803.435	41	75	4.356.898,30	4.200.763,80	872.400,40	737.237,60	—	
1982	7.645.137	36	69	6.210.275,65	4.883.951,75	861.296,55	541.419,10	—	Motnje
1983	6.844.864	42	71	6.671.143,00	6.211.556,70	884.536,30	836.637,30	—	Motnje
1984	4.880.698	42	78	7.843.977,25	680.704,50	5.283.555,00	—	19.999.340,75	—
1985	2.673.722	47	77	11.112.985,00	160.443,00	12.729.467,50	—(ocena)	58.789.000,00	—

KOLIČINSKA PRODUKTIVNOST

Leto	PRODUKTIVNOST z letom 1980	Indeks v primerjavi z letom 1980	Opomba
1980	973 enot NF/del.	100,00	
1981	969 enot NF/del.	99,58	
1982	868 enot NF/del.	89,21	Ročno zlaganje opeke
1983	748 enot NF/del.	76,88	Ročno zlaganje opeke
1984	516 enot NF/del.	53,03	
1985	258 enot NF/del.	26,52	Prehod kurjenja na premogov prah

(nadaljevanje sledi)

Rajko Klemenc

Varstvo pri delu v letu 1985

Skupno število nesreč pri delu v letu 1985 je 959 in je v primerjavi z letom 1984 manjše za 8 nesreč (1984—967) oziroma za 0,9%. Od skupnega števila 959 nesreč je bilo 879 lahkih, 40 težjih in ena smrtna ter 39 nesreč na poti na delo in z dela (1984, 967, 20, 1, 30).

V jami se je v letu 1985 primerilo 757 lažjih nesreč, 35 težjih nesreč, smrtnih nesreč ni bilo (1984 — 769, 18, —).

Zunaj je bilo 122 lahkih nesreč, 5 težjih in ena smrtna nesreča (1984 147, 2, 1).

V letu 1985 sta se v jami primerili dve skupinski nesreči, pri katerih sta bila poškodovana pri vsaki dva delavca (skupno 4, od tega eden huje). V letu 1984 se je primerila ena skupinska nesreča).

Število nesreč pri delu na 1000 zaposlenih se je v letu 1985 zmanjšalo od 213

na 207 oziroma za 2,9% skupno.

V jami se je število nesreč zmanjšalo od 265 na 258 oziroma za 2,7%, zunaj pa se je zmanjšalo od 97 na 83 oziroma za 14,5%. Izgubljeni delavniki zaradi nesreč so se povečali v primerjavi z letom 1984 od 17.295 dni na 18.523 dni oziroma za 7,1%.

Število izgubljenih dni zaradi nesreč v jami se je povečalo v primerjavi z letom

1984 od 13.899 dni na 15.915 dni oziroma za 14,5%, zunaj od 2871 dni na 2908 dni oziroma za 1,3% na poti na delo in z dela od 525 na 993 oziroma za 89,1%.

V jami se je število izgubljenih dni na eno nesrečo povečalo v primerjavi z letom 1984 od 17,7 dni na 18,1 dni oziroma za 13,5%, zunaj se je povečalo od 19,2 dni na 22,5 dni oziroma 17,2% in na poti na delo in z dela se je povečalo od 17,5 dni na 25,5 dni oziroma za 45,7%.

Pogostost nesreč se je zmanjšala od 116,3 na 111,6 oziroma za 4,1%.

V jami se je pogostost zmanjšala od 145,5 na 140 oziroma za 3,8%.

Zunaj se je pogostost zmanjšala od 52 na 44 oziroma za 15,4%.

Faktor resnosti brez smrtnih nesreč se je povečal v primerjavi z letom 1984 od 2082 na 2306 oziroma za 10,7%. Faktor resnosti s smrtnimi nesrečami se je povečal od 2804 na 3004 oziroma za 7,1%.

V jami se je faktor resnosti povečal od 2570 na 2814 oziroma za 9,5% brez smrtnih nesreč.

Zunaj se je faktor resnosti zmanjšal od 1003 na 1001 oziroma za 0,2% brez smrtnih nesreč in se je zmanjšal od 3099 na 3067 oziroma za 2% s smrtnimi nesrečami.

Od skupnega števila nesreč 920 (brez nesreč na poti na delo in z dela) je skupno opredeljenih 191 nesreč, na katere je vplivalo delovno okolje, kar predstavlja 20,7% vseh nesreč.

Zaradi neustrezno urejenih strojev in drugih naprav se je primerilo 13 nesreč (v letu 1984—25), kar pomeni zmanjšanje za 12 nesreč oziroma za 48%.

Zaradi motenj v tehnološkem procesu se je v letu 1985 primerilo 45 nesreč (v letu 1984—31 nesreč), kar pomeni povečanje za 14 nesreč oziroma za 45%.

Zaradi pomanjkljivega ročnega orodja in orodja na mehanični pogon se je v letu 1985 primerilo 14 nesreč (1984—6) — povečanje za 133%.

Zaradi pomanjkljivosti na električnih napravah in instalacijah se je primerila ena nesreča (1984—2) — zmanjšanje za 50%.

Zaradi slabo zgrajenih oziroma opremljenih ali slabo vzdrževanih delovnih prostorov in delovišč se je primerilo 35 nesreč (1984—32) — povečanje za 9,4%.

Zaradi nezadostne razsvetljave in drugih vplivov (ropot, zaprašnost) so se primerile tri nesreče (1984 —).

Zaradi zatrpanosti delovišča, predvsem prehodov se je primerilo 20 nesreč (1984 — 45) zmanjšanje za 55,6%.

Zaradi neustrezno vzdrževanih transportnih poti, sredstev in prostorov za nakladanje in razkladanje, se je primerilo 22 nesreč (1984 — 19) povečanje za 15,8%.

Zaradi pomanjkljivih ali poškodovanih varnostnih naprav se je primerilo 5 nesreč (1984 —).

Zaradi neustreznih osebnih zaščitnih sredstev in opreme, so se primerile 4 nesreče (1984 —).

Zaradi višje sile (posebni nerazumljivi primeri) se je primerilo 28 nesreč (1984

— 23) povečanje za 21,7%.

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 514 nesreč, kar pomeni 55,9% vseh nesreč.

Zaradi ne dovolj varnega dela posameznikov se je primerilo 449 nesreč (1984 — 577), kar pomeni zmanjšanje za 128 nesreč oziroma za 22,2%.

Zaradi slabe organizacije dela v skupini je bilo 64 nesreč (1984 — 50) — povečanje za 28%.

Zaradi predolgega ali nadurnega dela se je primerila ena nesreča (1984 — 1).

Pri delu brez obveznega nadzora se je primerila ena nesreča (1984 —).

Osebn faktor je vplival na nastanek 213 nesreč, kar pomeni 23,2% vseh nesreč.

Zaradi pomanjkanja ustrezne poklicne usposobljenosti, pridobljene s šolanjem,

Doba zaposlitve	število 1984	nesreč 1985	INDEKS 84/85
do 1/2 leta	82	92	112
od 1/2 leta do 1 leta	121	139	115
od 1 leta do 5 let	351	366	104
od 5 let do 10 let	147	143	97
od 10 let do 15 let	85	78	92
od 15 let do 25 let	102	75	74
nad 25 let	49	27	
	937	920	

Iz teh podatkov je razvidno, da se najpogosteje poškodujejo delavci z delovno dobo od 0 — 5 let, ki še nimajo dovolj delovnih izkušenj in občutka za varno delo in istočasno kršijo navodila zaradi nepoučenosti, podcenjevanja nevarnosti. Razvidno je, da je od skupnega števila 920 nesreč 597 nesreč delavcev z delovno dobo od 0 — 5 let, kar predstavlja 64,9% vseh nesreč v primerjavi z letom 1984, ko je bilo teh nesreč 554 oziroma 59,1% od 937 nesreč.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA HRASTNIK

Skupno število nesreč pri delu v letu 1985 se je v primerjavi z letom 1984 zmanjšalo od 266 na 251, kar pomeni zmanjšanje za 15 nesreč oziroma za 6%. Zmanjšalo se je število lahkih nesreč, in sicer od 253 (1984) na 220 oziroma za 13%. Bistveno se je povečalo število težjih nesreč, in sicer od 3 (1984) na 17 oziroma za 466,7%. Število nesreč na poti na delo in z dela se je povečalo od 10 (1984) na 14 oziroma za 40%.

Od 17 hujših nesreč jih je bilo na odkopu 9 nesreč na os. prevozu 2, po jašku — 1, na vzdržbi — 1, v delavnici zunaj 1, na pripravi v premogu 1, pri transportu — 4.

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je zmanjšalo od 263 na 245 oziroma za 7,0%, v jami se je zmanjšalo od 279 na 267 oziroma za 4,4%, zunaj pa od 153 na 105 oziroma za 31,4%.

Izgubljeni delovni dnevi zaradi nesreč so se povečali od 5689 dni na 6207 oziroma za 9,1%. V jami so se povečali od

sta se primerili dve nesreči (1984 — 1).

Zaradi pomanjkanja ustreznega poklicnega izkustva (npr. priučen) se je primerilo 8 nesreč (1984 — 8).

Zaradi kršenja predpisov in navodil se je primerilo 116 nesreč (1984 — 62), kar pomeni povečanje za 87%.

Zaradi kronične bolezni (padavice, alkoholizem) so se primerile tri nesreče (1984 — 3).

Zaradi ostalih vzrokov se je primerilo 84 nesreč (1984 — 53) — povečanje za 58,5%.

Zaradi neznanega vzroka sta se primerili dve nesreči (1984 —).

Primerjalni podatki ponesrečenih delavcev po delovnem stažu kažejo sledečo situacijo:

5096 dni na 5.206 dni oziroma za 2,2%, zunaj so se povečali od 382 na 442 dni oziroma za 15,7%.

Izgubljeni delovni dnevi na 1 nesrečo (zdravljenje) so se povečali od 21,4 dni na 24,7 oziroma za 14%. V jami so se povečali od 22,6 dni na 24,4 dni oziroma za 7,0%, zunaj so se povečali od 12,3 dni na 18,4 dni oziroma za 49,6%.

Pogostost se je zmanjšala od 156,9 na 141,6 oziroma za 9,8%. V jami se je zmanjšala od 167 na 156,6 oziroma za 6,3%; zunaj se je zmanjšala od 87,8 na 58,2 oziroma za 33,7%.

Faktor resnosti nesreč se je povečal od 3356 na 3502 oziroma za 4,3%. V jami se je povečal od 3797,3 na 3821 oziroma za 0,6%, zunaj se je zmanjšal od 1081,7 na 1072,3 oziroma za 0,9%.

Zaradi neurejenih strojev in naprav se je v letu 1985 primerilo 6 nesreč (1984 — 14), kar pomeni zmanjšanje za 8 nesreč oziroma za 57,1%.

Zaradi motenj v normalnem tehnološkem procesu se je primerilo 22 nesreč (1984 —).

Zaradi pomanjkljivega vzdrževanja orodja so se primerile 4 nesreče (1984 — 1), povečanje za 300%. Zaradi pokvarjenih električnih naprav in instalacij se je primerila 1 nesreča (1984 — 1).

Zaradi zatrpanosti delovišča in poho-dnih poti se je primerilo 6 nesreč (1984 — 23), kar pomeni zmanjšanje za 17 nesreč oziroma za 74%.

Zaradi neurejenih transportnih poti sredstev in prostorov za nakladanje in razkladanje se je primerilo 5 nesreč (1984 — 1), povečanje za 400%.

Zaradi pomanjkljivih in poškodovanih varnostnih naprav sta se primerili 2 nes-

reči (1984 — 1).

Zaradi neuporabe zaščitnih sredstev sta se primerili 2 nesreči (1984 —).

Neurejeno delovno okolje je vplivalo na nastanek 48 nesreč. (1984 — 42), kar pomeni povečanje za 6 nesreč oziroma za 14,3 %.

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 123 nesreč (1984 — 198), od tega 7 hujših nesreč (1984 — 3), kar pomeni povečanje za 4 nesreče oziroma za 133 %.

Zaradi ne dovolj varnega načina dela posameznikov se je primerilo 119 nesreč (1984 — 183), zmanjšanje za 64 nesreč oziroma za 35 %.

Zaradi slabe organizacije dela v skupini so se primerile 4 nesreče (1984 — 15), zmanjšanje za 9 nesreč oziroma za 60 %.

Osebn faktor je povzročil 66 nesreč (1984 — 16), kar pomeni povečanje za 50 nesreč oziroma za 312,5 %. Izstopa predvsem kršenje predpisov in navodil zaradi česar se je primerilo 42 nesreč (1984 — 11), kar pomeni povečanje za 31 nesreč oziroma za 281,8 %.

Od skupnega števila nesreč 237 (brez nesreč na poti na delo in z dela — 14) se je primerilo 172 nesreč delavcem z zaposlitvijo od 0 — 5 let, kar pomeni 72,6 % vseh nesreč (1984 — 256; 174; 68 %).

NEVARNI POJAVI:

Jamski ognji in ogrevanja

V jami Hrastnik so se pojavljala ogrevanja in jamski ognji v severnem Talnem skladu in v A polju na K—95 in K—87. Vsa ogrevanja in ognji so bili sanirani z ustreznimi ukrepi, kot so preprečitev preprihovanja, ohlajevanje ogretega območja z vodo, vtiskanjem apnenega mleka v ogreto območje in z iztrebljenjem ogretega premoga.

V jami Ojstro je prišlo do lokalnih ogrevanj v polju Javor (proga) in v Terezija II polju — jugozahodni del.

Sanacija ogrevanj je bila kratkotrajna in uspešna z iztrebljenjem ogretega premoga in ohlajevanjem z vtiskanjem apnenega mleka v ogreto območje.

Vdori vode, blata in izlivi vode

V jami Hrastnik je prihajalo do izlivov vode v količini 300 do 500 l/min predhodnih pojavov metana v koncentraciji 0,2 do 0,6 in celo do 1,2 % in izrivov blata 8 m³, 20 m³ in 10 m³ v A polju K—87 (čelo Becorit).

V jami Ojstro je prišlo dvakrat do izrivov blata v Terezija II polju K—160 na širokem čelu Becorit v količini 50 m³ (1 x) in 4 m³.

Ostali nevarni pojavi

- vnašanje cigaret v jamo Ojstro — žepna kontrola,
- utek vlaka izpod polnišča Ojstro — Savski obzor trikrat — neprimerna zapora.
- pretrg transporterja s trakom GT—2 jama Hrastnik,

- prevoz z vozički — neprimerno delo pri prevozu z vozički,
- nevarni pojavi v zvezi s transportom, s transportno mehanizacijo.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA TRBOVLJE

Skupno število nesreč pri delu se je v letu 1985 v primerjavi z letom 1984 zmanjšalo od 212 na 211, kar pomeni zmanjšanje za 1 nesrečo oziroma za 0,5 %.

Število lahkih nesreč je ostalo enako kot v letu 1984. V jami se je število lahkih nesreč povečalo od 166 (1984 na 188 oziroma za 13 %; zunaj se je število lahkih nesreč zmanjšalo od 36 (1984) na 14 oziroma za 62 %. Število težjih nesreč se je povečalo od 4 (1984) na 6 oziroma za 50 %. Število nesreč na poti na delo in z dela se je zmanjšalo od 6 (1984) na 3 oziroma 50 %.

Od 6 hujših nesreč so se primerile na odkopu — 3, na vzdržbi — 1, na transportu 1, dvorišču — 1.

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je povečalo od 233 (1984) na 258 oziroma za 10 %. V jami se je povečalo od 251 (1984) na 289 oziroma za 15 %; zunaj pa se je zmanjšalo od 155 (1984) na 101 oziroma za 35 %.

Izgubljeni dnevi na 1 nesrečo so se povečali od 20,8 dni (1984) na 21,5 dni oziroma za 3,3 %, v jami so se povečali od 19,7 dni na 20,5 dni oziroma za 4 %.

Zunaj so se povečali od 26,7 dni (1984) na 34 dni oziroma za 27,3 %.

Pogostost se je povečala od 132 (1984) na 144 oziroma za 9 %. V jami se je povečala od 143 na 161 oziroma za 12,6 %. Zunaj se je zmanjšala od 85 (1984) na 56 oziroma za 34 %.

Faktor resnosti nesreč se je povečal od 2734 (1984) na 3112 oziroma za 13,8 %. V jami se je povečal od 2815 na 3317 oziroma za 17,8 %; zunaj pa zmanjšal od 2267 na 1922 oziroma za 15,3 %.

Zaradi neurejenih strojev in naprav sta se v letu 1985 primerili 2 nesreči (1984 — 7), kar pomeni zmanjšanje za 5 nesreč oziroma za 250 %.

Zaradi motenj v tehnološkem procesu se je primerilo 24 nesreč (1984 — 29), kar pomeni zmanjšanje za 5 nesreč oziroma za 21 %.

Zaradi pokvarjenega ročnega orodja so se primerile 4 nesreče (1984 — 1) povečanje za 3 nesreče oziroma za 300 %.

Zaradi slabo vzdrževanih oziroma opremljenih delovnih prostorov in delovišč so se primerile 4 nesreče (1984 — 10) zmanjšanje za 6 nesreč oziroma za 60 %.

Neurejeno delovno okolje je vplivalo na nastanek 19 nesreč (1984 — 10) povečanje za 9 nesreč oziroma za 90 %.

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 99 nesreč (1984 — 100), kar pomeni zmanjšanje za 1 nesrečo oziroma za 1 %.

Pri delu v skupini se je primerilo 14 nesreč (1984 — 13), povečanje za 1 nesrečo oziroma za 7,7 %.

Zaradi osebnega faktorja se je primerilo 56 nesreč, (1984 — 47) povečanje za 9 nesreč oziroma za 19 %; pri tem izstopa predvsem kršenje navodil; zaradi česar se je primerilo 13 nesreč (1984 — 18) zmanjšanje za 5 nesreč oziroma za 27,8 %. Neopredeljenih razlogov 38 (1984 — 27). Zaradi neustreznega poklicnega izkustva se je primerilo 5 nesreč.

Od skupnega števila nesreč 208 (brez nesreč na poti na delo in z dela) se je primerilo 117 nesreč delavcem z zaposlitvijo od 0 do 5 let, kar pomeni 56,3 % vseh nesreč (1984 — 206, 104, 50,5 %).

Priprava jamskega lesa za jamske tozde na lesnem skladišču — de Predelava jamskega lesa, tozd Rudnik Trbovlje.
(Foto: B. Klančar)

NEVARNI POJAVI:

Jamski ognji in ogrevanja

V jami Trbovlje je v letu 1985 prihajalo do ogrevanj in jamskih ognjev v VI. polju, kjer je premog izredno podvržen samovžigu. V manjšem obsegu se je pojavljalo ogrevanje tudi v AB polju in v Vode polju. Jamske ognje in ogrevanja smo sanirali z izdelavo plaščev iz gline v odsekih prog, kjer se je pojavilo ogrevanje, z iztrebljenjem ogretega premoga in vtiskanjem apnenega mleka v območje ogrevanja.

Nevarni pojav pri odstreljevanju: Do grobega kršenja predpisov in navodil o delu z razstrelilnimi sredstvi in miniranju je prišlo v enem primeru. Zaradi predčasnega aktiviranja navezanih nabojev je bil lažje ponesrečen en delavec.

Ostali pojavi:

- pobeg vozička po vpadniku V-262/230 v 6. polju — kršenje predpisov;
- kršenje navodil pri transportu materiala z verižnimi transporterji;
- pomanjkljivo vzdrževanje strojnih naprav, predvsem dvizhni mehanizmov na vozičkih za prevoz z enotirno visečo prog.

Rudarski šolski center Trbovlje:

Skupno število nesreč pri delu v letu 1985 se je v primerjavi z letom 1984 povečalo od 17 na 33, kar pomeni povečanje za 16 nesreč oziroma za 94 %. Pripomniti je potrebno, da se je tudi število zaposlenih v TOZD povečalo od 108 na 173, to je za 65 oziroma za 60 %. Število lahkkih nesreč se je povečalo od 17 (1984) na 31, povečanje za 14 nesreč oziroma 82,4 %. Primerila se je 1 hujša nesreča (1984 —) na pripravi zaradi nenadne odločitve kosa jalovine brez predhodnega znaka.

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je povečalo od 157 na 201, kar pomeni povečanje za 28 %. V jami se je povečalo od 207 (1984) na 274, povečanje za 32,4 %.

Izgubljeni dnevi na 1 nesrečo (zdravljenje) so se zmanjšali od 29 dni (1984) na 16 dni oziroma za 44,8 %. V jami od 29 dni na 16,6 dni oziroma za 42,8 %.

Pogostost se je povečala od 84,6 na 102 oziroma za 20,5 %. V jami se je povečala od 113 na 133,9 oziroma za 18,5 %.

Faktor resnosti nesreč se je zmanjšal od 2463,5 na 1653 oziroma za 33 %. V jami se je zmanjšal od 3298,4 na 2224 oziroma za 32,6 %.

Delovno okolje je vplivalo na nastanek 1 nesreče (1984 — 4), kar pomeni zmanjšanje za 300 %, in to zaradi pomanjkljivih varnostnih osebnih zaščitnih sredstev.

Zaradi motenj v tehnološkem postopku ni bilo nesreč (1984 — 2), zmanjšanje za 2 nesreči.

Zaradi pomanjkljivo vzdrževanega orodja in naprav ni bilo nesreč (1984 — 1) zmanjšanje za 1 nesrečo.

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 17 nesreč 1984 — 8, kar pomeni povečanje za 9 nesreč oziroma za 112,5 %.

Zaradi osebnega faktorja se je primerilo 14 nesreč (1984 — 5), povečanje za 9 nesreč oziroma za 180 %.

Zaradi pomanjkljive ustrezne poklicne usposobljenosti sta se primerili 2 nesreči (1984 —).

Zaradi pomanjkanja ustreznega poklicnega izkustva je bila 1 nesreča (1984 —).

Zaradi kršenja varnostnih navodil se je primerilo 7 nesreč (1984 — 3), povečanje za 4 nesreče oziroma za 133 %.

Ostali razlogi so povzročili 4 nesreče (1984 — 2), povečanje za 2 oziroma za 100 %.

Od skupnega števila nesreč 32 (brez nesreč na poti na delo in z dela) se je primerilo 20 delavcem z zaposlitvijo od 0 do 5 let, kar pomeni 62,5 % vseh nesreč (1984 17, 4, 23 %). Na občutno povečanje vplivajo pripravniki pod 18 leti starosti.

TOZD RŠC izvaja dela v jami Trbovlje in v jami Kotredež.

Ogrevanje in jamski ognji

V letu 1985 ogrevanj na deloviščih ni bilo.

Vdori vode in mulja izlivi vode

V jami Trbovlje v Zg. VII. polju je prišlo do izliva vode in izliva blata na K—394 v času priprave zaradi razrušenega premoaga (blizu površine) v bližini starih del.

Zruški

V jami Kotredež na širokem čelu iznad kotredeškega rova je prišlo do zruška, ko je zaprlo celotno čelo. Do zruška je prišlo med drugim tudi zaradi pomanjkljivega dela na čelu in na nastanek zruška je vplivala tudi dotekajoča voda po plastnicah.

V času tesarbe v vpadniku z nivoja kotredeškega rova na odkopno etažo je prišlo do zruška kot posledica odločenega premoga na kontaktu premog — talnina.

Ostalo

- vnašanje cigaret v jamo trije primeri: kršenje navodil pri transportu
- pomanjkljivo vzdrževanje strojnih naprav,
- zamujanje pri nameščanju varnostnih naprav.

Rudnik rjavega premoga Zagorje

Število nesreč v letu 1985 se je v primerjavi z letom 1984 povečalo od 86 na 114, kar pomeni povečanje za 28 nesreč oziroma za 32 %. Število lahkkih nesreč v jami se je povečalo od 61 (1984) na 85 oziroma za 28,3 %, zunaj se je število lahkkih nesreč povečalo od 16 na 18 oziroma za 33 %. Število nesreč na poti na delo in z dela se je zmanjšalo od 3 (1984) na 2 oziroma za 33 %.

Od 8 hujših nesreč se je primerila ena na odkopu, dve pri prevozu z voz., spenjanje vozičkov 1, streženje transporterja 1, prenos razstreliva 1, pregled delovišča 1, pri prevračevalcu 1.

V letu 1985 se je primerila ena skupinska nesreča, pri kateri je bil en delavec

lažje in eden huje poškodovan. Nesreča se je primerila zaradi nedoslednega upoštevanja navodil za delo na širokočelnem odkopu, ki je bilo podprto s Salzgitter podporjem.

Število nesreč na 1000 zaposlenih se je povečalo od 123 na 157,2 oziroma za 27,8 % v jami, zunaj se je povečalo od 68 na 69,9 oziroma za 2,8 %. Skupno se je povečalo od 108 na 130,4 oziroma za 20,7 %.

Izgubljeni dnevi (delovni) zaradi nesreč so se povečali od 1482 na 2084 dni oziroma za 40,6 % v jami; zunaj so se povečali od 689 na 963 dni oziroma za 39,8 %, skupno so se povečali od 2171 dni na 3123 dni oziroma za 43,8 %. Izgubljeni delovni dnevi na 1 nesrečo (zdravljenje) so se v jami povečali od 22,4 dni na 22,9 dni oziroma za 2,2 %, zunaj so se povečali od 40,5 dni na 48,2 dni oziroma za 19 %, skupno so se povečali od 25,2 dni na 27,4 dni oziroma za 8,7 %.

Pogostost nesreč se je v jami povečala od 66,8 na 89 oziroma za 33,2 %, zunaj se je zmanjšala od 56,6 na 34 oziroma za 40 %, skupno se je povečala od 58,6 na 66 oziroma za 12,6 %.

Faktor resnosti nesreč se je povečal od 1501,1 na 2035,7 oziroma za 35,6 % v jami, zunaj se je povečal od 1483,9 na 1645 oziroma za 10,8 %. Skupno od 1480 na 1809,6 oziroma za 22,3 %.

Zaradi zatrtosti delovišča oziroma prehodov še ni bilo nesreč (1984 — 1).

Pomanjkljivo ročno orodje je vplivalo na nastanek 2 nesreč (1984 —).

Zaradi neurejenih transportnih poti, sredstev za transport in neurejenih prostorov za nakladanje se ni primerilo nesreč (1984 — 6).

Pomanjkljive varnostne naprave so povzročile 1 nesrečo (1984 —).

Višja sila je vplivala na nastanek 8 nesreč (1984 — 4), povečane za 100 %.

Neurejeno delovno okolje je vplivalo na nastanek 11 nesreč (1984 — 12), zmanjšanje za 8,4 %.

Pomanjkljiva organizacija dela je vplivala na nastanek 86 nesreč (1984 — 56), povečanje za 53,6 %. Izstopajo nesreče zaradi ne dovolj varnega načina dela in nepravilnosti pri delu v skupini.

Zaradi osebnega faktorja se je primerilo 14 nesreč (1984 — 15), zmanjšanje za 6,7 %. Izstopajo nesreče zaradi kršenja predpisov in navodil, zaradi česar se je primerilo 14 nesreč, enako kot v letu 1984.

Od skupnega števila nesreč 112 (brez nesreč na poti na delo in z dela) se je primerilo 80 nesreč delavcem z zaposlitvijo od 0 do 5 let, kar pomeni 71,4 % vseh nesreč (1984 83, 47, 56,6 %).

Nevarni pojavi:

Jamski ognji in ogrevanja

V jami Kotredež ogrevanj premoga ni bilo. V jami Loke so se pojavljala ogrevanja predvsem v polju 52 — sloj 4, kjer so odkopavali s splavnim zasipom. Sanacija je bila uspešno izvršena z vsakokratnim napajanjem ogretega območja z

vodo in z odstranitvijo (odkop) ogretega premoga.

Osmoditev gume transporterja s trakom v vpadniku 80/1, kjer je trak obračoval brez kontrole — jama Kotredež.

Vdori blata, vode izlivni vode

Do izliva vode je prišlo v polju 77 na 5. etaži na širokem čelu v času nadkopnega pridobivanja — jama Kotredež in iz vrtine Kj—3 na 8. obz. jame Kotredež v količini 300 l/min.

Pojavi škodljivih plinov

Do pojavov nedovoljenih koncentracij metana je prišlo:

— na 8. obzoru jame Kotredež iz vrtine Kj—4/85 v količini nad 6%.

— v raziskovalnem prekopu RP—50/51—0 na 5. obz. v jami Loke v koncentraciji nad 5% zaradi neurejenega zračenja.

Ostali primeri in pojavi:

— padec vozička v prosto globino jaska Vine — 2,

— vnašanje cigaret v jama Kotredež — 1,
— najdba vžgalic v jami Kotredež — 2,
— pretrg gumi traku v V—80/2 jama Kotredež,
— motnje v črpanju vode v črpališču na 8. obzoru jame Kotredež,
— blokiranje zavor pri izvoznem stroju Vine zaradi preobremenitve (enostranske)
— kršenje navodil pri prevozu z gondolo.

(Se nadaljuje)

Jože Čič

V januarju dober začetek

Rudarji jugoslovanskih premogovnikov so januarja letos nakopali skupno ton 5.810.249 vseh vrst premoga. Od te količine je 30.000 ton črnega in 1.080.000 ton rjavega premoga, blizu 4.700.000 ton pa je bilo lignita.

Start v novo leto je bil v proizvodnji premoga zadovoljiv. Napram januarju lani je letošnja proizvodnja višja za 12 %. Letos bi morala znašati vsak mesec nad 6 milijonov ton, da bi koncem leta dosegli letošnji načrt 75 milijonov ton. Termoelektrarne so bile razmeroma zadovoljivo oskrbovane s premogom, več premoga pa potrebuje industrija in široka poraba. Rudniki se prizadevajo, da bi zadostili vsem potrebam kupcev, vendar so v svojih prizadevanjih omejeni, v glavnem zaradi pomanjkanja denarja, deloma tudi deviz.

(t. l.)

Novi predpisi za površinske kope

Zvezni zavod za standardizacijo je objavil v Uradnem listu SFRJ št. 4/86 z dne 31. januarja 1986 nov pravilnik o tehničnih normativih za površinsko izkoriščanje ležišč rudnin. Pravilnik se torej nanaša tudi na premog, ki ga koplremo na površinskih kopih. Poleg temeljnih določb določa ta pravilnik v precejšnjem številu členov normative za vrtnje minskih vrtn, odvodnjevanje ležišč in kopov, preračevanje kopa, stabilnost brežin površinskega kopa in odlagališč, razsvetljavo, odkopavanje, nakladanje in odlaganje, stroje za površinsko pridobivanje, prevoze s kamioni, prevoze s tračnimi transporterji, požarno varstvo in končne določbe. Pravilnik o tehničnih normativih za površinsko izkoriščanje rudnin bo pričel veljati šest mesecev po objavi v Uradnem listu SFRJ, to se pravi v juliju letos.

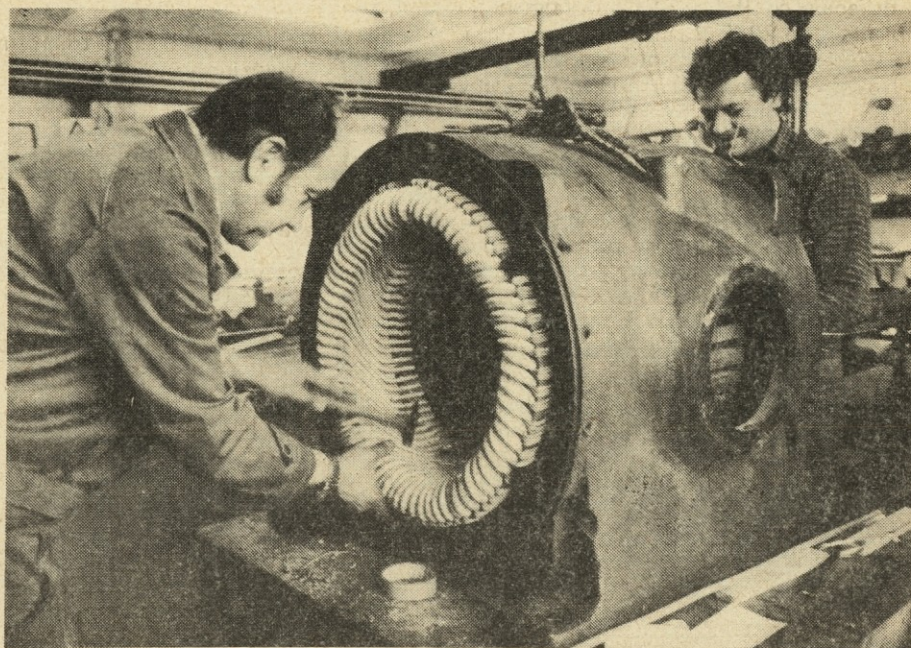
Energije več — poraba manjša

Za proizvodnjo in porabo električne energije v januarju letos je v Sloveniji značilno, da je bila proizvodnja večja od porabe. V januarju so vse elektrarne v Sloveniji in dve, ki delno proizvajata električno energijo v SR Bosni in Hercegovini, proizvedle skupno 983 milijonov kilovatnih ur, kar je za 8,4 % več kot januarja preteklo leto. Ker je bila poraba v Sloveniji precej manjša, je bilo od skupno proizvedene električne energije v januarju možno poslati v druge republike in v izvoz 126 milijonov kWh električne energije.

Računajo, da se bo presežek električne energije v Sloveniji pojavljal tudi v preostalih mesecih letošnjega leta. Po predlogu letošnje slovenske elektroenergetske bilance bo možno potrebe v naši republiki pokriti z načrtovanimi 9,716 milijarde kWh, proizvodnja v letošnjem letu pa naj bi znašala 10,872 milijarde kWh. Razliko

1,156 milijarde kWh električne energije bo možno prodati v druge republike, deloma pa jo bo možno tudi izvoziti. V februarju letos je bila proizvodnja elektrike predvidena takole: iz vodnih oziroma hidroelektrarn naj bi je po načrtu dobili 141 milijonov (16,2 %), iz termoelektrarn pa 607 milijonov (69,7 %) vključno z energijo iz jedrske elektrarne Krško, 123 milijonov kWh (14,1 %) pa naj bi je dobavili iz obeh skupnih elektrarn v BiH. Tako naj bi pokrili skupne potrebe okoli 871 milijonov kWh. Manjša poraba elektrike v januarju letos je v glavnem posledica milejšega vremena v primerjavi z lanskim januarjem. Poraba v letošnjem januarju je bila namreč za 2,7 % manjša od lanskega januarja. Po vsej verjetnosti pa je bila poraba elektrike letos manjša delno tudi na račun varčevanja.

(t. l.)

Previjanje elektromotorja v de Elektrodelaavnica tozd IMD do RGD.
(Foto: B. Klančar)

dnosti stanovanjskih programov, izdelanih v prejšnjem srednjeročnem obdobju. Potrebno je ponovno proučiti pravilnost take rešitve.

Proučiti je treba možnosti usmeritve dela sredstev stanovanjskega prispevka stanovanjskih skupnosti za reševanje stanovanjske problematike rudarjev. Odločitev o tem lahko sprejme le slovensko združeno delo, zato je za realizacijo tega vira potrebna široka družbena akcija, ki jo mora sprožiti REK, Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije pa jo bo podprla.

Financiranje stanovanjske izgradnje pa je potrebno prvenstveno zagotoviti z lastnimi sredstvi. Jasno je, da je stopnja prispevka za stanovanjsko izgradnjo v višini 31% oziroma 28 od BOD povsem nerealna, vendar je prav tako jasno, da je sedanja 9% občutno premajhna in jo je potrebno povečati. Za realizacijo tega se mora zlasti angažirati ISEP, REK EK pa mora argumentirano prikazati h konkretno ovrednotenim programom potrebo po povečani stopnji ter uporabnike premoga v ISEP-u seznaniti s posledicami, ki jih ne-realizacija stanovanjske gradnje predstavlja za njihovo oskrbo (bolje imeti nekoliko dražji premog, kot pa biti brez njega).

V kolikor vsi navedeni viri ne bi zadoščali, je potrebno razmisliti tudi o zagotovitvi sredstev s strani slovenskega gospodarstva z združevanjem sredstev stanovanjskih fondov. V akcijo za takšno združevanje bi kazalo iti kljub trenutno negativni

klimi v gospodarstvu glede združevanja sredstev, saj bi se to klimo z ustreznim prikazom situacije v proizvodnji premoga ter njenega vpliva na oskrbljenost potrošnikov, z ustrežno aktivnostjo znotraj SZDL in sindikata dalo obrniti. V ta namen bo REK (v sodelovanju z ISEP) pripravil elaborat o prikazu stanja in potreb ter posledic na proizvodnjo premoga.

Tudi v bodoče pa bo potrebno najnujnejše stanovanjske stiske (predvsem delavcev iz drugih republik) reševati z izgradnjo samskih domov, za katere je možno uporabiti energetska sredstva. Pogoji za zadržanje delavcev iz drugih republik pa ne bi bili zagotovljeni v zadostni meri, četudi bi jim nudili družinska stanovanja. V REK pa morajo proučiti tudi možnost pridobivanja delavcev iz drugih krajev Slovenije, ki že imajo stanovanja ter za to najti ustrezne spodbude.

Za kakršenkoli pristop k realizaciji projekcije reševanja stanovanjskih vprašanj pa je potrebno predvsem izdelati konkretne investicijske programe (izdelavo teh pri konkretnih investitorjih zagotovita REK in ISNAP) z okvantificiranimi viri vseh možnih sredstev. Le takšni programi so lahko podlaga za pridobivanje bančnih kreditov, odločanje ISEP-a o višini prispevka iz BOD, kot tudi za pridobitev drugih sredstev.

Pri razreševanju stanovanjske problematike pa je potrebno računati tudi z varietnimi rešitvami, saj je jasno, da bo v pri-

meru, če sredstva ne bodo zagotovljena v zadostnem obsegu, možno realizirati manjše investicijske programe in tudi tekoče srednjeročno obdobje končati z določenim številom še nerešenih stanovanjskih vprašanj podobno kot prejšnje (300).

Ker je problem stanovanjske izgradnje precej večji tudi zaradi tega, ker se na cenno stanovanj nesistemsko veže tudi komunalna izgradnja, je slednjo potrebno ločiti od stanovanjske izgradnje in zanjo poiskati ustrezne vire. Problem komunalnega opremljanja je dokaj zapleten in zahteva poseben razgovor (eventualno ob obisku predsednika IS v Trbovljah v februarju), za katerega pa je prav tako potrebno pripraviti pisne podlage (občinski IS v sodelovanju z REK) s prikazanimi vprašanji in ocenjenimi možnostmi za njihovo materialno reševanje. Kot eno od možnih smeri reševanja komunalnega problema je potrebno proučiti in izkoristiti investiranje REK v določene komunalne objekte, ki so glede na obseg njihovega koriščenja in pomen za proizvodnjo za REK ključnega proizvodno-tehnološkega pomena, da bi jih lahko ob široki razlagi šteli za rudniško infrastrukturo.

Na osnovi sprejetega dogovora je potrebno izdelati konkretne investicijske programe za posamezne premogovnike. Z izdelavo omenjenih programov smo že pričeli.

Branko Lukšič

Naše sodelavke ob 8. marcu

Znala je pozabiti nase, da je vsak trenutek vlivala pogum, moč in razdajala ljubezen — neka mati. In še tisoče žena in mater.

Leopoldina Pohor ni bila ravno zgovorna, zato pa je bil zgovornejši Drago Kastelic. Toliko superlativov malokdaj slišiš na enem mestu: — To je ena izmed naših najboljših delavk. Na separaciji v Trbovljah je zaposlena že skoraj trideset let. Opravljala je najtežja dela, in sicer pri železnem transporterju, kjer si moral z veliko lopato hitro nalagati premog, sicer te je zasulo. Izločala je tudi jalovino iz premoga. To delo je potekalo v treh izmenah, torej tudi ponoči, večkrat v hudem mrazu, v nasploh zelo slabih delovnih pogojih. Delala je tudi ob dela prostih dneh. Vzgojila je vrsto mlajših delavk in bila ob tem tudi razočarana. Danes iz zdravstvenih razlogov opravlja lažje delo — čisti kopalnice in ostale prostore.

Zakaj ste bili tudi razočarani?

— Jaz sem res z veseljem prišla za vsako delo. Nikoli mi ni bilo pretežko, pa ne razumem mladih, ki imajo veliko boljše delovne pogoje — nočno delo je za ženske ukinjeno, separacija precej modernizirana, mladi pa še kar naprej nimajo veselja do dela. Želim, da bi imeli mlajši drugačen,

boljši odnos do dela, do strojev, do imovine nasploh.

Ob zaključku je Drago Kastelic dodal: — Vsi spoštujemo tovarišico Pohorjevo zaradi njene marljivosti, poštenosti, žal nam je, da se bo upokojila. Mi bi jo kar obdržali.

To pa je lep poklon za 8. marec.

Marinka Strniša je zgovorna, vedno nasmejana in dobre volje, tako da jo radi srečujemo. Pri rudniku je zaposlena že sedemindvajset let. Z delom je pričela v separaciji, nato je bila vratarica, sedaj pa je že štiriindvajset let snažilka in kurirka na Avtoprevozu v Trbovljah, pa tudi deklica za vse, kot se šali.

— Najprej uredim s pošto, prinesem malico, pomagam v pisarni, kar pač znam, nato pa čistim prostore. Z delom sem zelo zadovoljna. S sodelavkami in vsem osebjem se zelo dobro razumem, z veseljem prihajam na delo, ker živim v odličnem kolektivu, pa tudi sicer me na rudniku vsi poznajo, saj se rada pošalim, če imam le čas.

Ste tudi družbeno-politično aktivni?

Tovarišica Marinka me debelo pogleda in se nasmeji, če je to tudi potrebno povedati. Izda jo sodelavka z besedami: "Kar povej, da si dobila srebrni znak Zveze sin-

dikatov za svoje delo, da si že deset let poverjenik časopisa Komunist in članica Zveze komunistov že od leta 1970 in delegatka konferenc krajevnih skupnosti."

Marinka Strniša, sodelavka do RGD — tozid Avtoprevoz Zasavje.
(Foto: D. Bregant)

— Včasih sem res veliko družbeno-politično delala, sedaj me pa zdravje nekoliko zapušča. Kljub temu pa sem predvsem vesela tega, da v sedemindvajsetih letih nisem bila niti enkrat v bolniškem staležu. Ne, bolniške pa ne poznam.

Vesele narave ste. Skrijete, tudi tisto, kar ni z rožicami postlano. Kaj vas pa vendarle moti?

Moti me, da ljudje nimajo prave odgovornosti do dela. Vidim, da se ne dela prav, da je premalo reda. Moti me tudi, da poznamo predvsem pravice, dolžnosti pa ne. Mlajši navadno nimajo pravega odnosa do starejših. Ta naša vsesplošna enakopravnost bi vendarle morala imeti neke meje.

Za zaključek naj še povem, da imamo v Avtoprevozu same fejest fante, ki jim glede pozornosti čez celo leto ni kaj očitati. Na 8. marec pa kar radi pozabijo, razen našega vodje. No, pa če so ostale dni pozorni, se jim tudi to oprusti.

Irena Ranzinger je že dobrih dvanajst let zaposlena v jamomernici v Hrastniku. Tovarišica Irena riše jamske načrte in administrativno ureja kataster rudniških zemljišč. Je delegatka v SIS — zboru uporabnikov — sicer pa mi politika ne leži preveč, se prijetno smeji, ostali pa ji pomagajo z nasveti. Med nami vlada zelo prijetno vzdušje.

— Moje delo je zelo pestro in ga rada opravljam. Z osebnim dohodkom sem zadovoljna. Zelo dobro se počutim v tem kolektivu. Medsebojno si pomagamo, delo enakopravno razdelimo, celo pri kuhanju kave se enakopravno menjavamo. Za 8. marec so naši moški, ki so tu v večini, pravi kavalirji in se me spomnijo celo z darilom. V prostem času rada pletem. Z delom nisem preveč obremenjena, saj si delo tudi doma porazdelimo.

Irena Ranzinger, risarka v jamomernici rudnika Hrastnik
(Foto: D. Bregant)

Metka Drobne, zaposlena sedem let v Delovni enoti skupnega pomena RRP v Zagorju.

— Predlagamo, da spregovori za 8. marec naša Metka, ki je zelo vestna in skrbna delavka. Med nami je priljubljena, saj rada pomaga in poprime tudi za tisto delo, ki ni ravno v njenem delokrogu, so mi rekli na separaciji v Zagorju.

Metka je kurirka in čistilka na separaciji. Čistilka s še dodatnim delom, saj čisti tudi prostore na sami separaciji. Tam pa se pošteno kadi in si je treba pri čiščenju nadeti posebno obleko. Ker pisarne na separaciji niso ogrevane s centralno kurjavo, Metka vsak dan že ob petih zjutraj

zakuri kraljico peči, da je vse dopoldne prijetno toplo. Seveda pa je treba premostiti v pisarne. Delo torej ni lahko. Kaj pa o tem meni tovarišica Metka?

— Zelo sem zadovoljna, predvsem ker se v kolektivu tako dobro razumemo, potem tudi delo ni naporno. Še nikoli mi niso dali niti najmanj čutiti, da sem le čistilka in kurirka. Lepo so me sprejeli v svojo sredino. Nerodno je samo takrat, kadar sem bolna in me na mojem delu nihče ne zamenja, potem si pa lahko mislite, kakšni prostori me pričakajo. Če primerjam delo z ostalimi čistilkami, potem je moje delo premalo ovrednoteno.

Želim, da bi bilo tudi v bodoče med nami takšno razumevanje. Prijetno mi je in v veliko zadovoljstvo, da sem dobrodošla tako v pisarnah kot med delavci na separaciji.

Metka Drobne iz Separacije rudnika Zagorje
(Foto: D. Bregant)

Dragica Bregant

Volitve samoupravnih organov

Kandidacijski odbor OO ZS SOZD REK EK je na svoji seji dne 20.2.1986 razpravljal o volitvah v samoupravne organe. Zaradi nemotenega delovanja samoupravnih organov na vseh ravneh so delegati menili, da je potrebno poenotiti izvedbo volitev, ker pred dvema letoma volitve niso bile izvedene enotno.

Koordinacijski odbor je sprejel stališče, da predlaga delavskemu svetu SOZD REK EK za razpis volitev v delavski svet in samoupravno delavsko kontrolo SOZD v sredo, 23. aprila 1986, in imenuje volilno komisijo.

Koordinacijski odbor je sprejel tudi rokovnik aktivnosti za izvedbo volitev samoupravnih organov v SOZD REK EK.

Božo Marot

Razgovor s političnim aktivom v Zasavju

Dne 5. februarja popoldan se je mudil v Zasavju Miloš Prosenc, član predsedstva CK ZKS. Udeležil se je pogovora s političnim aktivom revirskih občin. Pogovor je organiziral Medobčinski svet SZDL revirskih občin. Pričel ga je z uvodnimi besedami Henrik Pušnik, predsednik Medobčinskega sveta SZDL.

Govor je bil o vlogi subjektivnih sil v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja s posebnim ozirom na kritično analizo političnega sistema, ki je bila izdelana in objavljena v času predvolilnih in predkongresnih razprav. O tej analizi je precej razprav na raznih ravneh, čeravno le-te potekajo tako, kot je bilo sprva predvideno. Po mnenju Miloša Prosenca

pa moramo na temelju objavljene analize po kritični presoji tudi sprejeti določene konkretne zaključke, ne pa da o tej analizi potekajo razgovori v obliki predavanj. O posameznih poglavjih analize naj bi razpravljali v določenih okoljih, na primer v krajevnih skupnostih o tistem delu analize, ki se nanaša na delo le-teh. Gost pa je govoril tudi o delegatih, svobodni menjavi, ukinjanju tozdov, vlogi družbenopolitičnega zbora odgovornosti družbenopolitičnih organizacij do uveljavljanja političnega sistema itd. Predvsem pa se je treba lotiti nekaterih razprav prav konkretno, posebno kadar gre za primere samoupravnega odločanja, samoupravne organiziranosti ipd.

Iz kritične analize

Zvezni družbeni svet za vprašanje družbene ureditve je koncem preteklega leta pripravil kritično analizo delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Gre za kompleksno oceno in analizo delovanja posameznih delov političnega sistema, to je delavcev v ozdih, delegatskega sistema, volilnega sistema, kadrovske politike, družbeno-političnih skupnosti, razvijanja samoupravnega organiziranja ter učinkovitega samoupravnega odločanja, zagotavljanja družbenega vpliva pri opravljanju dejavnosti posebnega družbenega pomena, izpolnjevanja delovanja in nadaljnjega razvijanja delegatskega skupščinskega sistema, doslednega in učinkovitejšega uresničevanja ustavnosti in zakonitosti, pa tudi uresničevanja ustavne vloge subjektivnih sil v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

V tem prispevku povzemamo poglavje, ki govori o delovanju tozdov, krepitvi delovnih organizacij, pa tudi bodočem razvijanju sozdov. Iz tega dela kritične analize lahko povzamemo, kaj žuli samoupravljalce in kaj naj bi v bodoče storili, da bi se zadeve obrnile na bolje in da bi dosegli večjo učinkovitost v vseh pogledih.

V minulih petnajstih oziroma dvanajstih letih, kar so bila sprejeta ustavna dopolnila in ustava, smo se pretežno res ukvarjali s tako imenovano mikro organizacijo družbe, posebej z oblikovanjem temeljnih organizacij, krajevnih skupnosti in sisov. To je bilo sicer treba storiti, vendar smo marsikdaj pri tem pozabili, da nova organizacija še ne zagotavlja samoupravljanja. Pogovarjati smo se začeli o pravicah inštitucij, o pravicah delavcev, čeprav je združevanje delavcev, delovnih ljudi in občanov na različnih sistemskih ravneh le možnost, da lahko odločamo o posameznih družbenih zadevah.

Vse to je pripeljalo do tega, da imamo temeljne organizacije, ki so dejansko delovne organizacije, in narobe. Kritična analiza se pravzaprav pri ustavni zasnovi tozdov ne zavzema niti za njihovo ustanavljanje niti za ukinjanje. Opozarja predvsem, da temeljnih organizacij ni mogoče oblikovati, ne da bi bili za to izpolnjeni pogoji iz zakona o združenem delu. Hkrati obsoja ukinjanje temeljnih organizacij v nasprotju s predpisanimi pogoji in brez poprejšnje razprave; delavci morajo sami presoditi, koliko tozdov v sestavi delovne organizacije zagotavlja: uresničevanje njihovih samoupravnih pravic, razvoj dohodkovnih odnosov, razvoj materialnih temeljev dela in smotrno gospodarjenje z družbenimi sredstvi, ustvarjanje večjega dohodka, večjo proizvodnjo, delitev dela itd.

Na vsa omenjena vprašanja je treba odgovoriti v strokovnem elaboratu, ki omogoča tudi odločanje delavcev o tem, ali so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji za ustanovitev oziroma ukinitve tozda.

Pripravo tega dokumenta naj bi v novih rešitvah zahteval tudi zakon o združenem delu.

Čeprav kritična analiza ne zanemara vloge temeljne organizacije kot temeljne celice družbenoekonomskega in političnega sistema, med predlogi vendar nekoliko več pozornosti namenja delovni organizaciji. V marsikateri namreč tozdi niso med seboj reprodukcijsko povezani, nima jo skupnih razvojnih programov, ne predvidevajo samoupravnega združevanja investicijskih sredstev, skupnega nastopanja na tržišču itd.

Rudarja pred vhodom na delo v jami rudnika Trbovlje.
(Foto: B. Klančar)

Delovnim organizacijam naj bi zagotovili vlogo, ki jim pripada v sistemu, podobno kot na nekaterih drugih področjih, tudi s pomočjo zakonske prisile. Spremembe zakona o združenem delu bi morale postaviti pogoj, da delavci v tozdih s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo konstituirajo delovno organizacijo kot pravi subjekt. Treba bo določiti tudi subjekt. Treba bo določiti tudi pravice, obveznosti in odgovornosti delovne organizacije pri razpolaganju z družbenimi sredstvi v pravnem prometu, hkrati pa opredeliti, da tozdi solidarno odgovarjajo za obveznosti delovne organizacije v pravnem prometu. Analiza namreč ugotavlja, da naravi medsebojnih odnosov tozdov v delovni organizaciji ne ustrezajo odnosi subsidiarne odgovornosti.

Podobno kot se analiza zavzema za uveljavitev delovne organizacije, spodbuja

tudi povezovanje in združevanje ozdov v širše oblike samoupravnega organiziranja. Poudarja, da bo to omogočilo popolnejšo uveljavitev temeljnih in delovnih organizacij, skupnih interesov združenih delavcev, smotrnejšo delitev dela, bolj organiziran nastop na tujem trgu in stabilnejše gospodarske možnosti.

V prihodnosti naj bi razvili predvsem sozde. Tudi z ukrepi gospodarske politike je treba spodbuditi zanimanje za združevanje organizacij v poslovne skupnosti, skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje ter druge širše oblike združevanja dela in sredstev.

Marsikaj naj bi spremenili tudi v gospodarski infrastrukturi. Analiza zahteva, njeno tehnološko enotnost, ki pa seveda ni mogoča brez enotnih družbenoekonomskih odnosov v teh sistemih. Do njih naj bi prišli s sprejetjem resolucije o temeljnih družbenoekonomskih odnosov v gospodarski infrastrukturi, kar naj bi pomagalo odpraviti zdajšnjo razdrobljenost, teritorialno zaprtost in pretirano administrativno urejanje odnosov na tem področju.

Analiza posebej govori tudi o delovnih skupnostih oziroma razvoju družbenoekonomskih odnosov med delavci v tozdih in delovnimi skupnostmi. Zavzema se za večjo uveljavitev svobodne menjave dela, za čim hitrejšo ukinitve "proračunskega" financiranja delovnih skupnosti za taka razmerja, da bodo večji ali manjši gospodarski uspehi tozdov neposredno krojili tudi usodo zaposlenih v delovnih skupnostih in narobe. Če na primer delovna skupnost ne bi izpeljala sprejetega programa dela, kar je tudi pogoj za uspešno poslovanje tozdov, bi moral biti njen dohodek manjši. Povečati pa bi se moral, če je tudi delovna skupnost z izpeljavo programa prispevala k večji delovni storilnosti in povečanju dohodka temeljnih organizacij.

In če omenimo še zadnji predlog, ki ga daje analiza v poglavju o organiziranju združenega dela. Zopet je namenjen večji uveljavitvi delovne organizacije. Gre za to, da bi zakon o združenem delu posebej prepovedoval ustanavljanje delovnih skupnosti v temeljnih organizacijah. Delavci pa bi morali s samoupravnim sporazumom o združevanju v delovno organizacijo natančno določiti možnosti za opravljanje strokovnih, administrativnih in drugih skupnih del v okviru delovne organizacije.

Programsko volilne seje občinskih konferenc ZKS

V prvi polovici februarja so potekale programsko volilne seje občinskih konferenc zveze komunistov v revirskih občinah, pa tudi v drugih občinah.

V Trbovljah je bila ta seja 12. februarja. Na seji so kritično obravnavali dogajanja in razmere v občini. Govor je bil o osnovnem in usmerjenem izobraževanju, prepočasnem razvoju oziroma stagniranju gospodarstva, slabi kadrovske strukturi, načrtovanju itd. Seji je prisostoval tudi Marjan Orožen, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. V razpravi so navzoči govorili tudi o fluktuaciji delavcev, razlikah v osebnih dohodkih za opravljanje enakih del in nalog v različnih organizacijah združenega dela, poudarili pa so tudi, da je treba končno začeti izvajati dogovore in da smo pripravljeni za delo na vseh področjih. Za predsednika občinske konference ZKS je bil vnovič izvoljen Bojan Gorjup iz STT, za sekretarja ZKS Trbovlje Franjo Glavica; za izvršne sekretarje pa so bili izvoljeni Milan Hribar, Boris Mikož, Janez Drnovšek in Alojz Vrtnjak.

Dne 13. februarja so imeli svojo programsko volilno sejo člani občinske konference ZKS v Zagorju ob Savi. Tudi na tej seji je bil dan poudarek usklajevanju planskih dokumentov, prestrukturiranju gospodarstva, kadrovske politiki, problemom v energetiki, reorganizaciji gospodarstva in mlačnosti nekaterih članov pri opravljanju svojih del. Kljub temu, da so bili nekateri razpravljalci kritični do nekaterih pojavov, pa so po drugi strani lahko ugotovili, da je občina Zagorje v družbenoekonomskem pogledu v preteklem obdobju le napravila korak naprej.

Govor pa je bil tudi o staranju članstva in njegovi strukturi ter večjem vključevanju mladih v vrste ZK. Razpravljalci so govorili tudi o pripravah na splošne volitve in o nekaterih negativnih pojavih s tem v zvezi. Del razprave je bil namenjen tudi premogovništvu in energetiki. Na seji je bil navzoč tudi Emil Štern, član CK ZKS. V vodstvo občinske konference ZKS so izvolili več novih članov. Za predsednika občinske konference ZKS je bil izvoljen Željko Jukič, ki je zaposlen kot tehnični direktor v tovarni Energoinvest Varnost, za sekretarja pa Branko Omahne, ki je bil zaposlen kot kustos v Revirskem muzeju ljudske revolucije.

Dne 20. februarja pa je bila programsko volilna seja občinske konference ZKS Hrastnik. Tudi na tej seji je bil go-

vor o družbenoekonomskem in družbeno-političnem položaju občine in aktivnostih članov ZK s posebnim ozirom na spremenjanje razmer. Razpravljalci so govorili o pomanjkanju strokovnih kadrov, zaostajanju pri razvoju in tehnološki stagnaciji, potem da člani ZK nastopajo premalo organizirano, o manjšem interesu za vstopanje mlajših v organizacijo ZK, o oportunistizmu in prepočasnem reagiranju na nekatere pojave in prepočasno odpravljanje večjih problemov. Nadalje so bili omenjeni tudi izsiljeni sestanki, ki niso

način niti metoda popravljanja napak in odstranjevanja nepravilnosti. Menili so, da bi lahko na samoupraven način rešili vsa zaostrena vprašanja in nesamoupravne pojave nezadovoljstva. Seje pa sta se udeležila člana CK ZKS Martin Mlinar in Zvone Filipovič. Za predsednika občinske konference ZKS Hrastnik so imenovali Adolfa Haberla iz Steklarne, za sekretarja OK ZKS pa Staneta Laznika, za izvršne sekretarje so bili izvoljeni Drago Kopušar, Leopold Grošel, Milan Babič in Jože Vratačnik.

Na programsko volilni konferenci občinske konference ZKS v Laškem so omenjali premajhno aktivnost ZK pri volitvah, iskali so vzroke za izstopanje iz vrst članstva ZK, doseženi pa so bili tudi določeni uspehi na gospodarskem področju. Žal, inflacija pogosto požira dosežene uspehe. Velik problem na področju laške občine je odpisana ali zastarela oprema v organizacijah združenega dela in pa tehnološko zaostajanje, ki se kaže predvsem na računalniškem področju. Investicije so bile usmerjene v glavnem v modernizacijo obstoječih zmogljivosti. Doberšen korak naprej so naredili v tozdu Gradbenega materiala v Zidanem mostu, v tozdu Bor, v tozdu Elektrokovina, v Metallesu v Radečah, boljše poslovanje pa so dosegli tudi po združitvi gradbenega podjetja, obrtnega podjetja in delovne skupnosti pri KS Laško. Obravnavali so tudi rudnik Laško, pa kmetijstvo in turizem. Na konferenci so bili navzoči Emil Rojc, Janez Zahraštnik in Rozka Pohleven.

Za predsednika občinske konference ZKS Laško je bil izvoljen Cveto Knez, za sekretarja OK ZKS pa Tone Brilej.

Na vseh programsko volilnih sejah so bili sprejeti številni zaključki, katerih izvedba naj bi pospešila vse vrste dejavnosti v posameznih občinah, kar naj bi omogočilo uresničitev sprejetih ciljev.

**Centralni
komite
Zveze**

**komunistov
Slovenije
Tomšičeva 5
61000 Ljubljana**

10. KONFERENC

**Centralni
komite
Zveze
komunistov
Slovenije
Tomšičeva 5
61000 Ljubljana**

Delo naših delegatov

POTEK AKTIVNOSTI IN USPEŠNOST PRI USKLAJEVANJU POSAMEZNIH ZAKONOV V ZVEZNI SKUPŠČINI SFRJ

Dosedanje izkušnje dela delegatov v zveznem zboru skupščine SFRJ so pokazale, da bo potrebno vložiti še veliko truda za uresničitev odprtih vprašanj, ki smo jih zastavili z vsakoletnim delovnim programom in ki so življenjskega pomena za delavski razred, delovne ljudi ter narode in narodnosti naše države.

Že v enem od prejšnjih prispevkov sem poudarila, da je uresničevanje vseh sprejetih nalog imelo težišče aktivnosti v programu dela zveznega zbora in da je bil cilj v tem mandatnem obdobju izvajanje in uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije (sprejet na skupščini SFRJ v juliju 1983. leta). V programu smo predvideli številne naloge, posebno v pogledu sprejemanja sistemskih zakonov. Po realizaciji zaključkov iz dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije je zvezni zbor sprejel: zakon o celotnem prihodku in dohodku, zakon o zagotavljanju obratnih sredstev, zakon o službi družbenega knjigovodstva, zakon o amortizaciji osnovnih sredstev, zakon o revalorizaciji osnovnih sredstev in sredstev skupne porabe, zakon o plačilu in poravi obveznosti med uporabniki družbenih sredstev, zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o sanaciji in prenehanju organizacije združenega dela in še druge akte. Zvezni zbor je z zakonom o osnovah sistema družbenega planiranja, ki je bil sprejet 28.8.1985, in ki je skladen z dolgoročnim programom ekonomske stabilizacije, zagotovil jačanje samoupravnega planiranja v organizacijah združenega dela pod pogoji tržnih zakonitosti.

V zvezi s sprejemanjem aktov, ki so značilni za naslednje srednjeročno obdobje, sodi prav gotovo Družbeni plan Jugoslavije za obdobje 1986 — 1990 ter resolucije o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1986—1990 v letu 1986 s spremljajočimi akti. Resolucijo je zvezni zbor obravnaval že na seji 27.11.1985 z namenom, da poda svoje mišljenje zboru republik in pokrajin, kateri pa je pristojen za sprejemanje obeh aktov. Zbor republik in pokrajin je ob koncu leta 27.12. in 28.12.1985 sprejemal in usklajeval odprta vprašanja pri obeh aktih. Naša delegacija iz SR Slovenije je v usklajevalnem postopku poudarila, da je naša in družbena odgovornost, da se družbeni plan dosledno uresničuje v praksi, opozorila pa je, da smo plan težje usklajevali tudi zato, ker za večino materialnih vprašanj Zvezni izvršni svet ni predložil celovitejših ocen in njihovih finančnih učinkov ter posledic. Težje je bilo usklajevanje tudi zato, ker je na zahtevo nekaterih republik Zvezni izvršni svet predlagal pomembne dopolnilne pre-

dloge, ki so bistveno vplivali na obveznosti republik in avtonomnih pokrajin ter preko njih na obveznosti združenega dela. Družbeni plan Jugoslavije za obdobje 1986 — 1990 je bil sprejet 27.12. 1985 na zboru republik in pokrajin in je po končanem usklajevalnem postopku zadolžil Zvezni izvršni svet, da pripravi poročilo o rezultatih pripravljanih programa razvoja proizvodnje in izvoza, da do konca prvega polletja 1986 razdela politiko zaščite domače proizvodnje in da bo v prvem četrtletju 1986 proučen celoten ekonomski položaj, tudi položaj spodbujanja najhitrejšega razvoja SAP KOSOVO z rezultati, zaradi ukrepanja, da bi se držala realna raven spodbujanja iz obdobja 1981 — 1985.

Delegacija skupščine SR SRBIJE je opozorila, da ukrepi za zaustavljanje relativnega zaostajanja območja SR Srbije izven območja Avtonomnih pokrajin niso realni in je po njihovem prepričanju nižja stopnja za prispevek skladu federacije najustreznejša rešitev, kar pa ni bilo sprejeto. Družbeni plan je bil sprejet z večino glasov, sprejeti pa so bili štirje sklepi, ki so povezani z zahtevami skupščine SR Srbije:

(Citirano iz sklepov Zbora republik in pokrajin:)

— Sprejeti bodo ukrepi, da se zagotovi 280 mio dolarjev kreditov pri mednarodnih finančnih institucijah;

— ZIS bo spremljal uresničevanje politike regionalnega razvoja, posebej še razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosova ter politike zaustavljanja relativnega zaostajanja območja SR Srbije izven območja Avtonomnih pokrajin ter o tem poročal Skupščini SFRJ;

— ZIS bo v okviru programa namenске proizvodnje za območja SR Srbije izven območij avtonomnih pokrajin pripravil rešitve, predvsem na področju izvoza do višine 16 mrd dinarjev s tem, da se ne obremeni proračuna federacije;

— Svetu guvernerjev Narodne banke Jugoslavije je priporočeno, da prouči možnosti za zmanjševanje obveznosti NB Srbije in NB SAP Kosovo do Narodne banke Jugoslavije ter da jih v okviru možnosti ugodno reši.

Delegacija iz SR Slovenije je v Zboru republik in pokrajin v zvezi sprejemanja resolucije (28.12.1985) o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije za leto 1986 ustrezno uveljavila stališča in usmeritve Skupščine SR Slovenije. V zadnjih dneh usklajevanja je bilo največ pozornosti namenjeno izpeljavi celotnega koncepta protiinfalcijske politike v letu 1986 in s tem povezane politike obrestnih mer in politike realnega tečaja dinarja. Ob koncu je prevladalo stališče, da se resolucija sprejme, in to potem, ko je bilo usklajeno, da se bo politika realnih obrestnih mer usklajevala s politiko zmanjševanja stopnje inflacije, politiko realnega deviz-

nega tečaja dinarja pa bomo uresničevali v skladu s kriteriji, določenimi z zakonom o deviznem poslovanju.

V obeh dneh je Zbor po usklajevanju sprejel tudi zakon o sredstvih sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin za 1986 — 1990, ter zakon o dopolnilnih sredstvih republikam in Avtonomnim pokrajinam v obdobju 1986 — 1990.

Iz vsega navedenega sledi, da bo sprejetje družbenega plana in resolucije terjalo aktivnost in neposredne naloge ter obveznosti v Izvršnem svetu SR Slovenije zaradi sprejemanja zadev, ki jih bo obravnavala Skupščina SFRJ v prvih treh mesecih leta 1986, in sicer: Platformo za razgovore z Mednarodnim denarnim skladom, finančno konsolidacijo, oceno usmeritve letošnje zvezne resolucije, posebej njene antiinfalcijske usmeritve, ocene vprašanj v zvezi z uresničevanjem skupnih programov razvoja in najpomembnejša vprašanja s področja devizne zakonodaje.

Kljub veliki aktivnosti vseh delegatov v skupščini SFRJ dosedanje rezultati prikazujejo, da nismo uresničili vseh stabilizacijskih nalog, posebno ne nalog iz antiinfalcijskega programa. Kasnimo z nekaterimi odprtimi sistemskimi rešitvami, predvsem s področij urejanja odnosov s tujino, spodbujanja hitrejšega razvoja manj razvitih in še drugih vprašanj, za katera pa naj poudarim, da smo jih predvideli s programom dela za leto 1986 in katere naloge bodo opravljali že novo izvoljeni delegati v mandatni dobi 1986—1990.

Naloge za prvo trimesečje je zvezni zbor skupščine SFRJ sprejel na januarski seji letošnjega leta. Zopet bodo aktualna vprašanja, ki so pomembna v gospodarstvu in katera se nanašajo na spremembe in boljše rešitve v odnosih plačil in terjatev med uporabniki družbenih sredstev, na sanacijo in prenehanje OZD ter druge naloge, o katerih pa bom do konca opravljanja mandatne dobe 1982—1996 še poročala.

Ana KLENOVŠEK

Kongres jugoslovanskih sindikatov bo maja

Zadnjega januarja so na seji sveta Zveze sindikatov Jugoslavije sklenili, da bo deseti kongres Zveze sindikatov Jugoslavije od 29. do 31. maja letos v Beogradu. Na seji so sprejeli tudi dnevni red kongresa.

Ob tej priliki je bilo precej razprav v zvezi s humanizacijo dela. Omenjeno je bilo, da zaradi bolezni manjka dnevno na delu okoli 330.000 delavcev, da se vsak delovni dan dogodi okoli tisoč nesreč pri delu ter da umrejo zaradi teh nesreč dnev-

no povprečno po trije delavci.

Imena delegatov, ki se bodo udeležili desetega kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije iz naših občin, navajamo na drugem mestu.

(t. l.)

Pred kongresoma ZSS in ZSJ

Izhajajoč iz kongresne usmeritve, da morajo stabilizacijski ukrepi in ravnanja postati naš vsakdanji način dela in gospodarjenja, pa tudi temeljna in trajna naloga družbenega razvoja, zgrajenega na političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, smo v organizacijah in organih Zveze sindikatov Slovenije namenili posebno skrb izpolnjevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Republiški svet je pri opredeljevanju nalog zveze sindikatov za izpolnjevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije usmeril aktivnosti zlasti na tista vprašanja pridobivanja in delitve dohodka, ki utrujejo samoupravni družbeno-ekonomski položaj delavca v združenem delu in v vsej družbi. Gre predvsem za ustvarjanje možnosti, ki vplivajo na večanje dohodka in s tem na reprodukcijsko sposobnost gospodarstva ter samoupravno odločanje delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, družbeno-političnih in drugih samoupravnih skupnostih, uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela, zagotavljanje socialne varnosti delavcev in njihovih družin na temelju ustavne pravice dela z družbenimi sredstvi in prispevka k rezultatom dela, socialistične solidarnosti in vseh pravic na tej osnovi ter zmanjševanje vseh vrst stroškov in neproduktivne družbene režije.

Na podlagi spoznanja, da je dolgoročni program gospodarske stabilizacije napotilo vsem dejavnikom našega družbenopolitičnega sistema in da je njegovo izpolnjevanje temeljni delavsko-razredni interes vseh delavcev, so organi in organizacije Zveze sindikatov Slovenije s svojim delovanjem v osnovnih organizacijah in drugih oblikah organiziranja članstva, v delegacijah in med delegati, pripomogli k boljšemu poznavanju in razumevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, predvsem posledic, ki jih prinaša njegovo uresničevanje.

V ospredju našega dela pri uveljavljanju tega načela so bila prizadevanja za obvladovanje pogojev za ustvarjanje dohodka. Pri tem smo se srečevali s pogostim nerazumevanjem vloge sindikata pri osveščanju delavcev, da bi obvladovali celotno družbeno reprodukcijo, saj so nekateri poslovodni organi in snovalci ekonomske politike skušali vlogo sindikata zožiti le na vprašanja delitve dohodka, ponekod pa celo samo na delitev sredstev za osebne dohodeke in skupno porabo.

Takšno nerazumevanje vloge zveze sindikatov smo poskušali presegati predvsem tako, da je bila stalnica vseh naših priza-

devanj, spodbujanje delavcev za boljše gospodarjenje, pridobivanje večjega realnega dohodka in na tej podlagi za zagotavljanje rasti realnih osebnih dohodkov in utrjevanje njihove ekonomske vloge. Prizadevanja za višjo rast proizvodnje, za rast produktivnosti dela, za čimvišjo rast dohodka na podlagi kakovostnih dejavnikov gospodarjenja so prevečala vse sindikalno delo, še posebej pa ob sprejemanju planskih aktov in spremljanju rezultatov gospodarjenja. Mnoge organizacije sindikata so bile pobudnice za sprejem konkretnih ukrepov za izboljšanje gospodarjenja od temeljne organizacije združenega dela do republike.

Tako smo delavce vse bolj usmerjali k iskanju rešitev za povečevanje proizvodnje, še posebej proizvodnje za izvoz, k zmanjšanju stroškov, boljši izrabi proizvodnih zmogljivosti, izboljšanju likvidnostnih razmer, zmanjševanju neproduktivne režije, k boljši izbiri delovnega časa ipd. Lahko smo zadovoljni z nekaterimi dosežki, predvsem pri gospodarjenju in upravljanju s tistim delom dohodka, ki ostaja v temeljnih organizacijah združenega dela. Nismo pa dovolj usposobili delavcev za obvladovanje dohodka, ki ga združujejo v drugih oblikah samoupravne organiziranosti in za zadovoljevanje skupnih in splošnih potreb. Torej nismo v celoti uspeli, da bi delavci gospodarili s celotnim dohodkom. Ta ocena še posebej velja za delavce v tistih organizacijah združenega dela, ki pridobivajo dohodek s svobodno menjavo dela. Ravno tem delavcem se je odločanje o dohodku vse prevečkrat zožilo zgolj na odločanje o osebnih dohodkih ali pa še o tem ne.

Gospodarske razmere so od organov in organizacij zveze sindikatov zahtevale, da sproti in celovito spremljajo gospodarska gibanja. Tako so se stopnjevale dejavnosti za ohranitev in rast proizvodnje, za boljšo izrabo proizvodnih zmogljivosti, za razbremenjevanje dohodka, izboljšanje likvidnostnih razmer, zmanjševanje kreditne odvisnosti organizacij združenega dela in ustavljanje padanja realnih osebnih dohodkov. Posebno pozornost smo namenjali sprotnemu obravnavanju rezultatov gospodarjenja. Razčlenjevanje periodičnih in letnih rezultatov gospodarjenja na zborih delavcev in samoupravnih organih v ozdih je bilo tudi podlaga za sprejemanje vsebinskih opredelitev in aktivnosti zveze sindikatov pri oblikovanju srednjeročnih, letnih in tudi dolgoročnih planskih listin. Tudi prijem in vsebina vsakoletnih (doslej že osem let) aktivnosti pri obravnavi

zaključnih računov sta bila v tem obdobju drugačna. Na podlagi enotnih izhodišč republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije so delavci v osnovnih organizacijah ocenjevali, koliko jim uspeva uveljaviti pravico in izpolniti dolžnost, da v temeljnih organizacijah združenega dela upravljajo s celotnim prihodkom, v kolikšni meri se uveljavljajo dohodkovni odnosi, do kod so izpolnili v planskih aktih začrtane cilje gospodarske stabilizacije, zlasti pa, koliko jim je na podlagi kakovostnih dejavnikov gospodarjenja uspelo povečati dohodek. Poudarek je torej bil na aktiviranju vseh notranjih materialnih in drugih možnosti za poslovanje in gospodarjenje. Pri tem so nekatere osnovne organizacije ocenjevale tudi uspešnost dela poslovodnih organov.

Dosegli smo pripravo boljših poslovnih poročil, sodelovanje širšega kroga delavcev pri obravnavi rezultatov gospodarjenja in uveljavitev, da pri ugotavljanju rezultatov gospodarjenja delavci svoje rezultate primerjajo z rezultati sorodnih organizacij združenega dela. V celoti pa še nismo uspeli zagotoviti, da bi poslovodni in samoupravni organi na podlagi ugotovljenih rezultatov in primerjav sprejeli ukrepe za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Prav tako nismo uspeli zagotoviti, da bi bili delavci celovito seznanjeni z učinki združenih sredstev zunaj temeljne organizacije združenega dela in delovne organizacije. Zato je zveza sindikatov med drugim dala pobudo za pravočasno in enotno pripravo poročil o delu in poslovanju samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in gospodarske infrastrukture, bank in zavarovalnic. Še več, predsedstvo republiškega sveta je konkretno opredelilo vsebino teh poročil in organiziralo njihovo pripravo.

Posebno pozornost smo v zvezi sindikatov namenili pripravi srednjeročnih in dolgoročnih samoupravnih in družbenih planskih listin. Pri tem smo upoštevali, da je ključni cilj vseh gospodarskih in negospodarskih dejavnosti zadovoljevanje potreb človeka. Bistvo stališč sindikata je bilo, da morajo biti samoupravni in družbeni načrti pripravljeni tako, da bodo izhajali iz družbeno dogovorjene ravni zadovoljevanja potreb delavcev in občanov in na tej podlagi določali ukrepe za doseganje takšnega dohodka, proizvodnje, izvoza in storilnosti, ki bodo

omogočali dosego tega cilja. Na podlagi teh izhodišč sta republiški svet in njegovo predsedstvo obravnavala srednjeročne in dolgoročne načrte SR Slovenije in SFRJ ter oblikovala konkretne predloge za njihovo dopolnitev. Zaradi čim večje učinkovitosti celotne organizacije pri pripravi planskih listin je predsedstvo oblikovalo posebna napotila za občinske in osnovne organizacije ter za delo v organih Zveze sindikatov Jugoslavije.

Zavzeli smo stališče, da mora biti dohodek osnovna kategorija načrtovanja in ocenjevanja izpolnjevanja načrtov na vseh ravneh ter da morajo planske listine vsebovati tudi konkretne ukrepe za uresničitev načrtovanega. Pri tem smo poudarili, da morajo načrti temeljnih in drugih organizacij združenega dela temeljiti na samoupravnih sporazumih proizvodno, poslovno in interesno povezanih in dohodkovno soodvisnih organizacij združenega dela, ter da morajo biti s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori prevzete obveznosti usklajene z dohodkovnimi možnostmi. V zvezi sindikatov smo dali pobudo, naj bodo v planskih aktih

opredeljeni takšni ukrepi, ki bodo z učinkovitejšim samoupravnim združevanjem dela in sredstev pripomogli h kakovostnemu preusmerjanju slovenskega gospodarstva, hkrati pa tudi k boljšemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi z večjim uveljavljanjem znanja, boljše izrabe proizvodnih zmogljivosti, zmanjševanja zaloga, izboljšanja organizacije dela in drugih kakovostnih dejavnikov gospodarjenja. V prizadevanjih za boljšo izrabo proizvodnih zmogljivosti je bila zveza sindikatov pobudnik aktivnosti za skrajševanje delovnega časa delavcev in podaljševanje obratovalnega časa strojev in naprav. To tudi zaradi tega, ker so podatki pokazali, da smo v preteklem obdobju vedno slabše izrabljali proizvodne zmogljivosti in hkrati povečevali delovni čas delavcev z raznimi oblikami dela preko polnega delovnega časa, tudi prostovoljno. Zveza sindikatov je ocenila, da takšne razmere zahtevajo bistveno drugačno urejanje delovnega časa, kar na eni strani pomeni hitrejše uveljavljanje delavsko-razrednega interesa za krajši delovni čas, na drugi strani pa podaljševanje obratovalnega časa delovnih sredstev in naprav.

V zvezi sindikatov smo dosledno dali pobude za priprave variantnih predlogov posameznih razvojnih ciljev z upoštevanjem različnih možnosti in potreb. Tako široko delovanje zveze sindikatov, še posebej letnih, je rodilo uspehe. V ne-redkih primerih so bile na pobudo sindikata sprejete takšne občinske resolucije in načrti ozdov, ki so zagotavljali družbeno-ekonomsko politiko in razvoj. Bili so tudi primeri, da so bili planski dokumenti, v katerih niso bila dovolj upoštevana stališča zveze sindikatov, zavrženi.

Zveza sindikatov je od predlagateljev ukrepov zahtevala, da morajo biti le-ti izoblikovani pred začetkom koledarskega leta, s tem pa znani temeljni pogoji za gospodarjenje, ki se med tem ne smejo spreminjati. Ta zahteva je temeljila na ugotovitvi delavcev, da spreminjanje pogojev za gospodarjenje ruši planske cilje in naloge. Ta zahteva zveze sindikatov ni bila upoštevana in delavcem v teh letih niso bili hkrati in v celoti znani vsi pogoji za ustvarjanje in pridobivanje dohodka.

Bruno Šorli

Republiški odbor sindikata energetike je zboroval

Dne 18. februarja dopoldan je bila v domu sindikatov v Ljubljani skupščina sindikata delavcev energetike. Iz predloga dnevnega reda lahko povzamemo, da so poslušali poročilo predsednika republiškega odbora sindikata o delu tega sindikata v zadnjem štiriletnem obdobju. Sledila je razprava o podanem poročilu, nato pa so sprejemali usmeritve za delovanje sindikata delavcev energetike v prihodnjem mandatnem obdobju. Razrešili so dosežanje člane republiškega odbora in izvolili nove, na koncu pa podelili priznanja republiškega odbora zaslužnim sindikalnim delavcem.

V naslednji številki našega glasila bo objavljeno daljše poročilo o delu Republiškega odbora sindikata energetike.

Naj omenimo, da so izvolili v republiški

ki odbor 47 članov, v izvršni odbor 11, v komisijo za samoupravno sporazumevanje o dohodku in njegovi delitvi 10, komisijo za organizacijsko kadrovsko politiko 5, komisijo za delovne in življenjske pogoje 11, komisijo za inventivno dejavnost 5 in v komisijo za nadaljni razvoj samoupravljanja 7 članov.

Za novega predsednika Republiškega odbora sindikata energetike je bil izvoljen Franc Druks, za podpredsednika pa Martin Žagar. Ta dva opravljata funkcijo ne-profesionalno. Profesionalno funkcijo pa bosta opravljal podpredsednik Mirko Škorič in sekretar Ivo Miglič.

V novem republiškem odboru sindikata energetike pa so iz našega kombinata Gabrijel Mejač iz Rudnika Laško, Tomislav Sekovanovič iz Rudnika Kanižarica,

Bojan Piletič iz Rudnika Senovo, Karli Hribar iz Rudnika Hrastnik, Leopold Sakeljšek iz Rudnika Zagorje, Ervin Goneli iz TET, Janez Juvan iz ds ss sozd REK EK, Bruno Šorli iz tozd Separacija Trbovlje. V izvršnem odboru ROS-a pa so: Janez Juvan iz sozd rek ek — ds ss, Ervin Goneli iz do TET. Na skupščini pa so podelili priznanja delavcem energetike, dolgoletnim sindikalnim aktivistom. Iz naših vrst so prejeli ta priznanja Republiškega odbora Janez Juvan iz ds ss sozd rek ek, Rudi Kreže iz do RRPS — tozd Rudnik Trbovlje in Andrej Radej iz do RRRPS — tozd Rudnik Zagorje, ter Zdravko Stradar iz ds ss do RRPS.

Vseh prejemnikov priznanj je bilo 11. Vsem veljajo tople čestitke!

(t. l.)

Dvignili so prapor samoupravljanja

Dne 15. februarja so v Kragujevcu na spominskem obelisku na Trgu AVNOJ-a dvignili rdeči prapor samoupravljanja. S tem so počastili spomin na prve delavske demonstracije v Srbiji 15.2.1876.

Letos je rdeči prapor dvignil Miroljub Žikić, brusilec, najboljši mladi samoupravljalec v Crveni zastavi.

Ob tej priliki se je sestal tudi organizacijski odbor 17. srečanja samoupravljalcev, ki bo februarja prihodnje leto. Odbor vodi Andrej Marinc, sicer predsednik CK ZKS. Poglavitna tema razprav na prihodnjem srečanju bo: razvoj združenega dela z opiranjem na lastne moči in samoupravno združevanje.

Letošnje leto lahko imenujemo tudi kongresno leto. Zvrstili se bodo kongresi republiških, pokrajinskih in zveznih družbeno-političnih organizacij — zveze komunistov, sindikatov, mladine in borcev NOB. Iz razpoložljivih podatkov lahko tokrat navedemo le datume kongresov za ZK, sindikata in mladino, ne pa tudi za borce.

a) Kongresi zveze komunistov:

— v Sloveniji, v Ljubljani, kongres ZKS 17. — 19.4.1986

— 13. kongres ZK Jugoslavije bo od 25. do 28. junija v Beogradu;

b) Kongresi sindikatov

— v Sloveniji, v Ljubljani, kongres ZSS od 21. — 22.3.1986

— zvezni kongres v Beogradu od 29. — 31.5.1986;

c) Kongresi mladine

— v Sloveniji, v Krškem, kongres ZSMS od 4. — 6.4.1986

— zvezni kongres ZSMJ, od 12. — 13.6.1986;

Letošnje kongresno leto bodo pričeli sindikati v Vojvodini s pokrajinsko konferenco sindikata 10. marca, končala pa se bo s 13. kongresom ZKJ koncem junija v Beogradu.

Kongresi v letu 1986

Delegati o prihodnjih kongresih sindikatov

Na 11. kongresu slovenskih sindikatov nas bo zastopal med drugimi tudi **Peter Kolander**, zaposlen v plansko analitskem sektorju, sodeluje pa v vrsti družbenopolitičnih organizacij. Tako je sekretar občinske energetske skupnosti za področje Zagorje, Trbovlje, Hrastnik in Litijo, član občinskega komiteja, član sveta za politični sistem pri OK SZDL Trbovlje in član sekretariata OO ZK.

Ste z razpravami o osnutkih kongresnih dokumentov že končali?

— Razprave, ki ste jih omenili, so končane. Predlog kongresnih dokumentov sedaj sprejema Republiški svet Zveze sindikatov. To je zelo obsežen dokument, zato se bomo morali v kombinatu natančno pogovoriti o tem, o čemer bomo razpravljali, seveda v zvezi z rudarstvom. Razpravljati bomo morali kratko in jedrnat, saj bo kongres v primerjavi s prejšnjimi trajal le dva dni. Povezati se bomo morali tudi z rudarji ostalih rudnikov — REK FLL v Velenju, kajti za razprave na kongresu bo le malo časa. V četrtek, 13. 2. 1986, smo imeli posvet vseh delegatov iz Zagorja, Hrastnika in Trbovelj, ki se bodo udeležili republiškega in zveznega kongresa sindikatov. Pogovorili smo se o tem, o čemer bomo govorili širši družbeni skupnosti. Razprave o kongresnih dokumentih bodo potekale v naslednjih sedmih področjih: področju nekovinske industrije, področju trgovine, energetike, gradbeništva, kovinsko predelovalne industrije, vzgoje in izobraževanja ter zdravstva in socialnega varstva. Nosilec razprave za področje energetike je koordinacijski odbor SOZD REK EK. Predlagani materiali za 11. kongres so bili sprejeti 11. februarja na Republiškem svetu Zveze sindikatov, 25. februarja 1986 pa bodo sprejeti med članstvom, takrat bomo pričeli intenzivneje razpravljati.

O čem boste predvsem razpravljali?

— Menim, da bodo delegati iz cele Slovenije kritično analizirali politični sistem socialističnega samoupravljanja, razpravljali o boleči rani dohodkovnih odnosov v sozdu in energetiki v jugoslovan-skem prostoru. Če bomo dobili podporo v širši družbeni skupnosti, potem bomo gotovo uspeli. Predkongresne razprave pa želimo približati tudi delovnim ljudem, da ne bomo govorili o dohodkovnih odnosih na določenih forumih, pač pa naj o njih razpravljajo tisti, ki dohodek ustvarjajo, in to večinoma v težkih pogojih — pod zemljo.

Kakšne uspehe oziroma spremembe pričakujete od kongresa?

— Menim, da bodo delavci začutili, da je Zveza sindikatov organizacija, skozi katero uveljavljajo svoje interese in hotenja. Sprememba naj bi bila tudi v tem,

da delavci razpolagajo s tistim, kar ustvarijo. To pa je tudi povezano s samoupravljanjem, saj smoupravljanje ravno zato ne zaživi, ker potekajo glavne odločitve preko raznih izvršnih svetov.

Franc Špaizer je prav tako delegat za 11. kongres slovenskih sindikatov. Zaposlen je kot poslovodja DE raziskav in vrtalcev. Na rudniku Hrastnik je že doma, kot pravimo, saj je tu zaposlen okoli dvajset let. Aktivno sodeluje v sindikatu in je predsednik konference Zveze sindikatov in podpredsednik občinskega sindikalnega sveta.

Povejte nekaj o pripravah na 11. kongres slovenskih sindikatov.

— Sprejeli smo predkongresne listine, seveda smo o temah predhodno razpravljali in jih razčlenili.

Ste sprejeli kakšne zaključke?

— Sprejeli smo smernice, za katere se bomo sindikati zavzemali. Ena izmed bistvenih je dograjevanje dohodkovnih odnosov tako znotraj kombinata kot v okviru EGS. Vztrajamo pri oblikovanju takšnih dohodkovnih odnosov, ki bodo zagotavljali enakopraven položaj vseh udeležencev v reprodukcijski verigi. Po naših ocenah to problematiko prepočasi rešujemo. Še bolj pereča je stanovanjska problematika, ki se iz leta v leto stopnjuje. Sami ob že omenjenih stiskah ne moremo zagotoviti potrebnega stanovanjskega dinarja. V zvezi s tem sem razpravljaj na občnem zboru občinskega sindikalnega sveta, kjer smo se opredelili in zahtevali naslednje: Ob sprejemanju letnih načrtov nam morajo biti znani pogoji gospodarjenja. Bolj moramo poskrbeti za zaščito delavcev. Stabilizacija gospodarstva naj ne bi potekala na račun osebnih dohodkov delavcev.

Peter Kolander iz ds ss sozd REK EK.
(Foto: D. Bregant)

Več o pripravah na kongres bi lahko povedal šele po sestanku, ki ga bomo imeli v bližnji prihodnosti delegati kongresa iz revirjev.

Dragica Bregant

Na 11. kongresu ZSS nas bodo zastopali

Na letošnjih januarskih skupščinah občinskih sindikatov so bili izvoljeni delegati, ki nas bodo zastopali na 11. kongresu Zveze sindikatov Slovenije v dneh 21. in 22. marca letos v Ljubljani.

a) iz Hrastnika

— Franci Špaizer iz sozd REK EK, do RRPS, tozd Rudnik Hrastnik;

— Alojz Kušar iz Steklarne — Sijaj, tozd Svetila;

— Dragi Pavlič iz Mercator — STP Hrastnik;

b) iz Zagorja ob Savi

— Andrej Radej iz sozd REK EK, do RRPS, tozd Rudnik Zagorje;

— Polda Radej iz Elektroelement Izlake,

— Slavko Koželj iz SGD Beton, tozd Gradbena mehanizacija;

c) iz Trbovelj

— Roman Grilc iz Strojne tovarne Trbovlje,

— Mili Hacin iz ISKRA — tozd Polprevodniki Trbovlje,

— Peter Kolander iz sozd REK EK, dsss, Trbovlje;

— Marja Kužnik iz Vzgojno varstvene ustanove Trbovlje;

— Pavla Oberč iz ZZC, tozd Splošna bolnica Trbovlje;

— Rajko Vljasevič — iz tozd PEKO Trbovlje;

č) iz Krškega

— Anton Vodišek iz TCP Djuro Salaj, tozd Les, Krško;

— Anton Pleterski iz Metalna, tozd TGO Senovo;

— Franc Dular iz obč. sveta ZSS Krško;

— Irena Čargo iz LB, TPB Krško;

— Irena Strgar iz Labod, tozd Libna Krško;

— Metka Markl iz M — Agrokombinat Krško;

d) iz Črnomlja

— Mirale Imširovič — iz sozd REK EK, do RRPS, tozd Rudnik Kanižarica;

— Stjepan Tuljak iz Belt, Črnomelj;

— Barbara Moravec — iz Novoteks, Vinica;

— Tatjana Buljan iz DO GOK DSSS, Črnomelj;

e) iz Laškega

— Franc Fajfer iz Pivovarne Laško;

— Slavko Špilar iz TIM Laško;

— Lidija Lazar iz Vzgojno izobraževalnega zavoda Laško;

— Irena Flis iz Zdravstvenega doma Laško.

Delegati za 10. kongres sindikatov Jugoslavije

Na 10. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije nas bodo zastopali naslednji delegati, ki so bili izvoljeni na januarskih skupščinah posameznih občinskih sindikatov:

- a) iz Hrastnika
 - Janez Ciglar iz Steklarne—Sijaj, tozd Proizvodnja stekla;
- b) Iz Zagorja ob Savi
 - Miroslav Baloh iz Siporexa, Zagorje;

- c) iz Trbovelj
 - Bruno Šorli iz sozd REK EK, do RRPS, tozd Separacija premoga Trbovlje;
- č) iz Krškega
 - Adam Vahčič iz Elektro, tozd Elektrodistribucija Krško;
- d) iz Črnomlja
 - Anica Plut iz ISKRA, tozd Energetski kondenzatorji Semič;
- e) iz Laškega
 - Anton Lipoglavšek.

Izvoljena so nova vodstva sindikatov

Na zadnjih skupščinah občinskih sindikatov so bila izvoljena nova vodstva za naslednje mandatno obdobje. Bralcem našega glasila posredujemo imena funkcionarjev, ki so bili izvoljeni na najodgovornejša mesta v občinskih vodstvih.

a) Občinski svet Zveze sindikatov Hrastnik. Na skupščini dne 15.1.1986 so bili izvoljeni:

- za predsednika Alojz Šterbucel iz Tozd Jutranjka, Dol pri Hrastniku;
- za podpredsednika Franci Špajzer iz sozd REK EK, do RRPS, tozd Rudnik Hrastnik;

— za sekretarja Antonija Šoster, OS ZSS Hrastnik.

b) Občinski svet Zveze sindikatov Zagorje ob Savi: na skupščini dne 21.1.1986 so bili izvoljeni:

- za predsednika Jože Arnšek iz Energoinvest — Varnost, Zagorje;
- za podpredsednika Tomaž Govejšek iz sozd REK EK, do RRPS, tozd Rudnik Zagorje;

— za sekretarja Vesna Cvetič iz Elektrolement, Izlake, Zagorje

c) Občinski svet Zveze sindikatov Trbovlje

Na skupščini 22.1.1986 so bili izvoljeni:

- za predsednika Ciril Urek iz Skupnosti revirskih občin, Trbovlje;
- za podpredsednika Adolf Matko iz Mehanike Trbovlje,
- za sekretarja Roman Oberč, občinski svet ZSS Trbovlje.

č) Občinski svet Zveze sindikatov Krško

Na skupščini so bili izvoljeni:

- za predsednika Franc Dular iz občinskega sveta ZSS Krško,
- za podpredsednika Maks Babič iz Interevropa Krško,
- za podpredsednika Martin Kalan iz TCP Djuro Salaj, Krško;
- za sekretarja Jože Kuplanik iz občinskega sveta ZSS Krško.

d) Občinski svet Zveze sindikatov Črnomelj

Na skupščini so bili izvoljeni:

- za predsednika Bojan Vipovec iz občinskega sveta ZSS Črnomelj,
- za podpredsednika Vida Šubej iz osnovne šole Milke Šabar — Nataše,
- za sekretarja Zvone Jakša iz občinskega sveta ZSS Črnomelj.

e) Občinski svet Zveze sindikatov Laško

Na skupščini so bili izvoljeni:

- za predsednika Miha Prosen,
- za podpredsednika Anton Lipoglavšek,
- za sekretarja Branko Mešelj.

Predsedstvo CK ZKS o energetiki

Dne 27. januarja 1986 je predsedstvo CK ZKS razpravljalo o uresničevanju stališč problemske konference ZKS o energetiki. Na posebni problemski konferenci leta 1982 je bilo sprejetih vrsto napotkov za področje energetike, ki se pa doslej bistveno niso spremenili. Šlo je za ugotavljanje poteka uresničevanja sprejetih stališč. Po drugi strani pa gre za pospešitev aktivnosti, pri čemer morajo komunisti v energetiki prevzeti nase odgovornosti za dogovorjeno politiko.

V poročilu in razpravi je bilo ugotovljeno, da je treba tudi v elektrogospodarstvu upoštevati ekonomske in tržne zakonitosti. Energijo, ki je nimamo dovolj, moramo veliko bolj racionalno rabiti kot doslej. Poudarjeno je bilo tudi, da so razmere v elektrogospodarstvu in premogovništvu ključnega pomena za stabilnost gospodarjenja v Sloveniji. Zato pa naj bi imeli delavci mnogo večji vpliv pri odločanju. Uvodno besedo je imel Ivo Marenk, izvršni sekretar CK ZKS. Govoril je razčlenjeno po posameznih vprašanjih. V razpravi pa je sodelovalo večje število navzočih, in to Robert Černe, Marko Vraničar, Jakob Piskernik, Marjan Orožen, Dušan Šinigoj, Štefan Korošec, Marko Bulc in drugi. Sklepno besedo pa je

povzel Miha Ravnik, sekretar predsedstva CK ZKS. Razgovora so se udeležili tudi predstavniki našega kombinata. Na koncu je bilo poudarjeno, da so o vseh sprejetih usmeritvah in stališčih še vedno neenotni pogledi na posamezna vprašanja, ki pa jih je treba poenotiti. Stališča in usmeritve problemske konference o energetiki je treba zato dograditi, da bodo lahko upora za učinkovito oblikovanje subjektivnih sil. Dosledno je treba uresničiti stališča do samoupravne organiziranosti,

saj so od tega odvisni tudi rezultati gospodarjenja in njegova kakovost. Vnovič je bilo poudarjeno, da je treba zagotoviti večji vpliv delavcev in združenega dela sploh. Sprejeta je bila pobuda za pripravo problemske konference o tej problematiki v okviru SZDL. To pa terja seveda dobre strokovne podlage za družbenopolitično delovanje. Pri tem pa je seveda zelo pomembno vprašanje vloge ekologije in prostora. Tudi nadaljnje razprave naj bodo strpne, strokovne in kakovostne. Morda doslej vedno ni bilo tako, zato se včasih zatika tu in tam. Pojavila so se nasprotovanja gradnjam nekaterih energetskih objektov (Mura, Sava), kar je morda posledica napak iz preteklosti.

Živahna aktivnost mladih v SOZD REK EK

Aktivnosti mladih v kombinatu so v tem času v polnem zamahu. Usmerjene so predvsem v dveh smereh: pripravam na volilno programsko sejo koordinacijske konference SOZD REK EK in pripravam na kongres ZSMS in ZSMJ.

Precej osnovnih organizacij ZSMS je že opravilo svoje volilno programske konference, na katerih so izvolili nova vodstva in delegate za mladinsko organizacijo SOZD REK EK. Formirani sta bili dve OO ZSMS, in sicer v TOZD RŠC in TOZD Separacija. V ostalih OO ZSMS bodo izvedli volilno programske seje do konca meseca, tako da bo volilna programska konferenca mladinske organizacije izvedena predvidoma do 15. marca. Na seji predsedstva je bil evidentiran kot možni kandidat za novega predsednika mladinske organizacije SOZD REK EK Ljubimko Madžarevič, rudar, zaposlen v TOZD RŠC, ker je bil dosedanjí predsednik Zoran Tomše izvoljen za sekretarja OK ZSMS. Politična koordinacija SOZD REK EK je na svoji seji dne 14.2.1986 že podprla kandidaturo Ljubimka Madžareviča.

Mladinska organizacija SOZD REK EK pa organizira tudi zimski izlet v Kranjsko goro, kjer bodo udeleženci lahko smučali, drsali tekali na smučeh in plaval v pokritih bazenih.

Izlet bo 15. marca 1986.

Božo Marot

Aktivnosti mladinske organizacije

Koncem januarja so v Hrastniku organizirali seminar za udeležence iz organizacij ZSMS, da bi se usposobili za boljše delo v mladinski organizaciji. Organizirala ga je občinska konferenca ZSMS. Razpravljali so v glavnem o gradivu, pripravljenem za XII. kongres ZSMS, delovnih akcijah in prostovoljnem delu, izvajanju programa v okviru mladih itd.

Podoben seminar je pripravila tudi Občinska konferenca ZSMS v Zagorju ob Savi in to na Vidergi. Trajal je dva dni, na njem pa so govorili o vzgoji in izobraževanju, kulturi, delu mladih delavcev v ozdih, medsebojnih in družbeno-ekonomskih odnosih, vprašanju varstva narave, prostem času ipd.

V vseh občinskih mladinskih vodstvih v revirskih občinah pa ugotavljajo, da zadnja leta škripa pri organiziranju mla-

Mladinci premogovnika Trbovlje smo se na povabilo OO SSO Polja D REIK Kolubara iz Lazarevca v SR Srbiji, s katerimi smo pobrateni, udeležili letošnjega srečanja, ki je bilo v območju občine Lazarevac in delno tudi v občini Lajkovac. Iz OO ZSMS RRPT DE Jama nas je odpotovalo šest na ta prijateljski in delovni obisk k našim starim in novim tovarišem ter iz OO ZSMS RRPT DE ESD en mladinec. Že tako po prihodu v Beograd sta se kot vsakič izkazala tradicionalna srbska gostoljubnost in sprejem.

dinskega prostovoljnega dela. Mladi se namreč raje odločajo za delo v tovarnah, da s tem kaj zaslužijo. Akcij se ne udeležujejo tudi učenci usmerjenega izobraževanja, težave pa tu in tam nastopajo tudi v organizacijah združenega dela, ko je treba izdati soglasje za udeleženca mladinske prostovoljne akcije. Vse tri občinske mladinske delovne brigade bodo letos najbrže združili, s tem pa bodo lahko oblikovali popolno brigado. Težave so bile v brigadi Bratska mesta, v kateri delajo običajno mladinci iz revirskih občin in pobratenih občin. Mladinska vodstva se nagibajo bolj h krajšim, tedenskim ali 14 — dnevnim akcijam v posameznih občinah. Mnenja so, da bi se lahko prostovoljnega dela udeležilo večje število mladine. Vprašanje financiranja je v glavnem rešeno s sprejetjem ustreznega sporazuma.

Obisk pri mladincih v kombinatu Kolubara

V Beogradu so nas pričakali mladinci polja "D" in predsednik OO sindikata ter predsednik OO ZKJ Dragoslav Gajič. Po prihodu v mesto Lazarevac smo najprej obiskali in se zadržali na krajšem razgovoru pri vseh predstavnikih DPO, ki so se predvsem zanimali za družbeno-ekonomski položaj v naši občini in za uspehe in neuspehe naših DO kot tudi za življenjski standard zaposlenih v občini Trbovlje in širši regiji. Po tem obisku v domu DPO smo obiskali naše prijatelje mladince na dnevnem kopu polja "D". Na dnevnem kopu je zaposlenih približno 1290 delavcev, razprostira pa se na površini dvajset kvadratnih kilometrov. Od vseh zaposlenih je na polju "D" 722, ki imajo manj kot trideset let. Letos nameravajo sprejeti tudi 240 pripravnikov od električarjev, strojnih ključavničarjev in pomožnih delavcev. Te tri strukture so v glavnem v večini. Imajo še vulkanizerje (20) in vzdrževalce strojev (20) ter samo dva administrativna delavca. Celoten kombinat pa ima v načrtu zaposlovanja sprejeti še 500 pripravnikov. Načrt proizvodnje celotnega kombinata REIK Kolubara za leto 1986 je 25 milijonov ton lignita, od tega odpade na proizvodnjo polja "D" 13,5 milijona ton in na dnevni kop Tamnava 11,5 milijona ton lignita od te proizvodnje, ki znaša v jugoslovanskem merilu 40 odstotkov proizvodnje premoga, to je količina za 16 milijard kWh ali po enostavni proizvodnji električne energije za 2 Đerdapa (Romunija in Jugoslavija). Po teh skromnih podatkih, ki nam jih je v kratkih besedah obrazložil vodja delovišča — dnevnega kopa "D", smo se odpravili k enemu izmed proizvodnih bagerjev na odkopu lignita, ki ima povprečno višino 40 m in dolžino 85 m. Teža tega bagerja je 1500 ton, ceno pa dosega v današnjih razmerah, upoštevajoč inflacijo, okrog 300 milijard din (starih).

Drugače pa njegovo ceno izračunavajo na kg. Z enim obratom rezalnega kolesa tega bagerja naenkrat pridobimo okrog 15 ton lignita. Procent odkrivke napram toni premoga dosega razmerje tri proti ena. Vsi stroji so v glavnem tuje proizvodnje, to je večinoma vzhodno in zahodnonemške, sovjetske ter poljske. Sloj premoga po odkrivanju je letno (odkrivke 47 milijonov ton) dosegal v globino od 30 do 42 metrov, rezerve na polju "D" pa so raziskane za nadaljnjih 120 let. Celotna dnevna proizvodnja površinskih kopov je okrog 70 tisoč ton lignita, odvisno na vremenske pogoje. Že prej sem omenil, da tak premog v glavnem ali okrog 98 odstotkov uporabi termoelektrarna N. Tesla v Obrenovcu, ostala 2 odstotka pa sta predvidena za prosto prodajo. Če pa primerjamo udobje naših zaposlenih v administraciji in ostalih službah, lahko rečemo, da so pogoji administrativnih delavcev boljši za 50 odstotkov. Na TOZD Polja

Pri gradnji sindikalnega doma v Trbovljah so v prvih letih po končani vojni sodelovale s prostovoljnim delom tudi mnoge ženske.

"D" imajo kontejnersko naselje, ampak v primerjavi naše in njihove razglasne postaje z istim številom zaposlenih ter na pogojeh delovnih prostorov, je enostavno škoda, da zapravljamo denar za razglasno postajo. Potem smo si še ogledali redakcijo internega glasila površinskih kopov "Glas rudara", to je list, ki izhaja enkrat mesečno. Kot vsi ostali na polju "D" je tudi ta v skromnih prostorih, v kontejnerju. Tu smo se pogovarjali tudi z direktorjem polja "D", ki nam je v kratkih besedah orisal preteklost in prihodnost polja "D". Dnevni kop polja "D" obstaja dobrih 25 let. Tovariš Trbojevič je tudi omenil, da morajo vsak dan nakopati 70 tisoč ton premoga, če hočejo doseči letni načrt. Po ogledu polja "D" smo se še odpravili v obrat tovarne "Beko", kjer so v glavnem zaposlene ženske. Povprečni osebni dohodek je na ravni povprečja SR Srbije in ker ta organizacija ne spada pod kombinat REIK Kolubara, znašajo osebni dohodki okrog 40 tisoč dinarjev. Po krajšem razgovoru s članicami OO SSO in ob dobrih kavici, nam je vodja popoldanske izmene opisal in obrazložil proizvodnjo in sistem dela v tem obratu, kjer v večini delajo finalne proizvode. Vsa proizvodnja je normirana in od tega je odvisen tudi osebni dohodek zaposlenih. Po namestitvi v hotelu Vis smo si še ogledali mesto Lazarevac. Pri tem kratkem razgledu smo tudi doživeli neverjeten pojem bratstva in enotnosti v zamisli tovariša Tita. Kjerkoli na cesti in v vseh družbenih prostorih, to je od doma mladine do doma upokojeincev, vsepovsod smo bili sprejeti z odprtimi rokami delovnih ljudi pobratene občine Lazarevac. V vsakem koncu tega mesta so bili naši gostitelji, to je mladinci OO SSO Polje "D" skorajda užaljeni, ker nismo zaradi pomanjkanja časa mogli sprejeti vseh povabil DO, KS ter kulturno umetniških društev. Tu smo se lahko tudi sami prepričali, da ni vse tako črno, kot je v športnih dvoranah Slovenije in da se ne ponavljajo primeri Idrije in tako imenovanega nacionalšovizma, zato ker se delovni ljudje iz Slovenije skoraj ne znajo vživeti v pravilo ljudi iz Srbije, to je: "Za gosta vseh!" Naslednji dan smo si še ogledali najmlajši dnevni kop REIK-a Kolubara, to je Tamnava, ki se že delno nahaja v občini Lajkovac. Ta dnevni kop je manjši od dnevnega kopa polja "D" in ima letno proizvodnjo okrog 11 milijonov ton lignita. Sistem odkopavanja premoga je isti, samo da imajo na tem odkopu težave z vodo in odvodnjavanjem s kopa. Odpravili smo se še na ogled drobilnice in sušilnice,

ki je zraven dnevnega kopa Tamnava. V tej sušilnici lahko predelajo okrog 2000 ton premoga na uro. Vse je računalniško vodeno iz dispečerskega centra, kjer sta zaposlena dva delavca in sta ena izmed sedmih zaposlenih v celi izmeni. Po ogledu sušilnice in drobilnice smo si še ogledali tovarno strojne predelave Kolubara Meta, ki v večini izdeluje vse potrebno za kombinat. Povprečni osebni dohodek je tu okrog osem starih milijonov, ker je

delo normirano, spretni in pridni strugarji, rezkalci, zaslužijo tudi do 12 starih milijonov. Ubadajo pa se s pomanjkanjem varilcev, čeprav je to delo posebno stimulirano. Po krajšem zadrževanju in spoznavanju delovnega procesa smo se odpravili nazaj v Lazarevac in si ogledali spominsko cerkev — muzej, kjer so pokopane kosti vseh udeležencev kolubarske bitke, ki je bila od 12. novembra 1914 do 15. decembra 1914. V tej bitki, kjer je avstroogrška vojska doživela strahoten poraz, je padlo na obeh straneh okrog 60 tisoč vojakov. Številčna premoč avstroogrške vojske nasproti srbski vojski je bila v ljudeh tri proti ena, v orožju pa deset proti ena, ampak srbska vojska je to prednost sovražnika nadoknadila v taktiki — bojevanje, ki jo še poučujejo na vseh vojaških akademijah v svetu. V tej tako zvani kolubarski bitki je padel 22. novembra 1914 tudi veliki srbski revolucionar in prvi vodja socialdemokratske stranke Dimitrije Tucović. Njegovi posmrtni ostanke so od leta 1952 zakopani na trgu, ki nosi njegovo ime v Beogradu pred hotelom Slavija. V tej cerkvi, ki še danes služi svojemu namenu, je tudi ogromen lesteneč, ki je narejen iz orožja, ki so ga pobrali in pretopili po končani bitki. V teh težkih dneh srbskega naroda naj omenim še to, da je vsak dan na bojišču kolubarske bitke padlo okrog

3000 vojakov. Po tej zgodovinski uri v cerkvi — spomeniku borcev kolubarske bitke smo obiskali še spomenik slovenskim izgnancem iz dravske doline, ki ga je postavila občina Trbovlje. Nemški okupator jih je izgnal iz Slovenije leta 1941. Vseh izgnancev je bilo 299 in mnogi izmed njih so padli za boljšo prihodnost nas vseh. Mi smo se jim pa oddolžili s skromnim šopkom cvetja. Zvečer smo obiskali še K. S. Veliki Crljani, kjer smo imeli krajše srečanje z mladino in predstavniki DPO K. S.

V nedeljo zjutraj smo se skupaj z našimi gostitelji odpravili proti Beogradu, kjer smo se tudi težko razšli z našimi gostitelji. Kot vsako slovo od prijaznih, gostoljubnih in prijateljskih domačinov je tudi to bilo težko.

Upamo, da smo s tem obiskom še bolj učvrstili pojem bratstva in enotnosti in smo vsaj malo zamašili razpoke, ki se pojavljajo v zadnjem obdobju.

Mladinci našega tozda tudi upamo, da bomo z vso pomočjo našega kombinata primerno vrnili gostoljubnost ob njihovem obisku, tako kot so nam jo priredili domačini, to je mladinci polja "D", DPO občine Lazarevac in vodstveni organi kombinata REIK Kolubara.

Štefan GORZA

Skupina mladih rudarjev iz rudnika Trbovlje je bila od 24. do 26. februarja letos na obisku pri mladih rudarjih v REIK Kolubara. Ogledali so si tudi polje D, kjer kopljejo premog z bagri.
(Foto: Š. Gorza)

Trboveljske krajevne organizacije ZRVS

V vseh petih krajevnih organizacijah ZRVS smo zaključili priprave na programsko-volilne konference. Evidentirani so bili kandidati z območij vseh krajevnih skupnosti 292 RVS, ali 35,3 odstotka od

skupnega števila njihovega članstva za prevzem in opravljanje volilnih funkcij v vodstvenih in organih krajevnih organizacij ZRVS. Med njimi je tudi 65 kandidatov za delegate za občinsko konferenco

OK ZRVS. To pomeni, da je od 15. novembra lani, ko so se pričeli postopki za evidentiranje kandidatov poleg drugih rednih dejavnosti opravljeno veliko dela na področju organizacijsko-kadrovskih zadev.

Vsa vodstva KO ZRVS so od OK ZRVS Trbovlje pravočasno prejela ves material v zvezi z izvedbo teh nalog, pripravila pa ga je organizacijsko kadrovska komisija. Vsi evidentirani kandidati pa so podpisali izjavo, da so pripravljeni prevzeti predlagane funkcije in izvajati naloge, če bodo izvoljeni.

V tem času so se vodstva KO ZRVS večkrat sestala s člani organizacijsko kad-

rovskih komisij in s člani predsedstva OK ZRVS, sprotno ocenjevali potek evidentiranja in kandidacijskih postopkov ter izmenjevali izkušnje pri izvajanju skupnih nalog.

Konference krajevnih organizacij ZRVS v Trbovljah so bile 17. februarja 1986 v KO ZRVS Alojz Hohkraut, 18.2. 1986 v KO ZRVS Alojz Šprogar, 20.2. 1986 v KO ZRVS Fric Keršič, 26.2.1986 v KO ZRVS Trbovlje — Center in 27.2. 1986 v KO ZRVS Franc Fakin.

Člani osnovnih organizacij iz Krajevnih skupnosti Klek, Zasavje in Franc Salamon ter aktivov ZRVS iz območij KS Čeče in

Dobovec, se bodo sestali in udeležili konferenc ob sklicu sej KO ZRVS, ki jih organizacijsko pokrivajo.

Na konferencah KO ZRVS bodo razpravljali o izvedbi marčevskih volitev v skupščinske organe, prireditve ob 45-letnici vstaje slovenskega ljudstva in ustanovitvi OF ter I. Proletarske narodno-osvobodilne udarne brigade, nadalje o pripravah na letošnje tradicionalno SREČANJE RVS Jugoslavije, ki bo tokrat znova v Sloveniji, Trbovlje pa bo v okviru tega srečanja gostitelj večje skupine RVS iz ene od regij iz SR Bosne in Hercegovine.

Rudi Matko

Delo izobraževalne skupnosti za rudarstvo in geologijo

Skupščina izobraževalne skupnosti za rudarsko in geološko usmeritev (ISRGU) se je v tem letu sestala že dvakrat. Na januarjem zasedanju je med drugim sprejela rebalans plana ISRGU za leto 1985 in sklep o povečanju globala sredstev za usmerjeno izobraževanje v Izobraževalni skupnosti Slovenije. Velika pozornost je bila namenjena razpravi o spremembah in dopolnitvah programske zasnove ISRGU.

Sprejet je bil novo oblikovani program RUDARSKI DELAVEC za dela in naloge I. zahtevnostne stopnje. Po tem programu se bodo usposabljali že zaposleni delavci v rudarstvu, ki imajo končano osnovnošolsko obveznost. Po uspešno končanem usposabljanju bodo udeleženci dobili potrdilo in s tem pridobili poklic — RUDARSKI DELAVEC.

Za poklic II. zahtevnostne stopnje je predviden skrajšan program RUDARSTVO SKR s tremi smermi:

- pomočnik rudarja,
- pomočnik geovrtalca,
- pomočnik bogatila mineralnih surovin.

Po tem programu se bodo izobraževali le že zaposleni delavci. Strokovni svet je namreč ocenil, da je izobraževanje za navedene poklice po skrajšanem programu ustreznejša oblika od programov za usposabljanje, saj skrajšani programi omogočajo hkrati pridobiti tudi manjkajočo osnovnošolsko izobrazbo ob tem, da obe obliki dajeta ustrezen poklic in stopnjo.

Diplomanti skrajšanega programa se lahko zato vključijo v katerikoli program srednjega izobraževanja. Programi usposabljanja za II. zahtevnostno stopnjo v kolikor niso razširjeni z obveznim učnim načrtom, osnovne šole — pa ne omogočijo pridobiti zaključene osnovnošolske izobrazbe in s tem možnosti nadaljevanja izobraževanja po programih srednjega izobraževanja.

Program RUDARSTVO SKR bo lahko izvajala le za ta program verificirana srednja rudarska šola.

Namesto treh dosedanjih ločenih programov — srednje (rudarstvo SR, bogatenje mineralnih surovin SR, geovrtalstvo SR) je predviden le en program z nazivom RUDARSTVO SR z dvema smerema:

- rudar (triletno šolanje, IV. zahtevnostna stopnja),
- rudarski tehnik — štiriletno šolanje, V. zahtevnostna stopnja.

V smeri RUDAR bo z izbirnimi predmeti (zlasti v zaključnem 3. letniku) zagotovljena pridobitev specifičnih znanj o pridobivanju mineralnih surovin (podzemno, površinsko), bogatenju mineralnih surovin in globinskem vrtanju.

Tudi v smeri RUDARSKI TEHNIK bo možno z izbirnimi predmeti (zlasti v zaključnem 4. letniku) zagotoviti specifična znanja iz navedenih področij rudarstva.

Prednosti take zasnove programa bodo po mnenju strokovnega sveta v tem, da bo omogočeno izobraževanje za širša področja dela, s čimer bodo presežene poklicne oblike izobraževanja, obenem bo tak program predstavljal boljšo osnovo za racionalnejšo organizacijo dela v rudarskih šolah, saj bo ožja usmeritev izobraževanje za posamezna področja dela izdelana, zlasti v zaključnih letnikih.

Ob tem pa bo možno obdržati tudi učence, ki ne izpolnjujejo zdravstvenega pogoja za delo pod zemljo.

Na skupščini je bila tudi dana pobuda za oblikovanje vzgojnoizobraževalnega programa za rudarskega nadzornika. Sprejeto je bilo stališče, da v kolikor bodo preko splošnega združenja izbrane potrebe po tem kadru in ta poklic unesen v nomenklaturi poklicev, bo strokovni svet pristopil k izdelavi vzgojnoizobraževalnega programa.

Izobraževanje po novi programski zasnovi naj bi se začelo s študijskim letom 1987/88.

Osrednja točka zasedanja skupščine v februarju pa je bila obravnava in sklepanje o samoupravnem sporazumu o temeljih plana ISRGU za obdobje 1986 — 1990.

Po tem sporazumu je planirano, da se bo za redni študij na rudarski usmeritvi

vpisalo in diplomiralo v petih letih naslednje število učencev in študentov:

Vpis	Diplomiralo	
srednje izobraževanje	2100	1240
višje in visoko izobraževanje	200	60
Na geološki usmeritvi je plan sledeči:		
srednje izobraževanje	150	125
višje in visoko izobraževanje.	150	50

Za študij ob delu in iz dela pa je plan za leto 1986 — 1990 naslednji:

1. Rudarska usmeritev

Vpis	Diplomiralo	
srednje izobraževanje	1800	1000
višje in visoko izobraževanje	60	25
Geološka usmeritev		
višje in visoko izobraževanje	25	6

Plan vpisa in diplomantov je bil postavljen v SaS o temeljih plana 1986—1990 na osnovi rezultatov prejšnjega srednjeročnega obdobja in ugotovitev na skupščini je bila, da je realnejši. Ocenjeno je bilo, da tudi ob dobri realizaciji ne bodo pokrite vse kadrovske potrebe OZD.

SaS o temeljih plana bodo sprejemali še izvajalci in uporabniki. Skupščina ISRGU je dala tudi soglasje k programu za operaterja v predelovalnem programu, ki sta ga pripravila Rudnik urana Žirovski vrh in Delavska univerza Škofja Loka.

Program je namenjen za usposabljanje tehničnega kadra za delo v predelovalnem obratu. Trajal bo tri mesece. Udeleženci, ki se vključujejo v program, morajo imeti srednjo strokovno izobrazbo kemijske, metalurške, kovinarske, elektro ali rudarske smeri (vsaj triletno IV zahtevnostne stopnje) in tri mesece delovnih izkušenj po pripravištvu.

Božo Marot

Raziskovalna skupnost razpisuje nagrade

Občinska raziskovalna skupnost Trbovlje je koncem januarja letos razpisala nagrade za leto 1986 na področju raziskovalne in inovacijske dejavnosti. Rok za prijavo je do 31. marca 1986 na Občinsko raziskovalno skupnost Trbovlje, Sallaumines 2 Trbovlje.

Prijava na ta razpis mora vsebovati ime in priimek inovatorja oziroma skupine, ki je predlagana za nagrado, izkazbo in delovno mesto kandidata, kratek opis inovativnega dosežka in oceno splošne uporabnosti dosežka ter ekonomski rezultat uporabe z oceno prihrankov.

Predlagamo članom kolektiva kombinata, ki se ukvarjajo z različnimi tehničnimi izboljšavami, izumi, raziskavami, racionalizacijami, inovacijami itd., da predlagajo svoje inovacije omenjeni raziskovalni skupnosti. Predloge pa lahko pripravijo tudi posamezne organizacije združenega dela oziroma komisije za inovacijsko dejavnost v posameznih tozidih in delovnih skupnostih. Podrobnosti v zvezi z razpisom so bile objavljene v posameznih tozidih in delovnih skupnostih, zato jih zainteresirani lahko dobe v le-teh.

Višje obresti za vloge občanov

V začetku februarja letos je združenje jugoslovanskih bank seznanilo javnost, da bodo banke izplačevale od 1. februarja do 31. marca letos gospodarskim organizacijam in občanom za sedem odstotkov višje obresti za dinarske nenamensko vezane vloge. V tem času znašajo obresti 68 % za več kot tri mesece vezane vloge; za vloge, vezane na več kot 12 mesecev, znašajo obresti 71 %, za vloge vezane na več kot dve leti pa 73 %. Obrestne mere so povečali na podlagi veljavne metodologije, dogovorjene z mednarodnim skladom. Osnova je 5,1 % rast cen v oktobru, 5,6 % v novembru in 3,2 % v decembru 1985, 4 % načrtovana inflacija v januarju in 3,8 % načrtovana inflacija v februarju letos. Za potrošniška posojila, ki so jih občanom odobrili z več kot enoletnim rokom odplačila, znašajo obresti 73 %. Povečanje pasivnih obrestnih mer je vsakakor nov udarec za gospodarstvo, ker se spreminjajo tudi aktivne obresti, ki jih banke zaračunavajo delovnim kolektivom za odobrena posojila.

Sedanja metodologija bo veljala do 17. maja letos, ko bo potekel dogovor z mednarodnim denarnim skladom.

(l. t.)

Praznik občine Črnomelj

Občani občine Črnomelj so 19. februarja praznovali svoj občinski praznik v počastitev, ko je na ta dan leta 1944 bilo v Črnomlju zgodovinsko prvo zasedanje SNOS. Ob tej priliki so v Črnomlju pripravili številne prireditve, odprli pa so tudi nekaj novih objektov. Med temi so odprli prizidek k tovarni Beti, obnovili so objekte celodnevne šole in odprli samopostrežno trgovino na Čardaku.

Tudi obstoječa industrija je s svojimi naložbami v preteklem letu napravila dober napredek. Industrijski obrati so nabavili precej nove opreme, npr. Iskra, Belt in s tem omogočili napredek tudi v naslednjih letih.

V okviru praznovanja občinskega praznika so pripravili v času od 7. do 22. februarja vrsto kulturnih in športnih prireditev. Vsak dan se je nekaj dogajalo. V sredo 19. februarja ob 10. uri pa je bila slavnostna seja občinske skupščine in njenih izvršnih organov in DPO v počastitev občinskega praznika. Na seji je bil slavnostni govornik Janez Vipotnik. V svojem govoru je med drugim dejal:

"... Udeleženci narodnoosvobodilnega boja nekoliko pretreseni priznavamo, da je marsikaj tistega, kako smo si v partizanih predstavljali kot prihodnost, dobilo drugačno obliko, nastaja drugačna stvarnost. Predstava bodočega življenja med vojno vihor je bila pogosto naivna in je vizijo novega življenja poenostavljala. Žal, se takrat nismo dovolj zavedali, da graditev socializma ni preprost proces, da ne bo šlo brez nasprotij in težav. Obenem gre pošteno priznati, da si takšnega razvoja, kakršnega smo dosegli — v partizanih, nismo mogli predstavljati. Izreden napredek mesta in vasi, industrije in kme-

tijstva, znanja in zavesti je neizpodbitno dejstvo ...

Hočemo, da se do zadnje nadrobnosti uveljavi človekovo delo, da tisti, ki dela, upravlja tudi družbo, da blagostanje raste le z večjo storilnostjo vseh in vsakogar, da samo delo resnično gradi človeka, ga gnete, oblikuje njegovega duha, plemiti srce. Zato ognjevitost preganjamo površnost, lenobo, ohlapnost, nepoštenost in neodgovornost, kar ustvarja med dobrimi ljudmi več slabe volje in težkega srca kot marsikaj drugega. V razvoju moramo iti vstrel z znanostjo, z napredkom sveta, treba je častiti znanje in sposobnost, častiti učinkovito šolanje, spodbujati kulturno rast med najširšimi množicami, če višja kulturna raven vpliva na boljše delo in vljudnejše obnašanje ljudi. Obenem potrebujemo neprestano utrjevanje enotnosti pri obrambi in krepitvi temeljnih vrednot naše revolucije, ker nam je ta enotnost danes v vse širši demokraciji bolj potrebna, kot smo jo poznali leta 1945, ko se je naše življenje tako usodno in tako zmagovito zaokrenilo."

Na omenjeni seji so sprejeli za častnega občana Črnomlja Janeza Vipotnika. Po končani seji pa so odkrili v zgradbi, v kateri je zasedal SNOS, doprsne kipe treh narodnih herojev občine Črnomelj: Milke Šobar — Nataše, Jožeta Mihelčiča in Janka Starihe.

Občanom Črnomlja smo v imenu delavcev celotnega kombinata poslali čestitke z najboljšimi željami in čestitke k opravljenemu delu. Izkoriščamo tudi to priložnost, da jim damo tudi preko našega glasila vso priznanje za opravljanje dela in izrazimo željo po nadaljnjem tvornem sodelovanju.

(t. l.)

Nagrade Edvarda Kardelja podeljene

Dne 27. januarja letos so na Kardeljev rojstni dan v palači federacije drugič podelili nagrade Edvarda Kardelja. Podeljujejo jih vsako tretje leto za izjemne dosežke in prispevek k razvoju teorije in prakse samoupravljanja. Nagrado je ustanovila pred tremi leti skupščina SFRJ z namenom, da se trajno počasti pomen in delo našega velikega revolucionarja in teoretika. Ta nagrada je ob nagradi AVNOJ-a in prvomajski nagradi najvišje priznanje jugoslovanskega pomena.

Letošnji nagrajenci so: Vojislav Rakić, sodnik ustavnega sodišča Jugoslavije, delovna organizacija UTOK iz Kamnika in srečanje samoupravljalcev "Rdeči prapor" iz Kragujevca.

(t. l.)

Osební dohodki, štipendije ...

Statistični zavodi vsako leto v prvih dneh in tednih hite z zbiranjem in ugotavljanjem najrazličnejših podatkov za preteklo leto. Tako tudi letos.

Osební dohodki v letu 1985

Zavod za statistiko SR Slovenije je objavil podatke o povprečnih osebnih dohodkih, izplačanih na področju Slovenije v letu 1985. Povprečni mesečni osebni dohodek v letu 1985 je znašal v Sloveniji 54.986,00 din. To pomeni, da so bili lani za 98,1 % višji kot v letu 1984, realno pa za 10,4 %. Poudarili pa so, da so ti podatki začasni, saj je možno, da lahko pride do manjših sprememb tja do aprila letos.

Štipendije višje od 1. marca

Izvršni odbor Skupščine delegatov, udeležencev Samoupravnega sporazuma o

štipendiranju v SR Sloveniji, je na svoji seji dne 14. februarja 1986 sklenil, da bodo od 1. marca 1986 dalje štipendije višje za 25 %. Določena je bila višina štipendij za posamezne vrste uspehov na šolah srednjega, višjega in visokega izobraževanja. Zvišane bodo kadrovske štipendije in štipendije iz združenih sredstev. Z novim povišanjem štipendij se v Sloveniji približujemo cilju, da bi najvišja štipendija spet predstavljala 60 % povprečnega osebnega dohodka. Od decembra 1984 do decembra 1985 so se štipendije povečale štirikrat, skupno pa za 115,2 %.

Višji pedagoški delavec Alojz Deželak je v začetku leta prevzel mesto direktorja Kulturno-rekreacijskega centra "14. oktober" v Hrastniku. Do konca lanskega leta je bil zaposlen kot prosvetni delavec v Osnovni šoli Vitka Pavliča v Hrastniku. Dosedanji direktor KRC-a Andrej Mlinar je odšel v TKI Hrastnik.

Od 1. februarja letos opravlja dela in naloge glavnega urednika Radia Trbovlje Manca Ocvirk. Doslej je vodila več let Medobčinsko študijsko središče politične

Volitve — imenovanja

šole CK ZKS pri Medobčinskem svetu ZKS revirskih občin v Trbovljah. Od tega dne dalje pa vodi to medobčinsko študijsko središče Marjana Kopše, učiteljica, sicer pa zadnja štiri leta izvršna sekretarka občinskega komiteja ZKS v Hrastniku.

Miran Tomše, predsednik koordinacijske konferencе ZSMS SOZD REK EK, sicer pa sodelavec DO RRPS — tozd Rudnik Trbovlje, je bil 6. februarja 1986 imenovan za sekretarja občinske konference ZSMS Trbovlje.

Posvetovanja, simpoziji, konference

V času od 10. do 13. marca 1986 bo v domu Inženirjev in tehnikov v Zagrebu seminar o planiranju, koncepciji in izgradnji tipskih transformatorskih postaj 110/35, 20, 10 kV v elektroenergetskem sistemu. Organizira ga elektroenergetska inspekcija SR Hrvatske, skupnost elektrogospodarskih organizacij Hrvatske, Elektroprenos in sozd Rade Končar iz Zagreba. Namenjen je strokovnjakom iz elektrogospodarskih organizacij, pa tudi velikih porabnikov električne energije.

V času od 14. do 15. maja 1986 bo v Festivalni dvorani na Bledu jugoslovansko nemško posvetovanje na temo: Termoelektroenergetika 1986. Posvetovanje organizirata JUGEL, Beograd, Elektroatitut Milan Vidmar iz Ljubljane in VGB — tehniško združenje velikih proizvajalcev električne energije, Essen iz ZR Nemčije. Namen posvetovanja je, da se udeleženci seznajajo z uporabo nizkokaloričnih premogov v ter-

moelektrarnah, problematiko varstva okolja pri termoelektrarnah, perspektivami jedrskega goriva, govor pa bo tudi o možnostih revitalizacije obstoječih objektov, ki zanimajo energetike obeh držav. Predavali bodo najuglednejši jugoslovanski in nemški strokovnjaki.

V dneh od 29. do 31. maja 1986 bo v Opatiji osmo posvetovanje o energiji. Organizira ga center za delavsko ustvarjalnost RAST YU RIJEKA s sodelovanjem nekaterih drugih sorodnih organizacij. Na posvetovanju bodo obravnavali tri glavna tematska področja: obnovljivi viri energije, racionalizacija porabe in proizvodnje energije ter energija in varnost človekovega okolja. Poleg tega organizatorji žele, da bi na tem posvetovanju obravnavali tudi problematiko transporta energije, dosedanje izkušnje ter možnosti in upravičenost tekočih goriv z drugimi viri v Jugoslaviji ter energijo v turizmu.

Uskladitev pokojnin za leto 1985

Dne 14. februarja letos se je sestel odbor za plan in finance Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije — SPIZ. Na tej seji je obravnaval dokončno uskladitev pokojnin za leto 1985. Ugotovili so, na podlagi podatkov Zavoda SR Slovenije za statistiko, da so se v Sloveniji lansko leto osebni dohodki dvignili napram letu 1984 povprečno za 98,1 %. Zato je bilo treba pokojnine povečati za 5,7 %. S tem pa so uskladili pokojnine z gibanjem osebnih dohodkov za preteklo leto.

Doslej so usklajevali pokojnine večkrat — za 22 %, 20,75 %, 6 %, 5,3 % in za 14 % od 1. januarja letos. S tem je bilo doseženo 87,45 % skupno povečanje pokojnin za leto 1985. Tokratno povečanje za 5,7 % na račun dokončne uskladitve bodo prejeli upokojenci za marec, hkrati pa tudi razliko za dva meseca — januar in februar 1986. Povečanje velja torej od 1. januarja 1986.

Na tej seji pa so uskladili nove pokojnine po 1. juliju lani za 46,9 %. S tem naj bi zagotovili tudi novim upokojencem enak položaj, kot če bi se upokojili leta 1982.

Na seji tega odbora pa so potrdili tudi predlog za določitev najnižje in najvišje pokojninske osnove. Od 1. januarja 1986 veljata kot najvišja pokojninska osnova 192.481.— s tem da bo znašala najvišja pokojnina za polno pokojninsko dobo 163.583.— din, najnižja pokojninska osnova pa 40.617.— din, s tem da bo znašala najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo 34.525.— din.

Uskladili pa so tudi varstvene dodatke pod enakimi pogoji kot doslej, čeprav so imeli na sedanjo ureditev nekaj pripomb.

(t. l.)

Iz naše polpretekle zgodovine. Številni prostovoljni delavci, med njimi je bilo tudi mnogo rudarjev in delavcev iz TET, pri pričetku gradnje sindikalnega doma v Trbovljah na Gimnazijski cesti. Opravljenega je bilo mnogo prostovoljnega dela.

8. februar — slovenski kulturni praznik

Marica Grešak — Jakopič

Smrt pred rovom

Podeljena so bila priznanja

Dne 1. februarja 1945 je Predsedstvo SNOS-a sprejelo odlok, s katerim je bil 8. februar, dan smrti dr. Franceta Prešerna, osrednjega slovenskega genija, proglašen za kulturni praznik slovenskega naroda. Z odlokom je bilo določeno, da naj se ta dan odtlej s proslavami in svečanostmi praznuje po vseh slovenskih prosvetnih in kulturnih ustanovah ter zavodih. Pri tem naj se ves slovenski narod pridruži in sodeluje.

Ta praznik dejansko slavimo v vseh bojnih letih. Zadnja leta dajemo tem proslavam še poseben poudarek.

Večina letošnjih proslav je bila organizirana v petek, 7. februarja. Osrednja republiška proslava je bila v Cankarjevem domu. Na njej je govoril dr. Matjaž Kmecl, predsednik republiškega komiteja za kulturo. Letošnji Prešernovi nagrajenci so: Marjan Pogačnik, slikar, Dominik Smole, pisatelj in Gregor Strniša, pesnik. Med desetimi nagrajenci Prešernovega sklada je tokrat tudi trboveljski rojak Mirko Lipužič, arhitekt — scenograf.

V Trbovljah je Kulturna skupnost pripravila teden kulture od 4. do 7. februarja. Prvi dan je bil v Delavskem domu Trbovlje, literarno—glasbeni večer na temo: Rudarske pesmi iz šolskih klopi. Naslednji dan bi moral koncertirati Pihalni orkester jeseniških železarjev, kar pa je odpadlo zaradi bolezni. Dne 6.2. zvečer je bila v knjižnici Toneta Seliškara odprta razstava literarnih del na temo: Naš kraj v pesmi, prozi in zgodovinopisju, hkrati pa je bila odprta likovna razstava del Ivana Žgalina, člana RELIK-a. Dne 7.2. pa je v dopoldanskih urah pripravil mladinski pevski zbor Trbovlje pod vodstvom Ide Virt matinejski koncert za učence

osnovne šole. Ob 17.30 je bila odprta v likovni galeriji Trbovlje v Delavskem domu samostojna razstava akvarelov Janeza Kneza, ak. slikarja, ob 18. uri pa je bila v gledališki dvorani osrednja proslava. Na njej so sodelovali MOPZ Zarja pod vodstvom Riharda Majcna, MePZ Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja in člani gledališča Svobode Center. Predsednika skupščine Janez Ocepek in odbora za svobodno menjavo Martin Rojšek sta ob ustrezni obrazložitvi podelila letošnja priznanja zaslužnim kulturnim delavcem. Plakete Tončke Čec so prejeli: Franci Jarc, Anica Kosec in Janez Zavolovšek; priznanja Tončke Čec pa: Jože Andrej Cibej, Tilka Gorjup in Ernest Špiler.

V Zagorju so 7. februarja zvečer odprli v Delavskem domu razstavo del 22. srečanja slikarjev v lanskoletni koloniji Izlake Zagorje. Na proslavi, ki je sledila otvoritvi razstave, pa so podelili najvišja občinska priznanja za delo in uspehe na kulturnem področju, plakete dr. Slavka Gruma (z nagradami): Recitacijski skupini DPD Svoboda Zagorje, Zlatku Benku in Jožetu Tiklju.

V Hrastniku so pripravili teden kulture. V tem tednu je nastopil folklorni ansambel iz Laškega, proslavili so 110-letnico rojstva Ivana Cankarja, 400-letnico smrti Primoža Trubarja, na predvečer praznika pa so se predstavile ljubiteljske dejavnosti.

Osnovna organizacija Zveze sindikatov DO RRPS, tozdr Rudnik Trbovlje, je 7. februarja ob 13.40 pripravila kulturno prireditev v moštveni čakalnici. Nastopil je mešani pevski zbor Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja, odprta pa je bila ob tej priliki razstava likovnih del 14 članov RELIK-a z osemnajstimi deli. Proslavo sta odprla in končala Miha Gosak, ki je tudi recitiral Prešernovo Zdravljico in Rudi Janežič, ki je odprl razstavo.

Podobno prireditev so pripravili tudi mladi v moštveni čakalnici v tozdr Rudnik Hrastnik. Pripravili in izvedli pa so jih tudi v Senovem, Črnomlju in Laškem.

Naj na koncu zapišem še tele besede pesnika C. Zlobca. Prešeren je ustvarjal najvišje vrednote in je s svojo poezijo izžareval vero v prihodnost. In prav v tem bi morali biti danes njegovi najzvestejši dediči. Bolj ko nas življenje pritiska k tlom, bolj bi mu morali kljubovati z najvišjim vzponom svoje ustvarjalnosti. In tokrat imamo, kljub vsemu, prvič za to možnost. Osmi februar in vse, kar se dogaja okrog njega, sprejmemo resnično kot svoj kulturni praznik:

povrnimo si svojo izgubljeno samoza-vest, da smo kulturni narod, kar pomeni vsestransko in na najvišji ravni ustvarjalni narod. Prav to hotenje je naša zvestoba Prešernu.

T. Lenarčič

Objokanih oči in v črni ruti, objokanih oči v nesreči kruti, ki vzela je može — rudarje, svojih srečnih src brodarje.

Črna jama jim je bila mila, nič žalega jim ni storila, a ta promet nesrečne ceste, same so ostale, žene zveste.

Kdo v naročje bo jemal otroke, ki bili so jim desne roke, kdo tolažil mater bo, očeta, ki prilezla sta že v pozna leta.

Zvečer se bodo zopet zvezde vžgale, v bledem soju mesečine zaplesale, a uste bodo šepetale, to ime, ki ga v prsih nosi žalostno srce.

Pesem je napisana v spomin na smrtno ponesrečene štiri rudarje, ki so izgubili življenje v prometni nesreči 31. januarja 1986, ko so se peljali v jutranjih urah na delo v jamo Brezno rudnika Laško.

Marjan Mauko

Jamski strelec

Prišel bi v knjigo rekordov, če bi se to štel, koliko oddam strelav.

Dan za dnem, teden za tednom, mesec za mesecem, leto za letom se gora trese; ko zagrmi, žive duše ni, vse se lomi, trdi kamen se drobi, odpira plemenite zaklade.

Ko moj strel zadoni, mrtvih ni, so pa žrtve.

Zdaj je vse nared, da pokne, tovarišija zbrana, straža poslana in ko spustim svoj glas, še zadnji umolkne.

OGENJ!

Ta beseda prileti iz ust kot krogla iz puške — zmrazi tovarišijo in mene.

Smo vse naredili prav, sem naredil?

In v drugo zareže moj glas v tišino.

OGENJ!

Sem pripravljen in se zaderem tretjič.

OGENJ!

Vem, če je zdaj koga prineslo, ga je tudi odneslo.

Ko se moj glas sreča z grmenjem.

Dr. France Prešeren

Jože — Andrej Čibej

Naš ata

Str ata ga je zajbru,
pa strica tud'n dva,
no atek kulm kuople,
med knapi smo doma.

V nedelo si str ata
je bunkuca nalou,
utrokom škrinc naložu
in nem prpuvedvou.

Kaku se učas je delal
na gruntu in u jam,
kaku so knapi odhajal
za kruhom u frent drgam.

Naš ata nej bo—srečno!
In srečno drugem usem,
tem tvojem kumeratam,
usem delovnem ldem.
Srečno! Srečno! Srečno! Srečno!

Puol atek je puvedu,
kako se dela zdej,
mašina mu pomaga,
hitrej gre del naprej.

A glaune so še ruoke,
da fedrunja je fejst,
ja plunt je treba u ruoke,
če huočeš kam prlejš.

Utroc smo ata gljedal, junak se
nam je zdel,
zmed nas bojo tudi knapi, ta foh bo
tle še žvel.

Pesem je uglasbil Oto Pestner, poje jo
pa ansambel Mladi upi iz Trbovelj. S to
skladbo so Mladi upi na Štajerski jeseni
v Mariboru leta 1983 dosegli prvo mesto.

Dnevi ljubiteljske ustvarjalnosti 1986

"Kultura je tista, ki določa človeka v njegovem bistvu", smo zapisali v uvodu razpisa Zveze kulturnih organizacij Hrastnika za kulturno akcijo DNEVI LJUBITELJSKE USTVARJALNOSTI 86, ki jo letos spet organiziramo v mesecu februarju. Kar osem let zapored se v tej akciji srečujemo kulturni ljubitelji — ustvarjalci in poustvarjalci — na prireditvah v kulturnih domovih, delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in šolah, da bi prikazali celovito podobo našega dela. Na razpis ZKO se je prijavilo 25 skupin s svojimi programi in predlogi za sodelovanje na prireditvah. Cel mesec (8. februar — 8. marec) smo namenili naši akciji, pa se je izkazalo, da je dni kar premalo za vse nastope in vsa srečanja, na katerih bi kulturniki pokazali, kaj ustvarjajo.

Začeli smo s proslavami slovenskega kulturnega praznika: v Hrastniku smo se spomnili pomembnih obletnic iz slovenske literature (400 let smrti Primoža Trubarja, 110 let rojstva Ivana Cankarja) in s Prešernovimi teksti počastili dan njegove smrti leta 1848; na Dolu je bila proslava pevsko obarvana, prireditev za osnovnošolce pa je bila nekaj posebnega — prikaz instrumentalne dejavnosti v našem

kraju in spodbuda za vključevanje v godbi na pihala in v Veliki zabavni orkester. Grenak spomin bo ostal v srcih vseh, ki smo pripravili proslavi v Hrastniku in na Dolu — obiskovalci so bili izredno maloštevilni. V našem kraju pa imamo toliko članov kulturnih skupin, da bi dvorano Delavskega doma lahko napolnili TRIK-RAT! In kar verjeti ne morem, da so prav kulturniki pozabili na SVOJ praznik!

Upam, da bodo vse ostale prireditve tako lepo izvedene in obiskane, kot je bil predstavni koncert Velikega zabavnega orkestra, ki je na nastopu gostil trboveljske mažoretke. Navdušenje publike je bilo veliko in iskreno.

V okviru letošnje kulturne sekcije se bodo zvrstile še številne kulturne prireditve — med drugim tudi letni koncert moškega pevskega zbora DPD Svoboda II (dirigenti Vili Petrič, Karel Plazar in Milan Kaluder), gostovanje Ručarske godbe (dirigent Franc Grobenšek) in folklorne skupine DPD Svoboda I v KS Turje, najmlajši se bodo srečali s pisateljico Branko Jurca, ... Kot vsako leto bo tudi letos največ prireditev okrog dneva žena, ko bodo nastopili predvsem najmlajši.

Sonja Juvan

Delo in kultura sta neločljiva

V drugi polovici januarja in prvi polovici februarja letos je bilo v vseh večjih in manjših krajih, krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela, šolah in drugod mnogo kulturnih prireditev. V glavnem so jih organizirali in izvedli v okviru letošnjih praznovanj slovenskega kulturnega praznika.

Nekaj teh prireditev bomo na kratko zabeležili kot običajno vsak mesec.

Gledališke predstave

8.2. je gostovalo v zagorskem delavskem domu Prešernovo gledališče iz Kranja. Nastopili so trikrat z delom: Finte naprodaj. Predstave so bile namenjene v glavnem za šolsko mladino.

19.2. je gostovala v Delavskem domu Trbovlje Drama SNG iz Ljubljane. Nastopili so z delom Bertolta Brechta: Malomeščanska svatba. Ob 17. uri so nastopili za srednješolski, ob 19.30 uri pa za večerni abonma.

Koncerti

4. februarja je bil v Delavskem domu Trbovlje tretji literarno—glasbeni večer na temo: Rudarske pesmi iz šolskih klopi.

Mladi pevci so zapeli 15 mladinskih pesmi, ki jih je na besedilo mladih pesnikov v celoti uglasbil Jože Skrinar. Pevce in pevke je pripravila Ida Virt, recitatorje Nanda Guček, spored pa je pripravil in organiziral Jože Skrinar. Pesmi so peli Mojca Baloh, Neli Prosenc, Ludvik Pišlar, Zoran Milakovič, Ana Čerk, Karmen Grmšek, Andreja Žohar, Pavlina Cestnik, Kiti Virt, Karmen Lindič, Tanja Ribič. Pesmi pa so recitirali: Mojca Benko, Alenka Pečnik, Urška Florjanc, Anka Šintar, Ines Ostrič, Nina Maleš, Katarina Dolanc, Sergeja Tori. Avtorji pesmi: Marjana Kodrun, Janca Savšek, Angelca Štelcer, Bojana Drev, Mateja Gajšek, Jožica Skok, Blanka Jokan, Jože Švener, Manca Pirc, Gorazd Tajnik, Mojca Repovž, Mateja Pešl, Tomaž Zupančič, Polona Košir in Tanja Ribič.

18. januarja je gostoval MoPZ Zarja Trbovlje pod vodstvom Riharda Majcna na Slovenskem Javorniku v kulturnem domu. Na celovečernem koncertu so peli delavske, revolucionarne in narodne pesmi od renesanse do sodobnikov.

14. februarja je v Delavskem domu v Hrastniku prvič samostojno nastopil veliki zabavni orkester Hrastnik p.v. Sloboda-Filipoviča. Na prvi predstavitvi so so-

delovale tudi mažoretke srednješolskega kulturnega društva Trbovlje, ki jih vodi Erna Zalezina. V orkestru sodeluje 22 mladih glasbenikov.

7. februarja so pripravili v večernih urah v Delavskem domu Trbovlje v okviru osrednje proslave ob slovenskem kulturnem prazniku koncert MoPZ Zarja (dirigent Rihard Majcen), MoPZ Slavček (dirigent Jože Skrinar), recitatorji gledališča Svobode Center. Pri klavirju je bila prof. Slavica Gregl.

7. februarja so med dopoldansko in popoldansko izmeno pripravili v moštveni čakalnici Rudnika Trbovlje sindikati tega rudnika krajši koncert narodnih in umetnih pesmi v izvedbi MePZ Slavček. Peli so p. v. Jožeta Skrinarja v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

15. februarja je gostoval MePZ Svoboda II iz Trbovelj p. v. Helge Brinar v Braniku ob njihovem krajevnem prazniku. Peli so partizanske, umetne in narodne pesmi.

20. februarja je v glasbeni šoli Trbovlje potekal I. del, 25. februarja pa v Delavskem domu v Hrastniku II. del 12. revije

zasavskih glasbenih šol — Litije, Zagorja, Trbovelj, Hrastnika in Radeč.

Likovne razstave

Od 24. januarja do 3. februarja je bila v avli Delavskega doma v Zagorju likovna razstava del Marjana Skumavca, ak. slikar-

ja iz Ljubljane. Pripravila jo je slikarska kolonija Izlake — Zagorje.

6. februarja je bila odprta v knjižnici Toneta Seliškarja v Trbovljah, razstava osmih del slikarja Ivana Žgalina — Džanga, člana RELIK-a. Odprta je bila do začetka marca — motivi, pokrajina.

Jože Ovnik, član kolektiva tozd IMD v do RGD — Kovač pri delu, grafika

Od 29. novembra 1985 do 3.2.1986 je v Splošni bolnici samostojno razstavljal svoja dela slikar Vinko Hrovatič, član RELIK-a — grafika, les, motivi rudarski in pokrajinski.

Od 3. do 15.2. je razstavljal v Splošni bolnici Trbovlje slikarka Helca Krasnik, članica RELIK-a 9. akvarelov s pokrajinsko motiviko — iz treh likovnih kolonij Vršič, Mojstrana, Dudovica.

7. februarja je bila odprta v moštveni čakalnici Rudnika Trbovlje slikarska razstava del članov RELIK-a. Trajala je do 17.2. Svoja dela so razstavljali: Metod Lavrini, Bojan Piki, Helca Krasnik, Stane Leskovšek, Ivanka Uršič, Ervin Matešič, Rudi Špan, Alojz Medved, Ernest Špilar, Zdravko Dolinšek, Iztok Perme, Ivan Žgalin, Franc Ostanek in Milan Razboršek. Skupno so razstavljali 18 del v raznih tehnikah in na razne motive.

Od 4.2. do 5.3. je bila v poslovnih prostorih tovarne zdravil Krka v Novem mestu — Ločna samostojna razstava del Janeza Kneza, ak. slikarja iz Trbovelj. Razstavljal je 30 svojih del. Od 7. do 17.2. je bila v likovni galeriji Trbovlje v Delavskem domu samostojna slikarska razstava del Janeza Kneza, ak. slikarja. Razstavljal je 30 akvarelov. Ob otvoritvi je sodeloval PePZ Slavček p. v. Jožeta Skrinarja, z uvodnimi besedami pa je razstavo odprl Slavko Stošički.

6. februarja je bila odprta v Rogaški Slatini razstava del Janeza Kneza, ak. slikarja in Ane Marije Vlaj—Osvald. Knez se je na tej razstavi predstavil z olji iz ciklusa Fragmenti iz moje mladosti, Vlajeva pa z izdelki v kelim tehnik.

Janez Knez se je torej istočasno predstavil na treh lokacijsko ločenih razstavah in to ob letošnjem kulturnem prazniku.

Od 7. do 17. februarja je bila v Delavskem domu Zagorje odprta 22. slikarska razstava slikarske kolonije Izlake — Zagorje. Svoja dela iz lanskoletne izlaške kolonije so razstavljali: Nikolaj Beer z Izlake, Franc Curk iz Vrhnike, Stane Hrvatič, Zdenko Huzjan, Miloš Lavrenčič, Tone Seifert, Branko Simčič, Marjan Skumovc iz Ljubljane, Rado Jerič iz Maribora, Martina Koritnik—Fajt iz Krškega, Dime Miladinov iz Skopja in domačin Franc Kopitar iz Zagorja.

Ostale prireditve

Dne 6. februarja zvečer je bila v knjižnici Toneta Seliškarja v Trbovljah, odprta razstava knjižnih del pod geslom: Naš kraj v pesmi, prozi in zgodovinopisju. Prvikrat so bila razstavljena knjižna dela, ki se neposredno ali posredno nanašajo na Trbovlje. Ob otvoritvi je sodeloval MePZ Slavček p. v. Jožeta Skrinarja. Pobudo za to razstavo je dal odbor za literarno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Trbovlje, dela za razstavo pa so pripravili v knjižnici in Revirskem muzeju ljudske revolucije. Razstavo je odprl predstavnik odbora za literarno dejavnost pri ZKO.

(t. l.)

Potovanje med rjave zaklade

Razred, poln študentov gradbeništva Tehniške fakultete v Mariboru. Predavanje se vleče v neskončnost. Kazalci na uri se skorajda ne premikajo, in vendar se je treba prebiti do konca. Če ne gre drugače s šepetajočimi pogovori o drugih, zanimivejših stvareh. Na primer o junakih posebne vrste, ki svoje delovne ure preživijo med rjavimi bogastvi in med drugim skrbijo za to, da je naša predavalnica danes vsaj malce toplejša kot ponavadi. Krasno bi jih bilo nekoč obiskati. Še nekaj stavkov, navdušujočih vzklikov — ideja se razrašča, zaživi — GREMO V RUDNIK RJAVEGA PREMOGA HRASTNIK.

Organizacija je stekla, potrudili sta se obe strani in jutranji vlak iz Maribora je v petek, 17.1.1986, pripeljal štirinajst zaspanih, a radovednih obrazov. Pustolovščina se je začela!

Prvi vtisi o Hrastniku — slabi. Kot domačinki mi je bilo kar malo hudo, ko jim nisem mogla pojasniti, zakaj zadušljiv zrak, zakaj dim vijugajoč se v nebo in glavno: zakaj je voda v potoku Boben bela in ne bistro brezbarvna. Stvari, pred katerimi domačini na silo zatiskamo oči, pred gosti ne ostanejo skrite. Sicer to ni pravo mesto, vendar bi vseeno rada izrazila svojo, našo dolgoletno željo. Nekaj je treba storiti. Čemu naše mesto ne bi dobilo lepšega, bolj zdravega videza? Ali naše delovne organizacije, delovni ljudje s skupnimi močmi res ne moremo poskrbeti za čistilne naprave?

Zajtrk nam je spet dvignil optimizem in nekaj minut pred osmo uro zjutraj smo se znašli pred upravo rudnika. Strojnik hrastniškega premogovnika so nas res pristrčno sprejeli in popeljali v sobo z napisom Reševalna postaja. Po začetnem pozdravu so nam podali nekaj osnovnih podatkov o našem premogovniku, nas seznanili s potekom ekskurzije in našo pot dokaj nazorno prikazali na načrtih. Zatem smo si oblekli "delovne obleke", obuli škornje in si nadeli vso potrebno opremo. Čelade so nam krasno pristajale, otroško so nas razveselile jamske svetilke. Za vsak slučaj še preventiva — okrog vratu že visi reševalna maska. Tu so še resne stvari — naši podpisi v posebno knjigo, potrditev, da je odgovornost na lastnih ramenih. Kratek sprehod in že smo stali pred dvigalom, ki vabi v podzemlje — po knapovsko rečeno: čakali smo na "šalo". Lotevala se nas je rahla vznemirjenost, ki jo je prekinil tovariš Matej, ki nas je spomnil na staro rudarsko navado, to je žvečenje tobaka. Dodobra smo se nasmejali ob pogledih na skremžene obraze fantov, ki so poskusili s tem.

Še zadnji pogled v svetel dan in nato tema. Spuščali smo se v nedrje naše Zemlje. Prižgale so se svetilke na čeladah, izstopili smo. Spet vsi zbrani (peljali smo se v dveh skupinah) smo se podali po temnih rovih. Naš čut za orientacijo je bil hitro zmeden, prepustili smo se varnemu vodenju naših spremljevalcev. Le ti so nas opozarjali na zanimivosti, nam poročali o globinah in položaju, kjer smo se nahajali, odgovarjali na naša vprašanja. Najbolj nas je seveda pritegnil prostor, kjer se vrši največji čelni odkop premoga s hidravličnim podporjem. Tu je proizvodnja organizirana moderno, med drugim s pomočjo krožnega rezila in tekočega traku. Seveda brez pridnih rok rudarjev še zdaleč ne gre. Kar malce težav smo imeli s hojo po blatu na kraj, kjer je vdor vode. Po približno dveh urah hoje se je naša pot zaključila tam, kjer se je začela. Znašli smo se na prostem, kjer smo izstopili iz dvigala.

"Šala" se je ponovno dvignila. Sonce je zasijalo na naše obraze. Zbegano smo se spogledali, nabitno polni novih vtisov. Vsak jih je začel urejati po svoje, a vsi smo si bili enotnega mnenja: "Knapovski kruh ni lahek!"

Voda je izprala naša telesa, nove vtise je le še osvežila. Oblekli smo si svoja oblačila in nato doživeli še eno prijetno presenečenje. Študenti res nismo navajeni na takšno pozornost in gostoljubnost. Pripravili so nam namreč okusno malico, ki se nam je po razhlo naporni hoji res prilegla. Med malico smo se še bolj spoprijateljili z našimi vodiči, izražali svoja mnenja, spraševali. Skratka, zaključek je potekal res v prijateljskem vzdušju. Prišel je čas slovesa, stiski rok in zadnji — Srečno.

Pospremila sem jih na pot, pravi komentarji pa so se vrstili pri ponovnem srečanju na predavanjih v Mariboru. Vsi smo bili navdušeni, čudili so se pristrčnosti rudarjev, sama pa sem bila nemalo ponosna, saj sem tako rekoč prava "knapovska hči". Poleg tega, da je bila potešena naša radovednost, nam je izlet tudi strokovno koristil, saj je gradbeništvo panoga, ki je precej sorodna z rudarstvom.

Ob koncu se želim v imenu vseh nas študentov drugega letnika gradbeništva s Tehniške fakultete Maribor, pristrčno zahvaliti vsem, ki so pripomogli k temu, da je naše "Potovanje med rjave zaklade" tako čudovito uspelo. Vsem, tako vodilnim delavcem, našim vodičem, vsem zaposlenim, zlasti pa rudarjem, izrekamo iskreno zahvalo, želimo mnogo delovnih uspehov, čim manj ovir med rjavimi skladi in kličemo glasni Srečno!

Tatjana Perc

Izposojeni trenutki resnice

V gorah je najdeno le tisto, kar vanje prinesemo.

Lagarde

Vsak dan se učite, da boste jutri poučevali.

Fagnet

Takoj za kruhom je vzgoja ljudstva najpotrebnejša.

Danton

Največjo ceno na svetu ima svoboden in radoveden človeški duh.

Steinbeck

Od vsega, kar prinesemo domov s potovanja, je največ vredna cela koža.

Perzijska modrost

Zelo bogat je, kdor zna brzditi svoje želje.

Voltaire

Ne išči kot milost za tisto, kar lahko dosežeš z močjo.

Cervantes

Neumni se smeje tudi takrat, kadar se davi.

Angleški pregovor

Ni sonca brez svetlobe, ni človeka brez ljubezni.

Goethe

Če žena stopi v zakon z vrlinami, je prinesla dovolj dote.

Plaut

Lažni prijatelj je podoben senci, ki nas spremlja, dokler nam sije sonce.

Dossi

Glej, preudari, potem delaj.

Conte

Škorpion piči tistega, ki ga je rešil iz ognja.

Indijski pregovor

Vsak moški ima svojo pamet, ženske imajo dve: vse hočejo imeti in nič narediti.

Angleški pregovor

Kaj je, kaj pomeni . . .

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

AIDS — (angleško acquired immunity deficiency syndrome), je naglo napredujoče, nevarno obolenje, ki se je pojavilo v ZDA z začetki v Afriki. Obrambni sistem v obolelem organizmu neha delovati, kar povzroči naglo oslabelost in smrt. Povzročitelj je virus, bolezen je nalezljiva. Prenaša se največ s spolnim odnosom. Pogosten je med homoseksualnimi moškimi narkomani in hemofiliki. Francoska oznaka za AIDS JE SIDA. Bolezen smatrajo za kugo moderne dobe. Zaenkrat ni ozdravljiva.

DELOVNA OPERACIJA — je tisti del delovnega procesa, ki ga opravi en sam delavec ali skupina delavcev. Delovna operacija se deli na prijeme in gibe. Prijem je zaokrožen obseg dela. Ločimo navadne in sestavljene prijeme. Prijeme delimo na gibe. Gibi pa so najmanjši del prijema, ki jih še moremo meriti.

FORDIZEM — je metoda znanstvene organizacije dela, katere pobudnik je ameriški tovarnar avtomobilov Henry Ford (1863 — 1947). Značilnosti fordizma so: tekoči trak, tipizacija, standardizacija, visoka stopnja mehanizacije, avtomatizacija, poseben sistem plačevanja delavcev, da bi se krepili interesi za skupni uspeh tovarne.

INTERKALARNE OBRESTI — so obresti, ki obremenjujejo investicijski kredit za osnovna sredstva med gradnjo, medtem ko postopno izkoriščamo kredit.

KOMASACIJA — pomeni združevanje manjših zemeljskih parcel v večje komplekse, ker je strojna obdelava večjih kompleksov ekonomičnejša.

MATERIALIZEM — je pogled na svet, ki pripisuje prvenstvo materiji, nasproten svetovni naziv je idealizem, ki pravi, da je prvotna ideja in drugotna materija. Marksizem temelji na materialističnem pogledu na svet.

OPTIMALEN — pomeni nekaj najugodnejšega, najbolj ustreznega, z najugodnejšim dosežkom oziroma viškom.

PRODUKTIVNO DELO — je delo, ki je neposredno udeleženo pri proizvodnji materialnih dobrin. Neproduktivno delo pa je le posredno udeleženo pri proizvodnji materialnih dobrin.

SKLADI V ORGANIZACIJI ZDRUŽENEGA DELA — so sklad bruto osebnih dohodkov, sklad skupne porabe, sklad za krepitev materialne osnove in rezervni sklad. V sklade se stekajo sredstva iz čistega dohodka, ki ostane ozdu, ko od dohodka izpolni vse obveznosti do širše družbene skupnosti za skupno in splošno porabo.

TREND — pomeni razvojno smer gibanja kakega pojva v določenem časovnem obdobju.

Odpiranje novih premogovnikov v Jugoslaviji

Po informacijah Splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije so v vseh republikah in pokrajinah v teku dela ali priprave za odpiranje novih premogovnikov bodisi z jamsko ali pa s površinsko eksploatacijo. Prav tako so istočasno v teku tudi rekonstrukcije ali razširitve obstoječih zmogljivosti. Vse to pa delajo z namenom, da bi v letu 1990 povečali proizvodnjo premoga od letos predvidenih 75 na bodočih 92 milijonov ton. V Sloveniji so v teku dela pri odpiranju rudnika Globoko v okviru našega kombinata, pripravljala dela pa so tudi v Benici v Prekmurju. Na Hrvaškem potekajo dela za premogovnika Koromačno in Vojakovački Kloster. Nezmanjšana pa je tudi aktivnost v Bosni in Hercegovini, predvsem v tuzlanskem, zenškem in še nekaterih drugih bazenih. Prvenstveno gre za to, da najdejo ustrezno menjava oziroma nadomestitev za že izčrpane površinske kope in jame. Posebna pozornost velja proizvodnji premoga za splošno in široko porabo v Banovičih, Miljevini, Kamengradu itd. Prav tako niso zanemarljive povečane potrebe elektrogospodarstva, zato so v teku tudi večja rudarska dela za povečanje proizvodnje premoga na rudniku Kakanj, Tuzla in Ugljevik. S tem bi zadostili potrebam ne le sedanjih, temveč tudi bodočih termoelektrarn. Na področju Srbije pa se deloma zavlačujejo dela pri odpiranju rudnika Drmno v okviru REIK Kostolac. Večja dela so tudi na Poljani, ki deluje v sestavu Despotovaških rudnikov Zabela — Kosa. V kolubarskem bazenu pa ima prednost površinski kop Tamnava — zapadno polje. Staro jamo bo zamenjala nova v rudniku Bogovina itd.

Tovrstna aktivnost je tudi v obeh pokrajinah. V Vojvodini potekajo dela v Kovinu. Proučujejo tudi možnost ponovnega odpiranja premogovnika Vrdnik. V kombinatu Kosovo pa načrtujejo povečanje proizvodnje lignita od sedanjih 10 na bodočih 16 milijonov ton. V Makedoniji širijo površinski kop Suvodol, tako da bi lahko zadovoljil potrebe nove termoelektrarne Bitola III. V teku so tudi priprave za odpiranje še dveh manjših premogovnikov, pa tudi nekatere priprave v Črni gori, vendar je trenutno govor le o izdelavi elaborata.

Pred letom dni so izračunali, da bi potrebovali blizu 500 milijard din, da bi lahko vsa dela končali v tekočem srednjeročnem obdobju. Preračunavanje pa je pokazalo, da bo potreben večji znesek zaradi inflacije. Dejstvo je, da se vsepovsod gradi in dela, čeprav denarja za investicije kronično zmanjkuje. Proizvodne zmogljivosti so izkoriščene 95%. Računajo, da bodo znašale izgube jugoslovanskih premogovnikov v preteklem letu okoli 10 milijard dinarjev. Zanimivo je, da niti en premo-

govnik v Jugoslaviji z jamsko eksploatacijo ni posloval pozitivno v preteklem letu.

Termoelektrarna Drmno kasni

Prvi blok termoelektrarne Drmno — Kostolac z močjo 350 MW bi moral pričetati obratovati koncem letošnjega leta. Vse pa kaže, da bodo dejansko blok dokončali še-le v tretjem trimesečju leta 1987. Vsa dela na obeh blokkih z močjo 700 MW pa naj bi bila končana koncem leta 1988. Do podaljšanega roka dokončanja del v TE Drmno je prišlo zaradi pomanjkanja denarja. Da bi lahko lovili sedanji rok in tempo izgradnje, bi potrebovali 48 milijard dinarjev. Tega denarja pa v tem trenutku ni v združenem elektrogospodarstvu Beograd, niti v Elektrovojvodini iz Novega Sada. Letos bi zagotovili le okoli 27 milijard dinarjev. Koordinacijski odbor, ki spremlja izgradnjo premogovnika in TE Drmno, pa si prizadeva še nadalje, da bi zagotovil potrebna sredstva. Stalno odlaganje rokov izgradnje je povzročilo, da sedanja vrednost obeh objektov prekoračuje 150 milijard dinarjev, to je dvajsetkrat več od začetne vrednosti.

Trstenik — geotermalne raziskave

Tovarna Prva petoletka iz Trstenika je zaradi težke situacije v pogledu oskrbe z energijo sklenila, da bo opravila raziskave na geotermalno energijo na področju Trstenika. V neposredni bližini mestne tovarne že izvajajo dela delavci Geoslužbe iz Beograda. Dela se odvijajo 24 ur neprekinjeno in v letu dni so izvrtali 1500 m vrtin. Temperatura vode na spodnjem delu vrtine znaša 70°C. Po opravljenih analizah, ki jih je opravila rudarska geološka fakulteta iz Beograda, so se dogovorili, da bodo vrtanje nadaljevali do 2100 m globine. Gre za ugotovitev o možnostih praktičnega izkoriščanja geotermalne energije. Dela financira več zainteresiranih strani. Raziskovalna dela naj bi končali do konca letošnjega leta.

Okvara termoelektrarne Obrenovac

Pred kratkim je prišlo do hude okvare bloka A—6 termoelektrarne Nikola Tesla v Obrenovcu z močjo 300 MW. Okvare so tako hude, da bo popravilo trajalo dalj časa. Iz tega razloga so pristopili v Elektrogospodarstvu Srbije in Interesni skupnosti za elektrogospodarstvo Srbije k popravilu elektroenergetske bilance. V letu 1986 naj bi elektrarne združenega elektrogospodarstva proizvedle 27,8 milijona kWh elektrike. Premogovniki Kolubara, Kostolac in ostali naj bi proizvedli 30,8 milijona ton premoga.

Predvidevajo, da bi izvozili 1,2 milijarde kWh elektrike, da bi s pridobljenimi sredstvi lahko uvozili nov turboagregat v vrednosti okoli 20 milijonov dolarjev, s katerimi bi nadomestili okvarjeni blok

A—6. Ta agregat je dnevno proizvedel 5—6 milijonov kWh elektrike, njegovo poravilo pa bo trajalo blizu 20 mesecev. V letošnjem letu bo tako 1,6 milijarde kWh električne energije manj, kot so sprva računali.

Proizvodnja lignita v Nemški demokratični republiki

Nemška demokratična republika načrtuje letošnjo proizvodnjo lignita v višini 314 milijonov ton. Lani so ga nakopali 300 milijonov ton, v letu 1984 pa 267 milijonov ton. Lignit je udeležen s 70% v skupni porabi energije v Nemški demokratični republiki, koristijo pa ga v termoelektrarnah ter kemijski industriji.

Visoka proizvodnja premoga v BiH

Titovi premogovniki v Bosni in Hercegovini so lani nakopali preko 15 milijonov ton premoga, kar pomeni 52.000 ton več od načrtovane količine oziroma 1,7% več kot v letu 1984. To količino premoga pa so nakopali kljub temu, da od skupno 12 rudnikov 5 ni izpolnilo svojega letnega načrta. Računajo, da bi lahko znašala proizvodnja lani 500.000 ton premoga več, če bi železnica zagotovila potrebno število vagonov preko celega leta. Železnico bi morali prepeljati od rudnikov v lanskem letu okoli 8 milijonov ton, dejansko pa so ga prepeljali po železnici le okoli 6 milijonov ton. Pomanjkanje vagonov, pa deloma tudi nezadovoljiva kakovost premoga, sta bila vzrok, da so izvozili lani le 327.000 ton premoga ali 55% pogodbenih količin.

V Makedoniji boj za premog

Makedonske termoelektrarne Bitola I, Bitola II in Oslomej načrtujejo letošnjo proizvodnjo 2.615 gW ur električne energije, za kar pa naj bi porabili skoraj 5 milijonov ton premoga. Tehnologija teh termoelektrarn pa terja poleg kakovostnega lignita tudi 36.000 ton mazuta. Zaradi nezadovoljivih pogojev eksploatacije premoga in razmeroma visokega deleža mazuta v proizvedeni kWh elektrike, je cena električne energije visoka. Zavoljo tega natopajo tudi večje izgube termoelektrarn. Le-te pa v glavnem pokrivajo iz sredstev gospodarstva, ker te elektrarne zagotavljajo več kot 2/3 proizvodnje elektrike v Makedoniji. Ko bo dokončana tudi TE Bitola III, bo električna energija iz premoga odločilna v skupni porabi. Visok delež električne energije iz TE na premog pa hkrati stavlja tudi vprašanje, do kdaj gospodarstvo lahko računa na tovrstno oskrbo z energijo. Po sedaj ugotovljenih raziskavah razpolaga Makedonija z okoli 800 milijoni ton premoga, v glavnem lignita. Za eksploatacijo bi bilo primerno od te količine 525 milijonov ton. Poleg porabe lignita v TE pa je le-ta čedalje bolj upoštevan tudi pri ogrevanju, predvsem kot zamenjava za mazut, pa tudi za proizvodnjo energije v nekaterih delovnih organizacijah. V teku je izdelava študije, katere cilj je, da se najde rešitev zamenjave vsaj polovice dosedanje količine mazuta s premogom. TE

Bitola III mora biti zgrajena čimprej, da bi lahko omejili pomanjkanje električne energije v naslednjih letih. Računajo, da bo tudi ta blok proizvajal električno energijo neekonomično, pa vendar morajo let tega zgraditi čimprej, ker bo veljal kot del osnove za nadaljnji industrijski razvoj te republike. Vendar pa ugotavljajo, da je premog le ena od energetskih alternativ.

Nova mednarodna organizacija za premog

15 družb iz vsega sveta je pred kratkim ustanovilo novo organizacijo, ki se bo bavila z ekspanzijo koriščenja premoga v svetu. Organizacija se imenuje International Coal Development Institute (ICDI).

Ustanovili so jo po zamisli predsednika britanskega nacionalnega odbora za premog Iana Mac Gregora. Ustanovitelji te družbe proizvajajo letno preko 400 milijonov ton premoga. Svoje sedeže pa imajo v ZDA, Avstraliji, Veliki Britaniji, Franciji, ZR Nemčiji, Kanadi in Južni afriški republiki. Članice te nove mednarodne organizacije postanejo lahko tudi druge družbe in organizacije, tudi iz vzhodnoevropskih držav. Cilji nove organizacije so, da svetovno javnost in svetovno tržišče s premogom seznanijo s prednostmi koriščenja premoga pred drugimi vrstami goriva in energije, pa tudi o možnostih razvoja in raziskav ter o zaščiti človekovega okolja. Nova organizacija ne bo delovala kot kartel in se ne bo ukvarjala s proizvodnjo in cenami. Čeprav bodo posamezne članice te nove organizacije na trgu delovale konkurenčno, pa bo vendarle obveljal skupni interes za razširjanje tržišča s premogom. Predsednik nove organizacije je dr. Karelheinz Bund, nekdanji predsednik zahodnonemške družbe Ruhrkohle, ZRN.

Eolske elektrarne v Mongoliji

Mongolija nima razvitega rudarstva, nima dovolj drugih virov energije, ima pa dovolj vetra. Da bi lahko poganjali številne vodnjake za črpanje vode in da bi osvetljevali njihove jurte, so na jugu puščave Gobi postavili elektrarne na veter. So manjše in z zmogljivostjo po 2,5 kW, oskrbuje pa ena z energijo 200 brigad za vzrejo živine. Dosedanji rezultati so zadovoljivi. Obratovanje črpalk ob uporabi električne energije, pridobljene z vetra, povzroča le desetino stroškov od stroškov obratovanja z nafto. Računajo, da bi na ta način letno prihranili okoli 50.000 ton tekočega goriva.

Njihovi strokovnjaki pa so razvili tudi naprave, ki bodo omogočale realizirati ustrezne programe za razvoj poljedelstva. Gre za namakanje pašnikov itd.

Na zahodu več termoelektrarn na premog

V zahodnoevropskih državah so v preteklem letu ocenili, da narašča moč termoelektrarn na premog. Ta je znašala preteklo leto 9,53 milijona kW, od katerega je 8,91 milijona kW novih termoelektrarn in 620.000 kW elektrarn, ki so prešle na

premog iz drugih vrst goriva. Po načrtih teh držav se bo v letošnjem letu moč elektrarn na premog povečala za 4,04 milijona kW. V razdobju od leta 1985 do 1995 načrtujejo razširitev moči termoelektrarn na premog za skupno 44,97 kW. Največjo širitev moči TE na premog so v letu 1985 zabeležili v ZR Nemčiji, in to za 4,67 milijona kW. Obratovati je pričelo osem velikih elektrarn, hkrati pa so ustavili proizvodnjo v TE z močjo 1,5 milijona kW, od tega elektrarn z močjo 1,2 milijona kW na črni premog in 300.000 kW na rjavi premog. Po programu njihove vlade bodo v času od leta 1985 do leta 1990 v ZR Nemčiji povečali moč TE na premog za 10,37 milijona kW. Hkrati pa bodo v tem obdobju prenehale obratovati TE z močjo 9,40 milijona kW do leta 1993. Pričetek obratovanja 14 novih TE na premog do leta 1990 bo veljalo okoli 11 milijard DM, od tega pa bo okoli 25% porabljenih za opremo za kontrolo onesnaževanja okolja. Zakonski predpisi v ZR Nemčiji so v tem pogledu precej strogi, ker terjajo pri termoelektrarnah postavitev naprav za prečiščevanje plinov in drugih snovi, s tem pa se povečujejo seveda stroški proizvodnje električne energije. To pa so rešili v nekaterih termoelektrarnah s 5% povečanjem cen električne energije, za obdobje 1985 do 1987. Termoelektrarne na premog pa grade v domala vseh zahodnih državah. Vse kaže, da je energija iz TE, kljub visokim stroškom, predvsem zaradi naprav za varstvo okolja, še vedno konkurenčna drugim virom energije.

Površinski kopi imajo prednost

V Bosni in Hercegovini dajejo letos prednost pri gradnji novih premogovnikov oziroma njihovem razširjanju površinskih kopov in to predvsem površinskim kopom Dubrava, Šikulje in Vrtište. Računajo, da bodo letos vložili 49 milijard dinarjev in že letos naj bi iz površinskega kopa Šikulje dobili 300.000 ton premoga, Vrtište bi dalo okoli 700.000 ton, medtem ko bi Dubrava pričela obratovati prihodnje leto. Posamezne etape izgradnje površinskih kopov so potekale v skladu z razpoložljivim denarjem. Ugotavljajo, da zadnja tri leta niso opravili načrtovanih del in nabavili opreme. Izgradnja kasni torej že v začetku za dve do tri leta. To je vzrok, da ti kopi niso v celoti razviti v pogledu zmogljivosti, niti niso pripravljeni za pričetek eksploatacije. Seveda pa je k temu po svoje prispevala visoka inflacija, ki je na glavo postavila vse prejšnje izračune. Drugi problem pa je odplačevanje anuitet za investicijska sredstva v preteklih letih, ki pa še ne dajejo nikakršnih rezultatov. Doslej so v vse tri površinske kope investirali okoli 40 milijard dinarjev, skupna predračunska vrednost po cenah iz preteklega leta pa je dosegla že 146 milijard dinarjev.

Več premoga iz Rembasa

Letos bodo v rudnikih Resavsko — moravskega bazena "Rembas" nakopali okoli

420.000 ton premoga. Letošnji izkop bo večji za 33.000 ton v primerjavi z lanskim. Težišče letošnjega proizvodnega načrta je v povečanju proizvodnje v jamah Jelovac, Ravna reka in Resava, medtem ko računajo na drugo polletje v jami Strmosten in Senjskih rudnikih na večja in obsežnejša investicijska dela. Načrtujejo odpiranje novih ležišč v jami Ravna reka, uvajanje nove mehanizacije v jamo Jelovac, kompletni sistem varstva pri delu in rekonstrukcija in modernizacija objektov v spremljajočih dejavnostih. Pomembna sredstva bodo vložili v raziskovalna dela. Zgradili pa bodo tudi 50 stanovanj. V celoti primanjkuje tem rudnikom okoli 300 rudarjev.

Težave v premogovniku Aleksinac

Zadnja nesreča v premogovniku Aleksinac, nizke cene premoga in pomanjkanje rudarjev so ta premogovnik pripeljali v zelo težek položaj. Rezultat tega je manjša proizvodnja za 4 do 5.000 mesečno, izguba in dolgovi pa znašajo že 2,5 milijarde dinarjev. Sanacijski program po vsemu sodeč ni dal pričakovanih rezultatov. O nadaljnji usodi tega rudnika pa so pred kratkim govorili v Gospodarski zbornici Srbije, ob prisotnosti predstavnikov kolektiva Rudarskega instituta iz Beograda in Republiškega komiteja za energetiko. Dogovorili so se, da bo rudnik Aleksinac do konca julija letos izdelal študijo o možnih rešitvah za uspešnejše delo. Poleg tega bi se s kupci premoga in drugimi zainteresiranimi organi in organizacijami odločili o nadaljnji usodi rudnika, njegovem razvoju ali eventualnem prenehanju dela.

Kolubara gradi

Delavski svet REIK Kolubara iz Lazarevca je dal soglasje pred nedavnim, da se potrdi sklep sveta delovne organizacije v ustanavljanju TE—TO Kolubara B o izbiri opreme za dva bloka s po 330 MW instalirane moči. Izbrali so najugodnejše tehnično tehnološke in komercialno finančne ponudbe. Turbogeneratorske naprave bo nabavila Jugoturbina iz Karlovca in Brown Boveri iz Švice ob sodelovanju Rade Končarja iz Zagreba in MIN-a iz Niša. Kotlovne naprave pa bo dobavil Minel iz Beograda in Combustion iz Kanade. V Kolubari B bodo vgradili prvi doma izdelan generator lastne konstrukcije Rade Končarja. Kolubara B bo torej prva elektrarna, ki bo celotno opremo nabavila za dinarje in ne bo imela tujih zadolžitvev. Domača podjetja, ki bodo dobavljala opremo se bodo dogovorila za uvozni del opreme in storitev, svoje obveznosti do dobaviteljev iz tujine pa bodo vračali z izvozom svojih proizvodov in drugih proizvodov jugoslovske industrije. Tako se bo vračal ne le dolg, pač pa tudi dospele obresti. Iz takšnega sodelovanja pa bodo nastali tudi drugačni odnosi in novi posli. Tak način gradnje je prava posebnost gradnje Kolubara B. Sicer pa pomeni gradnja nove TE Kolubara B najpomembnejši in največji investicijski podvig v Srbiji v naslednjih 15 letih. Vložili bodo preko 150

milijard dinarjev. Sicer pa so sklep o zgraditvi tega objekta sprejeli že pred leti. S proizvodnjo naj bi pričeli koncem leta 1991 s prvim blokom in koncem leta 1992 z drugim blokom. Predvidoma bodo zgradili tudi toplovod za ogrevanje naselij.

Domače hidravlično podporje

Po večletnih pripravah, projektiranju in izdelavi so januarja letos v rudniku Kakanj vgradili prvo domačo samohodno hidravlično podporje. Podporje je rezultat skupnega dela strokovnjakov Titovih premogovnikov, Rudarskega instituta v Tuzli in strokovnjakov strojno metalurškega kombinata Bratstvo iz Pucareva. Preizkus SHP podpora so opravili v bosansko hercegovskih premogovnikih ter v Rudarskem institutu v Essnu v ZRN. Podporje v celoti izpolnjuje standarde iz domačega materiala. Pri izdelavi prve sekcije so sodelovali tudi Rade Končar in Elektrostrojna oprema iz REK FLL Titovo Velenje. Bratstvo se je usposobilo, da letno izdelata pet širokočelnih podporij po 100 sekcij za vsako čelo. S takšno proizvodnjo bi letno prihranili okoli 20 milijonov dolarjev. Ker je uvozna oprema vse dražja, omenja jo okoli 12%. Prihranki pa bi bili lahko še večji, če bi v premogovnikih opravili remonte SHP v sami tovarni in če bi tovarna, proizvajalka, dobavljala tudi rezervne dele, namesto da jih kupci kupujejo v inozemstvu.

To informacijo povzemamo po vesti Titovih premogovnikov. Vemo, da hidravlično podporje izdelujejo že dalj časa tudi v REK FLL — do ESO v Titovem Velenju in da ga je že izdelovala tudi Strojna tovarna Trbovlje.

Rumene pogače iz Žirovskega vrha

Rudnik urana Žirovski vrh naj bi letos proizvedel 70 ton rumene pogače, iz katere po ustrezni tehnologiji pridobivajo gorivo za jedrsko elektrarno. Iz energetske bilance Slovenije za letošnje leto je razvidno, da naj bi za proizvodnjo električne energije porabili 5.053.000 ton lignita, 1.305.000 ton rjavega premoga in 7.892 kg urana. V rudniku urana Žirovski vrh predvidevajo, da bodo letos proizvedli 70 ton rumene pogače. To pa bo pomenilo, da bo v naši republiki tudi manjša energetska odvisnost, in to za približno 2,7%.

Skupni načrti razvoja v elektrogospodarstvu

Koncem januarja so v skupnosti jugoslovskega elektrogospodarstva na seji izvršnega odbora obravnavali skupne načrte razvoja elektrogospodarstva. To je treba posebej poudariti zaradi nekaterih delegatov, ki so prepričani, da bi morali glede na stvarno stanje srednjeročni in dolgoročni načrt razvoja poimenovati z zbirnim načrtom. Omenjeno je bilo, da povprečno trajanje izpeljave kompletnega projekta za izgradnjo TE ali TO traja od 6 do 12 let, zato do leta 1990 ne bi mogli računati z drugimi zmogljivostmi razen tistih, katerih izgradnja se je pričela v prejšnjem srednjeročnem obdobju. Ven-

dar se trdi, da bo do leta 1990 pričelo obratovati novih 3.680 MW zmogljivosti, medtem ko je v izgradnji po nekaterih grobih ocenah le 2.800 MW zmogljivosti. Sicer pa bo javna razprava v elektrogospodarskih organizacijah v republiki in pokrajinah pokazala, kaj bo treba menjati ali dodelati v načrtih razvoja. Rok za to razpravo ni določen, računajo pa, da bo do konca junija dokument sprejet.

Jedrska elektrarna Prevlaka v ustanavljanju

Koordinacijski odbor SR Hrvatske in Slovenije za spremljanje gradnje jedrske elektrarne Prevlaka na Hrvatskem je koncem januarja letos pregledala, kako daleč so priprave za začetek gradnje druge jugoslovske jedrske elektrarne. Sklenili so, da naj bi Elektrogospodarstvo Slovenije in Zveza elektrogospodarskih organizacij Hrvatske do začetka aprila ustanovili delovno organizacijo Jedrska elektrarna Prevlaka v ustanavljanju.

Trenutno je v teku mednarodni razpis za nakup štirih jedrskih elektrarn in za prenos jedrske tehnologije. Kljub temu, da ta mednarodni razpis še ni potekel, pa je treba čimprej ustanoviti navedeno delovno organizacijo, ki bo imela na skrbi nadaljnje priprave in izpeljavo projekta.

Poljane — nov srbski rudnik

V našem glasilu smo že nekajkrat omenjali, da so se v REIK Kostolac odločili za odpiranje novega rudnika premoga z imenom Poljane. Premogovnik Poljane naj bi dajal letno okoli 750.000 ton premoga. Z gradnjo pa naj bi pričeli že letos. V ta namen bodo morali zbrati 11 milijard dinarjev. V začetku februarja letos so v Kostolcu podrobneje obravnavali izpeljavo tega projekta. Dogovorili so se tudi za delo v posameznih soinvestitorjev oziroma sofinancerjev. (Ivo Lola Ribar, Goša, Združeno elektrogospodarstvo Beograd itd). Uporabniki premoga bi zbrali okoli 800 milijonov din. Premogovnik Poljane naj bi bil dograjen po načrtih investitorjev leta 1988.

Pri gradnji TE Plomin II se zatika

V prejšnji številki našega glasila smo napisali, da so v Raši oziroma Labinu pričeli z gradnjo nove TE Plomin II. Z gradnjo so dejansko res pričeli, vendar je bil pritisk raznih organizacij — turističnih, ekoloških itd. tolikšen, da je zbor združenega dela hrvatskega sabora sklenil, da je treba v plominsko termoelektrarno vgraditi naprave za odstranjevanje žveplovega dioksida. Spričo tega so bila nadaljnja gradbena dela začasno ustavljena. V občinski skupščini Labin pa ugotavljajo, da je z ustavitvijo nadaljnjih del pri gradnji TE Plomin II ogrožen tudi obstoj Istrskih premogovnikov Raša s 1.700 rudarji. Namensko za novo TE so že doslej odpirali nova nahajališča premoga in v ta namen porabili 9,3 milijarde dinarjev. Letošnja dela za TE in rudnik pa naj bi veljala 42 milijard din, vendar so z deli prekinili. Prišlo je do raznih težav v rudniku Raša, de-

loma zaradi ustavitve gradnje TE, deloma pa zaradi nizkih osebnih dohodkov. Istrski rudniki Raša so edini na Hrvaškem, ker so ostalih sedem premogovnikov v severovzhodnem delu Hrvatske po letu 1970 zaprli.

Premog za pogon motorjev

Britansko podjetje Howden je izpopolnilo postopek za pridobivanje premogovega prahu, ki ga nameravajo uporabljati kot gorivo za diesel motorje in letalske motorje. Prah imenujejo tudi mikro premog in naj bi zamenjal tudi nafto. Premog je namreč zmlet tako fino, da so njegovi delci manjši od delcev nafte. Podrobnosti postopka pa podjetje skriva.

V Raspotočju obratujejo

Lansko leto je v jami Raspotočje rudnika Zenica prišlo do hude nesreče. Zavoljo tega v tej jami pol leta niso kopali premoga. V drugi polovici januarja pa so s proizvodnjo vnovič pričeli. S pridobivanjem premoga so pričeli na novem čelu in

ga opremili z novo odkopno mehanizacijo v vrednosti milijarde dinarjev. Do konca letošnjega leta pa bodo obnovili tudi staro čelo. Računajo, da bo znašala letošnja proizvodnja 360.000 ton premoga.

V Titovem Velenju nadaljujejo z investicijami

V SOZD REK FLL — do Rudnik lignita Velenje v Titovem Velenju že več let izvajajo obsežna investicijska dela bodisi v jami bodisi na površini. Sedanje objekte v Prelogah morajo namreč zaradi nadaljnje eksploatacije odstraniti in objekte postaviti na novi lokaciji blizu Pesja oziroma blizu šoštanjske elektrarne. Številne nove objekte, med katerimi sta tudi nova klasična in separacija, postavljajo na novi lokaciji. Znano pa je, da je do RGD toz RIG že pred časom dokončal globok jašek na novi lokaciji. Letos so za investicijska dela v jami in na površini namenili okoli 14 milijard dinarjev.

(T. L.)

V nekaj vrstah

SVEA splavala iz težav

Tovarna kuhinjske opreme SVEA v Zagorju je imela zadnja leta težave. Premostili so jih s pomočjo zagorskih organizacij združenega dela, Slovenijalesa, pa tudi z lastnim ukrepanjem. V tovarni je sedaj zaposlenih okoli 170 delavcev. Tovarna je med najbolj znanimi izdelovalci kuhinjske opreme pri nas. Letos bodo dali na trg dve novi vrsti kuhinjske opreme, pa tudi sicer stalno skrbe za svoj napredek v vseh pogledih. Poudarek dajejo tudi izobraževanju ob delu, nadalje zamenjavi opreme, posodobitvi, povečanju delovnih prostorov itd. Zelo si prizadevajo, da bi zmanjšali režijske stroške. Mnenja so, da bo prej ali slej treba preiti k tesnejši povezanosti z ostalimi sorodnimi organizacijami v revirjih.

Osnovna šola Trbovlje se ubada s pomanjkanjem prostora

Osnovna šola Trbovlje se že nekaj časa ubada, kako rešiti vprašanje pomanjkanja prostora za učence. Skupno z izobraževalno skupnostjo Trbovlje so v zadnjem času pripravili nekaj uspešnih rešitev, vendar prostorskega problema še vse doslej niso rešili. Največjo prostorsko stisko imajo v PE Ivana Cankarja, ki ima del svojih učnih prostorov v domu Avto moto društva Trbovlje na Trgu Franca Fakina. V teku je akcija, da bi izpraznili učilnice šole Franca Vreska v zgradbi PE Tončke Čeč. V teh prostorih naj bi potekal v bodoče pouk osnovnošolcev, medtem ko naj bi prostore za pomožno šolo uredili v bivši stanovanjski hiši na Gimnazijski c. 1 (Blanc). V načrtu je tudi ureditev prostora v tehniški šoli pri čemer naj bi dozidali dodatne prostore. Seveda bi se moralo srednješolsko usmerjeno izobraževanje kovinske stroke predhodno izseliti.

Šola v naravi je uspešna

Tudi v letošnji zimi so osnovne šole v revirjih organizirale šole v naravi. Zagorski šolarji, teh je bilo 216, so čas šolanja v naravi prebili v prostorih smučarske kočice na Mareli, iz hrastniške osnovne šole heroja Rajka pa se je 168 učencev pod vodstvom petih mentorjev udeležilo šole v naravi na Kalu. Trboveljski šolarji so se pod vodstvom svojih mentorjev udeležili enotedenske šole v naravi, ki je potekala deloma v našem počitniškem domu na Partizanskem vrhu, deloma pa v domu na Javorju. Te šole so se udeležili učenci petih razredov, iz sedmih oddelkov. Skupno je bilo 223 učencev. Med njimi je bilo tudi pet učencev iz šole za pomožni pouk Franca Vreska. Doslej, to je do leta 1983, je 17-krat potekala šola v naravi v zimskem času v planinskem domu na Mrzlici. Tokrat so se organizatorji odločili za dražje bivanje, kot bi sicer bilo na Mrzlici. Sicer pa je bil glavni cilj, da se učenci nauče smučati, dosežen. Pomembno je tudi to, da prebijejo učenci skupaj kot kolektiv v drugem okolju določeno število dni. Financirala je to šolo deloma Izobraževalna skupnost Trbovlje, prehrano in bivanje pa so plačali starši otrok. Tudi tu je bila razlika, ker so upoštevali socialno stanje posameznih otrok. Del sredstev pa so si učenci priskrbeli sami z nabiranjem in prodajo starega papirja.

V Zagorju deluje obrtna zadruga Bohor

Na pobudo združenja obrtnikov zasavskih občin Trbovlje so pred kratkim ustanovili v Zagorju obrtno zadrugo Bohor. Namen te ustanovitve je, da bi z nadaljnjim razvojem drobnega gospodarstva na področju zagorske občine prispevali k večji rasti in napredku zagorske občine.

Trenutno imajo 141 članov — obrtnikov. V teku so razgovori z različnimi organizacijami združenega dela z namenom, da bi izboljšali dosedanje sodelovanje. Gre predvsem za sodelovanje na kovinsko—predelovalnem področju, elektro—kovinskem področju, zidarstvu oziroma fasaderstvu, izdelovanju plastičnih izdelkov, izdelavi lesenih izdelkov in predelavi lesa, tapetništvu itd.

Pustne prireditve so bile uspešne

Gostinska podjetja in nekatera društva so tudi letos organizirala pustne zabavne prireditve. Med temi je izstopala osrednja pustna zabavna prireditev v avli Delavskega doma v Trbovljah v organizaciji teniškega kluba Trbovlje. Svoje so prispevale tudi šole in vrtci, posebno na pustni torek 11. februarja.

Pričel se je seminar ZK

Dne 10. februarja se je v organizaciji marksističnega centra pri Medobčinskem svetu ZKS revirskih občin pričel trimesečni seminar zveze komunistov. Udeležuje se ga 17 udeležencev iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Slušatelji se bodo seznanili s teorijo in prakso marksizma.

Obrat STT v Valandovem uspešen

Obrat STT v pobrateni občini Valandovo — Makedonija že dve leti uspešno deluje. Lansko leto je znašal njihov skupni prihodek 326 milijonov din. Svoj načrt so presegli, povprečni osebni dohodki na zaposlenega pa so znašali preko 40.000 din, kar je za Makedonijo sorazmerno ugodno. Njihov proizvodni program obsega predvsem tipsko proizvodnjo za rudarstvo, trenutno pa so angažirani tudi pri izdelavi opreme za železarno Jesenice. Za letošnje imajo razprodane vse svoje zmogljivosti. V razmeroma kratkem času so se zelo dobro vključili v matično STT, približujejo pa se tudi izdelavnim normativom temeljnih organizacij v STT.

Toz KUM je podražil svoje storitve

V začetku februarja t. l. je toz KUM, ki deluje v okviru SAP Integral Trbovlje, podražil svoje prevozne storitve. V medkrajnem prometu so se cene dvignile za 25,3%, v krajevnem pa za 25%. To je predvsem zaradi nenormalne rasti stroškov. Sedaj znaša cena za enkratni prevoz v Trbovljah lokalno 75 din. Ta toz zaposluje 100 delavcev in ima trenutno 36 avtobusov in 14 tovornjakov. Zelo si prizadevajo, da bi obnovili cel prevoznikiški park, posebno še avtobuse.

Osnutek zazidalnega načrta v Hrastniku

Občina Hrastnik je pred kratkim razgrnila osnutek zazidalnega načrta za Dol — Center II in Dol — Center III. Osnutka obeh zazidalnih načrtov sta na vpogled vsem tozdom, sisom in drugim organizacijam na sedežu občinske skupščine, Stanovanjske skupnosti, nadalje skupnosti Krajevnih skupnosti in pri Krajevni skupnosti na Dolu pri Hrastniku. Gre za to, da zain-

terisirani dajo svoje pisne predloge oziroma pripombe k razgrnjenemu zazidalnemu načrtu.

Naložbe v Zagorju

Iz načrtov zagorske občine in zagorskega združenega dela lahko povzamemo, da bo letos v zagorski občini na voljo v industriji okoli 2 milijardi dinarjev za naložbe. To je skoraj 20% načrtovanega dohodka. Večino denarja bodo zagotovili investitorji sami, četrtno naj bi dale banke, ostalo pa naj bi najeli iz drugih virov. Največja vlaganja bodo letos v tovarni Elektroelement v Izlakah. Zgraditi namreč del novih prostorov in deloma modernizirati proizvodnjo. Potrebovali bodo preko 600 milijonov din. Tudi v tovarni Energoinvest Varnost bodo razpolagali s precej denarja za razvijanje proizvodnega programa in modernizacijo opreme. Poročali smo že, da bo zagorska Potrošnja pričela z izgradnjo blagovnice sredi Zagorja, za kar bodo potrebovali okoli 250 milijonov din. Tudi IGM ima v načrtu večjo investicijo in to za mlin živega apna in jalo-višča v Suhem potoku. Gradbeno podjetje Beton pa bo namenilo manjša sredstva za investicije. Določena sredstva pa bodo namenili za izboljšavo in povečavo prostorov v Lisci, Delozi, KOP-u, Siporexu, Svei in podobno.

Skrb za naravno dediščino v Črnomlju

Lansko leto je raziskovalna skupnost iz Črnomlja financirala sedem raziskovalnih programov. Z izvedbo teh programov bodo v precejšnji meri prispevali k razvoju domače pokrajine. Naloge so opravljali v zvezi z raziskovanjem naravne dediščine v Mali Lahinji in Nejrajčicah. Raziskovali pa so tudi v kmetijstvu in izdelali arheološko topografijo Bele Krajine. Na novo pa so začeli tudi z raziskavami vodnih virov s posebnim ozirom na Krupo, ki je bila deležna zadnja leta precejšnjih razprav glede na ekološko katastrofo. Arheološke raziskave so lani dokončali, medtem ko z drugimi nalogami nadaljujejo tudi letos.

Cementarna obratuje z izrabljeno opremo

Cementarna Trbovlje praznuje letos 110-letnico svojega obstoja. Zgradili so jo leta 1876 iz raznih vzrokov, predvsem pa, da so kurili drobne vrste premoga v pečeh za izdelovanje cementa. Pričakovali so, da bodo ta jubilej slavili vedreje ob obnovljenih napravah in opremi. Vendar temu ni tako. Njihove naprave na premog so odpisane skoraj v celoti. Denarja za nove naložbe nimajo, pač pa so vse svoje moči posvetili zmanjševanju stroškov, zamenjavi mazuta s premogom, razmišljajo pa tudi, kako bi s sredstvi celotne družbe obnovili dotrajano opremo.

Zgodovinski spomeniki v Krškem

Občina Krško ima v svojih krajevnih skupnostih Brestanica, Senovo, Kostanjevica, Podbočje, Krško, Gora in Zdole skupno 16 objektov, ki bodo proglašeni za

zgodovinske spomenike. Pri teh spomenikih so zajeti tudi objekti delavskega gibanja. Po odloku za vse spomenike velja varstveni režim I. stopnje, kar pomeni, da morajo ostati neokrnjeni in izvirni.

Rezervni starešine imajo nove prostore

Občinska Zveza rezervnih vojaških starešin Trbovlje je dobila v začetku leta nove društvene prostore in to v novi zgradbi v ulici Sallaumines. Doslej so imeli dolga leta svoje prostore v dotrajanem objektu starega rudarskega doma na Trgu svobode 11. Pri pridobitvi novih prostorov so bili deležni precejšnje pomoči in posluha s strani Izvršnega sveta občine Trbovlje ter nekaterih organizacij združenega dela. V istih prostorih pa ima sedež tudi Krajevna organizacija ZRVS Alojza Šprogarja.

Stanovanjska izgradnja v Zagorju

Stanovanjska skupnost Zagorje predvideva v svojih temeljnih plana za to srednje-ročno obdobje, da bi v zagorski občini zgradili v petih letih skupno 402 stanovanj s površino okoli 33.000 m². V tej številki pa je 230 družbenih stanovanj, 172 stanovanj pa naj bi zgradili zasebniki.

V obdobju 1981 do 1985 so v Zagorju zgradili 256 stanovanj. V kratkem pa bo dograjenih še 32 stanovanj, ki bi morala biti končana do konca preteklega leta.

Natečaj za kadrovska stanovanja

Samoupravna stanovanjska skupnost Trbovlje je preko svojega odbora za kadrovska stanovanja razpisala javni natečaj za dodelitev kadrovskih stanovanj v občini Trbovlje. Natečaj so pripravili na temelju posebnega pravilnika. V okviru tega drugega javnega natečaja bodo dodelili stanovanja delavcem, ki opravljajo ali bodo opravljali naloge širšega družbenega pomena v občini in delavcem, ki v ozidih in drugih organizacijah in skupnostih opravljajo pomembne strokovne naloge, za katere so kadri deficitarni. Rok za vložitev vloge je najkasneje do 6. marca 1986.

SOZD GIK Zasavje razpravlja o svoji prihodnosti

Dne 11. februarja sta se mudila v Zagorju na sedežu SOZD GIK Zasavje Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije in Martin Mlinar, predsednik zbora združenega dela skupščine SRS. Sodelovala sta v razpravi o sedanjem položaju članic te sestavljene organizacije, ki jo tvorijo SGD Beton, Cementarna Trbovlje, IGM in Siporex. V razpravi so omenili možnosti tesnejšega povezovanja s sozdom IMOS v Ljubljani. V primeru, če do tega tesnejšega sodelovanja ne bo prišlo, pa bo treba sozdg GIK Zasavje v vsakem primeru okrepiti v vseh pogledih ali pa ukiniti. Oris sedanjega položaja sozdg GIK Zasavje je podal direktor Janez Pangeršič. Večina članic tega sozda vidi rešitev v povezavi z Imosom, medtem ko IGM meni, da bi se tesneje povezali s sozdom REK Edvarda Kardelja. To so utemeljili s tem, da bodo v bodoče uporabljali vse več pre-

moga v svojem tehnološkem postoku pri pridobivanju apna. Avtotransportne storitve že sedaj opravlja DO RGD — tozdg Avtoprevoz Zasavje, v bodoče pa naj bi večino proizvedenega apna uporabljala Termoelektrarna Trbovlje pri razžveplevanju dimnih plinov.

Na tej podlagi je Medobčinska gospodarska zbornica organizirala razgovor predstavnikov IGM in sozdg REK EK pri poslovnem odboru SOZD REK EK dne 18. februarja 1986. Na tem razgovoru so ugotovili določene stične točke. Sprejeli so nekaj zaključkov, ki bodo tvorili temelj za nadaljnje razgovore.

Zbor slovenskih tabornikov v Zagorju

V marcu letos bodo v Zagorju pripravili slovenski taborniki svoj letni zbor ob 35-letnici svojega delovanja. Računajo, da se bodo udeležili tega zbora vsi odredi, ki so združeni v Zvezo tabornikov Slovenije. Za organizacijo zagorskega srečanja skrbi Taborni odred Polde Eberl — Jamski. Programa volilne seje, tako imenujejo uradno svoj zbor, se bodo udeležili tudi predstavniki nekaterih sorodnih organizacij iz Koroške in Primorske, pa tudi iz federacije in drugih republik.

Občinski samoprispevek daje rezultate

Lansko leto so občani občine Črnomelj na referendumu izglasovali nadaljnje prispevanje v obliki samoprispevka za financiranje nekaterih objektov družbenega značaja. S plačevanjem so pričeli 1.7. 1985 in se je do konca lanskega leta zbralo 41,29 milijonov din. Iz teh sredstev so financirali dograditev prizidka osnovne šole v Semiču, adaptacijo knjižnice v Črnomlju in adaptacijo osnovne šole v Adlešičih. Računajo, da se bo letos nateklo tega samoprispevka 112 milijonov din. Nadaljevali bodo z adaptacijo šole v Semiču in knjižnice v Črnomlju. Takoj za tem pa pridejo na vrsto obnovna šolskih poslopij in opreme v Starem trgu in Dom počitka v Črnomlju.

Gobe v jami Orlek

Lani, 15. maja, je DO RRPS — tozdg Rudnik Zagorje prepustil opuščeni rov Orlek dvema gobarjema, in to Francu Omažnetu, upokojenemu rudarju, in Marjanu Klančniku, čevljarju. V opuščenem rovu sta uredila vse potrebno za gojenje šampinjonov. Vložila sta precej lastnih sredstev, dela in znanja da sta na 100 m² površine cepljenega komposta pridelala okoli 1.600 kg prvovrstnih gob — belih šampinjonov. Tehnologija je sicer zahtevna, terja precej previdnosti pri delu, vendar vse kaže, da se delo izplača. V načrtu imata tudi razširitev gojišča tovrstnih gob, pri tem pa bosta potrebovala določena sredstva. Oba kooperirata s Hmezadom.

Pogovor z Markom Kosinom

Občinski komite ZKS Trbovlje je 14. februarja t. l. organiziral z Markom Kosinom, podsekretarjem v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve, pogovor o mednarodnem položaju in položaju Jugoslavi-

je. Predavanja oziroma pogovora so se udeležili člani družbeno-političnih organizacij, slušatelji občinske politične šole in slušatelji trimesečnega seminarja teorije in prakse marksizma.

Telefonske zveze v Posavju bodo boljše

Pogosto se jezimo, kadar želimo vzpostaviti zvezo z različnimi poslovnimi partnerji, pa tudi drugimi telefonskimi naročniki v posavskih občinah. Glede na to, da je Rudnik Senovo združen v do RRPS in preko tega v SOZD REK EK, je tudi z naše strani precej telefonskih stikov, vendar smo pogosto jezni, ker telefonske zveze ne delajo tako, kot bi želeli. PTT podjetje v Krškem se je odločilo, da bo morda že v prvih mesecih letošnjega leta izboljšalo telefonijo z dodatnimi kanali preko novega oddajnika na Trdinovem vrhu. Pri kraju pa so tudi akcije v krajevnih skupnostih, med drugim tudi v Senovem za napeljava novih telefonov. Upajmo, da bodo zveze res boljše kot so bile doslej.

Laščani za bolnico

Modernizacija bolnice v Celju je terjala kar precej raznih naporov, predvsem finančnih, da bi zagotovili potreben denar za dokončanje načrtovanih naložb. Tudi na področju Laškega so se občani lotili zbiranja pomoči. Lastniki gozdov so naprimer zbrali 3 milijone dinarjev, kar preračunano velja, da so prispevali okoli 2 delavnikov namensko za celjsko bolnico. Akcija je imela ugoden odmev.

Cena stanovanj je znana

29. januarja se je sestala vnovič skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti Trbovlje. Tokrat so delegati sprejeli sklep o določitvi cene m^2 v stanovanjskih stolpnih in stanovanjsko poslovnem objektu na Trgu revolucije. Koncem leta 1985 so

namreč dogradili skupno 129 stanovanj v obeh stolpnih in poslovnih stanovanjskem bloku poleg poslovnih prostorov za Ljubljansko banko — TBZ in Delo. Določili so ceno m^2 stanovanjske površine v višini 173.564 din. Za tiste tozde, delovne skupnosti oziroma do, ki pa združujejo namenska sredstva za komunalno opremljenost stavbnih zemljišč, pa znaša m^2 stanovanjske površine 108.564 din, to je 65.000 din manj, kot znaša bruto cena. Dogovarjanje je trajalo kar precej časa, vendar so ga končno le privedli do konca.

V Hrastniku naj bi zgradili dom za upokojence

Stanovanjski problem upokojencev je zelo pereč. Velika večina jih živi v starih, slabó grajenih in še slabše ogrevanih stanovanjih brez sanitarij in drugih pomožnih prostorov. V Trbovljah bi radi obnovili dom upokojencev. Trenutno imajo pri trboveljskem Društvu upokojencev 140 prošelj za spremembo, zamenjavo ali dodelitev stanovanja.

V Hrastniku pa Društvo upokojencev vodi akcijo, da bi postavili dom za upokojence. Končan naj bi bil še v tem srednjeročnem obdobju. V evidenci imajo že okoli 100 stanovanj in 50 prošelj zanje. 4 stanovanja je kupilo društvo v lanskem letu, 8 pa jih je kupil soz REK EK — do RRPS, toz Rudnik Hrastnik. Zavedajo se, da je sredstev malo, saj so prispevek za gradnjo stanovanj za upokojence zmanjšali od prejšnjih 4 na sedanjih 1,5%. Ta sredstva pa so namenjena v glavnem le za gradnjo in obnavljanje domov.

STT izvaž

Strojna tovarna Trbovlje se vse bolj vključuje v izvoz opreme tudi na klirinško področje, predvsem v SSSR. Koncem pre-

teklega leta so podpisali pogodbo z naročnikom iz Sovjetske zveze, da bi postavili v Sibiriji drobilni sejalni sestav in napravo za pripravo mineralnih surovin. STT je s tem dobila možnost nastopanja na tem velikanskem tržišču, tudi s svojimi drugimi izdelki in storitvami. S svojimi reduktorji v dobri meri zalagajo naročnike iz Sovjetske zveze.

Tudi tovarna orodja v STT tesno sodeluje s češkim zavodom težke strojne industrije. Letno potrebujejo več količin orodij in naprav za oblikovanje kovin. Trboveljski orodjarji so prepričani, da bodo uspeli s svojimi dobavami tako v pogledu kvalitete kot tudi dobavnih rokov in cene.

(t. l.)

Prav je, da vemo

Zdravniki zopet doktorji

Precej let je od tega, da zdravniki splošne medicine in zobozdravniki ob zaključku študija niso dobili naziv doktor. Tega so lahko dobili le po sprejeti doktorski disertaciji in uspešnem zagovoru. Od srede februarja dalje pa so diplomanti medicinske fakultete vnovič dobili doktorski naziv. Delegati zbora združenega dela in zbora občin so soglašali s predlogom o spremembah in dopolnitvah Zakona o strokovnih nazivih. Osvojili so tudi predlog izvršnega sveta SR Slovenije, da naj zdravniki in stomatologi pišejo "dr." za imenom, medtem ko pišejo doktorji znanosti "dr." pred imenom.

Število zemljanov narašča

Lansko leto se je število prebivalcev našega planeta povečalo za 85 milijonov in znaša sedaj skupno 4,9 milijarde ljudi. Do srede prihodnjega leta se bo število zemljanov povečalo na 5 milijard, do konca tega stoletja pa na šest milijard.

Bogastvo informacijskih sredstev

Koncem januarja letos so se v Novem Sadu zbrali novinarji ter družbeno-politični in znanstveni delavci. Govorili so o javnem informiranju v Jugoslaviji. Ugotovili so, da je v Jugoslaviji več kot 3.000 časopisov, da imamo 137.000 ur radijskih programov in 40.000 ur televizijskih programov letno.

Vendar, tako so udeleženci posvetovalne ugotovili, s tem še ne moremo biti zadovoljni. Imamo pa tudi 11.000 novinarjev, ki sodelujejo pri obveščanju javnosti.

Podmorska zveza Francije z Veliko Britanijo

Dne 20. januarja letos sta se v francoskem svetu Lille dogovorila britanska ministrska predsednica M. Thatcher in francoski predsednik Fr. Mitterrand, da bosta državi pod Rokavskim prelivom zgradili dvojni železniški predor. Dolg bo 50 km, izkopan bo 40 m globoko pod morskim

Pogled na center Trbovelj januarja letos. Na desni strani novozgrajeni stanovanjski stolpnici, ki sta bili vseljeni koncem decembra lansko leto. (Foto: B. Klančar)

dnom. Vsak od dveh predorov bo imel premer 7,3 m, vlaki pa bodo vozili po tem predoru s hitrostjo 160 km na uro. Stroški naj bi znašali 53 milijard frankov, dela pa bodo trajala blizu sedem let. Obetajo si 30 milijonov potnikov in 13,2 milijonov ton blaga na leto. Predor naj bi bil v vsakem primeru rentabilen. Projekt predora z železniško povezavo je bil najcenejši in tehnično najlažje izvedljiv.

Predor skozi Karavanke

Dne 29. januarja letos so delavci Slovenije ceste — Tehnika iz Ljubljane na Belem polju pri Hrušici, začeli urejati dostope za sidranje že pred leti izdelane pilotske stene, potrebne za zavarovanje brežine. Začeli so namreč s pripravljalnimi deli za gradnjo cestnega predora skozi Karavanke. Predor bo dolg 7864 m, od tega na jugoslovanski strani 3450 m, ostalo na avstrijski strani. Promet bo stekel skozi nov predor leta 1991. Cesta skozi predor bo imela dva vozna pasova po 3,75 m, s pločniki vred pa bo predor širok 9,10 m. Predračun za jugoslovanski del predora

znaša 60,103 milijarde dinarjev. Investitor je Skupnost za ceste SR Slovenije. Za prvo etapo izgradnje je bila izbrana skupina Slovenija ceste — Tehnika in zahodnonemška firma Polensky et. Zoellner. Bodoča transjugoslovanska magistralna cesta bo v celoti dolga 1177 km, od tega v Sloveniji 191 km. Del te ceste je v Sloveniji že zgrajene, in sicer 57 km.

100 let avtomobila

29. januarja letos je minilo 100 let, odkar je bil rojen avtomobil. Carl Benz iz Mannheima v ZR Nemčiji je 29. januarja 1886 prijavil svojo kočijo na treh kolesih brez konja, na patentnem uradu v Berlinu. Dogodek, ki je v človekovi prometni zgodovini spremenil svet. Dve leti pozneje je Gottlieb Daimler prijavil že "pravi avto" na štirih kolesih. Odtlej smo bili priče neslutene razvoja avtomobila vseh mogočih oblik, funkcionalnosti, moči, pomembnosti, modelov itd. Pojavili so se novi proizvajalci na vseh kontinentih sveta.

/t. l./

Zaklonišča

Zaklonišča so namenjena za zavarovanje prebivalstva pred napadi iz zraka, napadi z jedrskim orožjem in pred napadi z ostalim orožjem. Zaklonišča morajo biti v neposredni bližini prebivališč, ker se mora prebivalstvo v primeru napada hitro umakniti vanje. Glede na namen ločimo hišna zaklonišča, javna zaklonišča in tovarniška zaklonišča.

Hišna zaklonišča so namenjena stanovalcem v posameznih hišah. Javna zaklonišča so namenjena vsem prebivalcem na področju, kjer ni hišnih zaklonišč in mimoidočim. Tovarniška zaklonišča pa gradimo v bližini tovarn in so namenjena zaposlenim osebam.

Zaklonišča so v tehničnem pogledu zelo različno grajena in to od najenostavnejših zasilnih zaklonišč do izpopolnjenih železobetonskih zaklonišč.

V mestih in na drugih izpostavljenih točkah, kjer je večja nevarnost za prebivalstvo, se gradi predvsem železobetonska

zaklonišča oziroma adaptirana kletna zaklonišča. V hribovitem svetu pa se gradi tunnelska zaklonišča z vsemi lastnostmi železobetonskih zaklonišč. Na podeželju v ravninskem svetu, kjer je manjša nevarnost za prebivalstvo, gradimo zaklonišča, predvsem v obliki pokritih jarkov.

Zaklonišča morajo biti dovolj trdna, da se ne porušijo zaradi mehanskih učinkov, morajo biti pa tudi izdelana tako, da zaščitijo prebivalstvo pred direktnim jedrskim žarčenjem ter radioaktivnim prahom, ki po atomski eksploziji lebdi v zraku nad zakloniščem.

Zaklonišča morajo biti odmaknjena od skladišč vnetljivih snovi. Tista zaklonišča, ki so grajena izven zgradb, morajo biti odmaknjena od okolnih zgradb za toliko, da pri eventualni porušitvi teh zgradb pri bombnih napadih ne zasuje vhodov v zaklonišče.

/Iz Priročnika o osnovah civilne zaščite SOZD REK EK/

Krvodajalstvo v letu 1986

Obveščamo vse TOZD-e na območju Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, da je za posamezna območja razpored za prostovoljno oddajo krvi v splošni bolnici Trbovlje na transfuzijski postaji naslednji:

HRASTNIK: 17.1., 14.2., 7.3., 21.3., 11.4., 23.5., 13.6., 25.7., 15.8., 5.9., 26.9., 17.10., 31.10., 14.11., 5.12., 26.12.

TRBOVLJE: 3.1., 31.1., 28.2., 28.3., 18.4., 9.5., 30.5., 20.6., 11.7., 1.8., 22.8.,

12.9., 3.10., 24.10., 21.11., 12.12.

ZAGORJE: 10.1., 24.1., 7.2., 21.2., 14.3., 4.4., 25.4., 16.5., 6.6., 27.6., 18.7., 8.8., 29.8., 19.9., 10.10., 7.11., 28.11., 19.12.

Za nujne primere prosimo tudi za odvoz oziroma oddajo krvi izven teh terminov.

Služba varstva pri delu
RRPS

Zahvala

Delavskemu svetu in kolektivu REK EK, DO RRPS, TOZD Separacija premoga Trbovlje, se iskreno zahvaljujem za gmotno pomoč, ki mi je bila dodeljena ob smrti mojega moža Dušana Češka.

Še enkrat iskrena zahvala za izkazano pomoč in humanost, obenem pa vam v letu 1986 želim obilo delovnih uspehov in osebne sreče!

Marjana Češek
s hčerkama Natašo in Sabino
in rejencem Romanom Benda

Organizirano razgibavanje v topli vodi

Občinski zdravstveni skupnosti Trbovlje in Hrastnik sta v drugi polovici februarja t. l. seznanili samoupravne organe ozdov, da organizirata v pokritem kopališču v Hrastniku razgibavanje v topli vodi. V pošteve pridejo delavci in drugi občani oboleli zaradi hrbtenice, sklepov, mišic in kosti. Zdravstvena znanost in praksa ter izkušnje obolelih dokazujejo, da pri zdravljenju teh obolenj pomaga zdravljenje v topli vodi. Obe zdravstveni skupnosti bosta organizirali skupinsko razgibavanje v hrastniškem bazenu na Logu in to pod zdravstvenim nadzorom in strokovnim vodstvom.

Člani kolektiva kombinata in svojci naj se v primeru, če so zainteresirani za tovrstno razgibavanje obolelih organov, zglase čimprej v svoji splošni ambulanti in povedo, da žele biti pregledani v zvezi s akcijo in da dobijo priporočilo, če zdravnik smatra, da je za zdravljenje koristno razgibavanje v topli vodi oziroma, da je za interesenta to primerno. Če kandidati dobe priporočilo zdravnika, je treba poslati predlog na Zdravstveni dom Trbovlje, Rudarska 12 ali Zdravstveni dom Hrastnik, Novi dom. Ko bo zbrano zadostno število prijav, predvidoma do srede marca, bodo vsi zainteresirani skupinskega razgibavanja o tem seznanjeni. Po programu, ki ga bodo izdelali, bi razgibavanje bilo enkrat ali dvakrat v tednu in bi trajalo v eni skupini po 30 minut. Stroške za rezerviranje bazena in strokovnega vodstva bosta krili obe zdravstveni skupnosti, vsak posameznik pa naj bi prispeval običajno vstopnino za kopanje in pa seveda stroške prevoza iz Trbovelj v Hrastnik in nazaj.

Pobudo za tovrstno razgibavanje v topli vodi so dali nekateri občani, ki trpe pri zdravju zaradi obolenosti hrbtenice, sklepov, mišic in kosti. Obe zdravstveni skupnosti sta temu prislunili in pristali načelno za delno pokrivanje stroškov. Organizirano razgibavanje v topli vodi bo

v veliki meri lahko nadomestilo tudi preventivno zdravljenje v toplicah. Ker bo razgibavanje stalno, se računa tudi na večji učinek zdravljenja.

Interesenti, javite se svojim področnim

zdravstvenim domovom.

Skrbimo za lastno zdravje, tudi z koriščenjem tovrstnih nujenih uslug.

(t. l.)

Nekaj športnih novic

Najboljši športniki v letu 1985

Samoupravna interesna telesno-kulturna skupnost Trbovlje je 31. januarja ob 19. uri pod kupolo hotela Rudar v Trbovljah pripravila slavnostno podelitev priznanj najzaslužnejšim športnim delavcem, najboljšim športnikom pa bronaste, srebrne in zlate značke. Za najboljšega športnika v Trbovljah v letu 1985 je bil proglašen Peter Žibert, orodni telovadec pri TVD Partizan, za najboljšo športnico v lrtu 1985 je bila proglašena Barbara Kmetič, plavalka pri PK Rudar. Za najboljši športni klub je bil proglašen Plavalni klub Rudar.

Bloudkove značke so letos prejeli zaslužni športni in telesnokulturni delavci: Edo Zupančič — zlato, Zdenka Jordan in Vlado Gajšek — srebrno, Ludvik Dolanc, Vili Knez in Filip Žibert pa bronasto.

V trimske tekmovalce v raznih športnih disciplinah je lani tekmovalo 207 ekip s 1490 tekmovalci. Najboljši so dobili posebna priznanja — trimske medalje. Prva tri mesta v tekmovalstvu za prehodni pokal množičnosti pa so dosegle STT — tozdr Ivet in tozdr TCMT ter tozdr Komunalna dejavnost. Plakete Kampelj in Mravljica je dobilo enajst moških, in pet žensk — rekreativcev.

SITKS je tudi tokrat izdal poseben bilten z objavljenimi rezultati vseh vrst te-

kmovanj. V drugem delu večera je bilo zelo živahno ob zabavni glasbi in plesu.

Andreja Ojstršek — republiška prvakinja

V dneh 15. in 16. februarja je potekalo na Jesenicah letošnje, že 39. republiško prvenstvo v namiznem tenisu. Nastopilo je 90 tekmovalcev. Hrastničanka Andreja Ojstršek (Vesna je bila tokrat odsotna) je zmagala v treh disciplinah. Postala je že šestič slovenska prvakinja. Prvo mesto je dosegla posamezno, v ženskih dvojicah (skupno s Pandovo iz Fužinarja) ter v mešanih dvojicah (skupno z Urhom iz Polikem Olimpija).

Predtekmovalstvo za jugoslovanski pokal

V dneh 15. in 16. februarja je potekalo v pokritem bazenu Cementarne Trbovlje pavalno predtekmovalstvo za jugoslovanski pokal na področju Slovenije. Udeležili so se ga domala vsi slovenski plavalni klubi. Domačemu PK Rudar je zmanjkalo na koncu 97 točk, da bi se udeležil finala v Celju, čeravno so nekateri člani in članice dosegli lepe rezultate (posamič) Hočevar, Kus, Dolanc, Oberč, Pistotnik, Novak, itd.). Med 20 klubov iz vse Jugoslavije se je PK Rudar uvrstil na 9. mesto, finala pa se bo udeležilo le 8 klubov.

(t. l.)

Planinske novice

Dne 16. februarja dopoldan je bila v prostorih PD Dol pri Hrastniku, seja meddruštvenega odbora Zasavskih planinskih društev, ki jo je vodil predsednik Lojze Anzelc iz Sevnice. Navzoč je bil tudi predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec. Navzoči so se najprej zedi-

nili o tem, da se izberejo najboljši posnetki vseh vrhov in planinskih koč in domov na zasavski planinski poti za izdajo prospekta, nato pa so obravnavali gradivo za sejo glavnega odbora PZS, ki je bila 22.2. 1986 v Klubu delegatov v Ljubljani. Dnevni red je bil zelo obširen in pester. Med

drugim so obravnavali dolgoročni načrt PZS, financiranje visokogorskih postojank, finančni načrt za leto 1986, zavarovanje planincev, kritično analizo političnega sistema, na koncu pa so podelili odličja zaslužnim članom.

V soboto, 22.2.1986, so se številni planinci udeležili zimskega pohoda na Stol. Iz Trbovelj jih je odšlo okoli 60, v glavnem z avtobusom STT, deloma tudi z vlakom. Vodili so jih planinski vodniki PD Trbovlje Stane Rožanc, Štefan Sapač, Vinko Pfeifer, Karel Kodrič. Na vrh Stola tudi tokrat niso stopili zaradi obilnega snega in s tem povezane nevarnosti. Pohoda pa so se udeležili številni udeleženci tudi iz drugih planinskih društev in krajev.

26. februarja 1986 popoldan se je pričela planinska šola za odrasle v organizaciji Planinskega društva Trbovlje. Prvo predavanje je imel Srečko Pungartnik, načelnik komisije za vzgojo in izobraževanje pri Planinski zvezi Slovenije. Govoril je o gibanju v gorskem svetu.

Dne 31. januarja se je vrnila domov po več kot dveh mesecih napore pot, trilateralna mini alpinistična odprava v Patagonske Ande. Alpinisti Bogdan Biščak in Rado Fabjan iz Postojne ter Matevž Lenarčič, član AO PD Trbovlje, so dosegli na tej odpravi izjemen uspeh, ki ga poznavalci enačijo z uspehom športnikov na olimpijadi.

Svoj cilj, da izpeljejo novo smer v južni steni gore Fitz Roy, so dosegli 21. decembra 1985. Po 16 dneh hudih naporov so po zaledeneli steni dosegli vrh. Novo smer najtežavnejše stopnje so poimenovali po pokojnem alpinistu Borisu Simončiču iz Zagorja, ki je bil skupno z Matevžem uspešen na tej gori že leta 1983. Nato se je ta trojica podala še pod sosednji vrh Cerro Torre. Tudi tu so bili uspešni. Na vrhu so bivakirali in naslednji dan ob sestopu srečali šesterico slovenskih alpinistov, ki so dokončevali novo smer v vzhodni steni. Doslej je bilo na tej gori 31 alpinistov, od tega 9 slovenskih. Ti vzponi sodijo med najtežavnejše v svetovnem merilu. Tu merijo svoje moči in pogum najboljši alpinisti iz vsega sveta.

(t. l.)

Načrt izletov Planinskega društva Trbovlje za leto 1986

JANUAR:					
2.1.	4. novoletni pohod na Kum	20.4.	Donačka gora	20.—22.6.	Tura čez Pohorje
FEBRUAR:		27.4.	"Jezikova nedelja" na Bohorju	26.—27.6.	Predvor — Storžič — Kriška gora
22.2.	21. spominski pohod na STOL	MAJ:		JULIJ:	
MAREC:		1.5.	Srečanje delovnih ljudi na Mrzlici	4.7.	100 družin na Mrzlico
15.3.	12. zimski vzpon na Snežnik (avtobus)	11.5.	10. pohod za dan zmage na Blegoš	4.—6.7.	Uršlja gora — Smrekovec — Raduha
23.3.	10. zimski pohod na Porezen (avtobus)	24.—25.5.	Sora — Osovnik — Tošč — Grmada — Polhov Gradec	19.—20.7.	Grintavec — Kočna
APRIL:		JUNIJ:		AVGUST:	
12.—13.4.	Tura Kofce — Košuta	15.6.	Izlet na Ratitovec (avtobus)	2.—3.8.	Sv. Duh — Olševa — Solčava — Strelovec — Kl. jame

16.—17.8. Tura Krnica — Špik
22.—24.8. Komna — Krn — Razor
pl. — Črna prst

SEPTEMBER:

12.—14.9. Triglav — Sedmera jezera —
Planina jezero — Vogar —
Bohinj

14.9. Dan planincev — Mozirska
planina (avtobus)

20.9. Tabor Ljudske fronte — Mr-
zlica 86

OKTOBER:

3.—5.10. Snežnik — Snježnik
19.10. Rašica — Šmarna gora

NOVEMBER:

29.11. Za dan republike na Mrzlico

DECEMBER:

13.12. Spominski pohod na Tisje

Izlete bodo vodili planinski vodniki,
organizira pa jih društveni izletniški od-
sek.

Vabimo člane kolektiva kombinata, da
se udeležujejo teh izletov. Za vsak izlet bo
pravočasno objavljeno obvestilo s plakati.

Prvi Vidmarjev hitropotezni šahovski memorial

Uredniški odbor časopisa Elektrogos-
podarstvo je priredil v spomin na svetov-
no znanega elektrotehnika in šahovskega
vele mojstra dr. Milana Vidmarja 1. Vid-
marjev hitropotezni šahovski memorial za
delavce elektrogospodarstva in premogov-
ništva. Tekmovanja se je udeležilo 29 ša-
histov, od tega šest iz REK EK. Šahisti
so bili po moči razdeljeni v tri skupine,
prvi štirje iz vsake skupine pa so se uvr-
stili v finale.

V prvi skupini je bil Tugo Godec
(rudnik Hrastnik) s 7 1/2 točke in (z 9
partij, brez poraza) 1. — 3., Franc Kotnik
(TET) pa je bil s 5 točkami peti.

V drugi skupini je bil Marjan Seničar
(rudnik Hrastnik) s 4 točkami šesti, Jože

Dolar (TET) s 3 točkami pa sedmi.

V tretji skupini je bil Hinko Jazbec
(TET) prvi s 7 1/2 točkami (8 partij),
Marjan Štrtak (TET) pa je bil s 6 1/2
točkami drugi. V finalu je nastopilo šest
mojstrskih kandidatov, eden prvokatego-
rik, trije drugokategoriki in dva tretje-
kategorika. V finalu sta igrala tudi bivša
slovenska prvaka, mojstrska kandidata
Slavko Krivec in Ivo Mihevc. Brez poraza
je zanesljivo zmagal MK Tugo Godec in
osvojil zlato plaketo. Lep uspeh je dosegel
tudi MK Marjan Štrtak. Končni vrstni
red je bil naslednji:

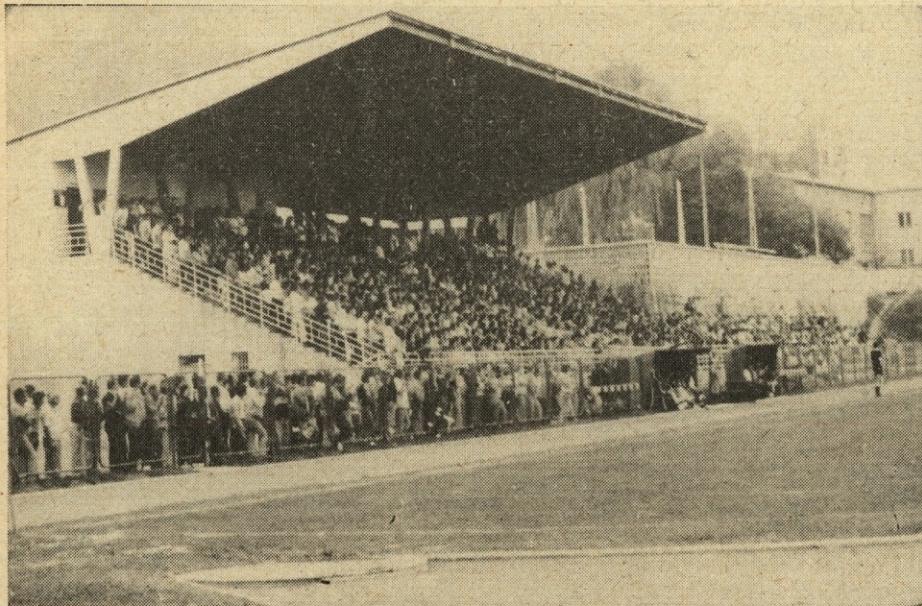
1. MK Tugomer Godec 9 točk — REK
EK — DO RRPS Rudnik Hrastnik
2. III. kat. Dolenc 8 točk — RUŽV

3. MK Podkoritnik 8 točk — Elektro
Ljubljana
4. MK Marjan Štrtak 6 1/2 točk —
REK EK — DO TET
5. — 7. MK Mihevc 6 točk — DEM
II. kat. Vedenik 6 točk — RLV
MK Krivec 6 točk — IBE
8. MK Hinko Jazbec 5 1/2 točk —
REK EK — DO TET
9. III. kat. Softič 4 1/2 točk — RLV
10. II. kat. Ipavec 4 točke — SENG
11. II. kat. Rajković 2 točk — RLV
12. I. kat. Kosec 1/2 točk — DEM

Tekmovanje je bilo dobro organizira-
no, vodil pa ga je zvezni šahovski sodnik
Francšek Brglez.

Hinko Jazbec

Spomladanski del prvenstva v SNL je pred vrati

Tribuna na stadionu SD Rudar je večkrat pretesna za številne ljubitelje in navijače Ru-
darja.

(Foto: J. Drnovšek)

Zimski športi se počasi selijo z visoko-
gorskih smučarskih središč na zelene po-
vršine, na spomladansko blato pa nogo-
metna žoga, za katero je v Zasavju dokaj
veliko zanimanja. Trboveljski RUDAR za-
seda odlično drugo mesto v SNL takoj za

ekipo Maribora, kar je dokaj velik uspeh
glede samih pogojev in možnosti za
vadbbo.

V tekmovalni sezoni 1987/88 bo pri-
četek novega tekmovalnega sistema z
medrepubliškimi ligami, v katero se bo

tudi RUDAR želel uvrstiti. Dosedanja
druga nogometna liga je bila za slovenske
klube prevelik kvaliteten preskok, zato so
tudi po vrsti skoraj vsi izpadali. V medre-
publiški ligi bi lahko tekmovali z lastnimi
in doma vzgojenimi igralci in nekaterimi
iz zasavskih klubov. Za uvrstitev v to ligo
bo potrebna uvrstitev v sezoni 1986/87,
vsaj tretje mesto v SNL, kar pa je z bolj-
šimi pogoji za delo Rudar tudi sposo-
ben. Za to ima tudi Rudar kvalitetno os-
novo na mlajših igralcih, ki so se že doka-
zali v mlajših selekcijah Rudarja in ostalih
bližnjih klubih. Pričakujemo tudi vrnitev
štirih kvalitetnih igralcev, ki so bili zaradi
lastne želje in dokazovanja posojeni za
šest mesecev Iliriji in Kopru kot edinemu
slovenskemu ligašu. Za povrnitev ugleda
slovenskega nogometa bo potreben zopet
prvoligaš, ki pa naj bi upravičeval družbe-
na sredstva z lastnim delom in kvaliteto,
ne pa z ukrepi in razsipništvom. Velik
uspeh slovenske amaterske nogometne
reprezentance, ki so amaterski državni pr-
vaki, nam daje voljo in spodbudo, da se z
dobrim delom v klubih lahko doseže tudi
dobre rezultate. Vendar je v Sloveniji ve-
lik problem nerešenega statusa igralcev
SNL kot tudi strokovnih delavcev — tre-
nerjev. Tudi amaterski delavci, bi se še
želeli ukvarjati z vsebino dela ne pa s pro-
sjačenjem v OZD za zagotavljanje potre-
bnih sredstev za izvajanje osnovnega pro-

grama. Kot oblika sofinanciranja športa se v Sloveniji že dolgo koristi sponzorstvo, ko prevzame DO določena športna društva in klube, klubi pa ime firme kateri pomeni določena reklama za svojo dejavnost. V Zasavju je ta revolucionarni korak storila Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik kot pokrovitelj namiznoteniškega kluba Kemičar. V zadnjem času so se odločile tudi DO iz Trbovelj — STT — rokometni klub Rudar, Rudis inženiring — plavalni klub Rudar.

Nogometaši smo v letu 1985 podpisali samoupravni sporazum o neposredni menjavi dela na področju množičnega rekreacijskega udejstvovanja delavcev REK EK DO Rudniki rjavega premoga Slovenije, TOZD rudnik Trbovlje. S tem sporazumom, ki ni klasično sponzorstvo, kajti ru-

darji ne potrebujejo reklame, zagotavlja NK Rudar kot izvajalec s sprejetim programom vrsto aktivnosti s pogoji za množično rekreativno športno udejstvovanje in organizirano preživljanje prostega časa pri doseganju boljših psihofizičnih delovnih sposobnosti in boljših delovnih rezultatov. Uporabnik pa se s sprejetim programom dela, ki je ovrednoten v mesecu marcu, zaveže, da ga tudi izvaja in korigira glede možnosti in pogojev prostih objektov ŠD Rudar. Takšna oblika sodelovanja koristi izvajalcem kot uporabnikom in naj ne bi bila samo želja, ampak obojestranska potreba in pravilo pri nadaljnjem sodelovanju v smislu napredka nogometne lige in razvedrila, ki nam ga daje nogomet za konec tedna.

Jani Drnovšek

Kadrovske vesti od 1. 1. do 31. 1. 1986

PRIHOD DO RRP

TOZD RRP Hrastnik

Karel Pajnkhiher učnik, Stojan Ostrovršnik zun. delav., Zlatko Firšt učnik, Darko Bizjak učnik, Danilo Požun učnik, Milan Horjak I. pom. zun. delav., Andrej Baloh učnik, Dušan Lorgar učnik, Joško Bunderšek učnik, Izet Jašarevič kop. pom., Bogdan Deželak učnik, Franc Glavač učnik, Jožef Vuga kurjač, Stane Pfeifer učnik, Andrej Lapornik učnik, Dejan Leskovšek učnik, Smiljan Skrlec učnik, Ladislav Flis učnik

TOZD RRP Trbovlje

Dušan Herman jam. električar, Senad Mašić vozač, Rasim Šabanović vozač, Stojan Krajšek vozač, Mitja Hacin jam. kovinar, Mehdi Karahasanović kopač, Janez Škof lesni delavec, Milan Kuder figurant II., Asim Keranović izl. jalov. iz premoga, Milan Razboršek izl. jalov. iz premoga, Nuriya Pajazetović izl. jalov. iz premoga, Jože Kern II. jam. električar, Mersudin Fazlić vozač

Janez pri zobozdravniku kar naprej tarna, kako se boji. Zdravnik mu ponudi kozarček žganja, še enega in še enega. Nato ga vpraša: — No, ali imate zdaj kaj več korajže? — O, to pa, to! Rad bi videl tiste-ga, ki bi se upal dotakniti mojega zoba!

Petrček hoče v kino, ki je mladini prepovedan. Pa ga blagajničarka zavrne. — Ta film ni za tebe, dragi moj fantiček. Počakaj, da ga bodo predvajali na televiziji.

— Dobro, draga žena, ti si za zdravilišče, jaz sem za smučanje. Kaj pa, če bi šla vsak po svoje? — Bom še premislila. Koli-ko pa je stara?

TOZD RRP Zagorje

Anton Fele vodja katastra, Franc Pavlič 7. električar, Sejdalija Memišević kopaški pomočnik, Franc Zupančič lampist, Mirko Ocepek strojnik naklad., Marjan Dolinšek delavec na separaciji, Viktor Lukač učnik, Leopold Cencelj II učnik, Andrej Repolž kopaški pomočnik, Esad Čajič učnik, Sašo Prašnikar učnik.

TOZD RŠC Trbovlje

Franc Klopčič kopač, Leopold Zidar učnik, Anton Žertek električar, Franjo Blažun rudarski tehnik, Milena Mudrinić vzgoj. v dij. domu

TOZD Separacija Trbovlje

Stanislav Rotter delav. na separ., Milovan Trivunčević delav. na separ., Franc Gubič DO RGD

TOZD RIG

Martin Andrič rudarski nadzornik, Mirsad Devedžić vozač, Radomir Potparić vozač, Jože Babič vozač, Slobodan Obradović kop. pomočnik. (se nadaljuje)

Sonja Božič

Humor in anekdote

— Mamica, očka je pravkar rešil mlado ženo iz snega. — In kje je zdaj očka? — V sobi št. 3 jo masira.

— Sram naj vas bo, Tone, tat nepoboljšljivi. Spet vas najdem tu. — Tovariš sodnik, sem mar jaz kriv, če še niste napredovali?

— Dragi moj, ali mi verjameš, da sem ti zvesta žena? — Seveda ti, ljubica. — Zakaj pa potem vedno potrkáš na omaro, preden jo odpreš?

— Mirjam, ali ti pišeš dnevnik? sprašuje najstnica prijateljico. — Ne, saj podnevi ne doživim nič zanimivega.

Uspehi kegljačev Rudnika Hrastnik

Leto 1985 je vsekakor eno najuspešnejših let v tekmovalnem delu kegljačev rudnika Hrastnik. V tretjem poizkusu smo se uspeli uvrstiti v drugo slovensko ligo, kjer smo v dosedanjih tekmah zbrali 6 točk, tekma s Hmezadom pa še ni dokončno rešena.

V letošnjem letu smo si kot cilj zastavili obstanek v 2. ligi in utrditev našega položaja. Za naprej pa so naše želje vsekakor še boljše kegljanje in s tem tudi uvrstitve.

Ker je kegljaški šport dokaj drag, smo iz leta v leto v finančnih težavah. Če ne bi bilo razumevanja članov kolektiva rudnika Hrastnik, bi bile te težave še veliko večje in verjetno niti ne bi mogli kvalitetno nadaljevati našega dela.

Članom kolektiva Rudnika Hrastnik se zahvaljujemo za pomoč, upamo pa, da jo bomo še nadalje deležni. Zavedamo se, da je šport zelo pomemben pri razvoju človeka in pri koristni zaposlitvi prostega časa.

Še posebno je pomembno, da se s športom ukvarjajo člani našega kolektiva in se tako sprostijo po napornem delu v jami.

Naše navijače pa pozivamo, da se še naprej udeležujejo v takem številu naših tekem, saj nam njihovo bodrenje precej pomeni.

Jože Medvešek

Glasilo Srečno izdaja sozd Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasilo ureja uredniški odbor: Franci Žgalin (predsednik), Jože Kirič, Slavi Guna, Boris Jesenšek, Štefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janko Savšek (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3.400 izvodov.

Tisk KTL — tozd TIKa Trbovlje. Za člane kolektiva sozd REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd. ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za informacije, št. 421-1/74 z dne 9.1.1974, spada glasilo Srečno med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.

— Vinko, kako ste se imeli na smučanju? — Odlično! Prvi dan so ženi ukradli smuči, drugi dan čevlje, tretji dan pa je dobila angino. — In temu ti praviš odličen dopust! — Ja, seveda, šele od četrtega dne naprej.

— Jakec, ali je dedek že preizkusil novo zmrzovalno skrinjo? Že, mamica. — In kaj je rekel? Nič, je še vedno v njej.

Marinka Strniša